

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

2. december 2004

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 10. december 2004 – dagsordenspunkt
rådsmøde (miljøministre) den 20. december 2004 – vedlægges Miljøministeriets notat om de
punkter, der forventes optaget på dagsordenen.

Samlenotat til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Miljø- og planlægningsudvalg i forb. med rådsmøde(miljø) den 20. december 2004

Dagsordenpunkt	
1. Forslag om forordning om registrering, evaluering, autorisation og regulering af kemikalier (REACH) - <i>Politisk debat</i>	3
2. Aarhus pakken: a) Forslag til forordning om anvendelse af bestemmelserne i Aarhus konventionen om information, offentlig deltagelse i beslutningsprocessen og adgang til klage og domstolsprøvelse i miljøspørgsmål b) Forslag til Rådets afgørelse om fællesskabets indgåelse af Aarhus konventionen - <i>Politisk enighed om fælles holdning</i>	31 37
3. Klima a) COP 10 om klimaforandring (6/17 dec. 2004) - Resultater/information fra formandskabet b) Mål og strategier på mellem og langt sigt - <i>Rådskonklusioner</i>	39
4. Finansielt instrument m.h.t. miljøet (LIFE+) - Politisk debat	43
5. Forslag til direktiv om batterier og akkumulatorer og brugte batterier og akkumulatorer - <i>Politisk enighed om fælles holdning</i>	49

6. Strategi – kviksolv - Rådskonklusioner (Fællesskabs- og globalt aspekt)	61
7. Forslag til Rådets beslutning om tilladelse til markedsføring i EU af genetisk modificeret raps (C/NL/98/11) - <i>Vedtagelse</i>	62
8. Forberedelse af UNEP Governing Council (Februar 2005) - <i>Udveksling af synspunkter</i>	72
9 Revision af EU's bæredygtighedsstrategien - <i>Rådskonklusioner</i>	74
10 Wim Kok rapporten om midtvejsevaluering af Lissabon-strategien - <i>Rådskonklusioner</i>	76
11 Temastrategi til beskyttelse og bevaring af det marine miljø – den europæiske havmiljøstrategi. - <i>Rådskonklusioner</i>	78
12 Kommissionens forslag til Rådets beslutning om ændring af direktiv 2002/95/EF (ROHS-direktivet) med henblik på at fastsætte grænseværdier for visse farlige stoffer og elektrisk og elektronisk udstyr. - <i>Vedtagelse</i>	81
13 Forslag fra Kommissionen til Rådet vedrørende forordning om etableringen af et frivilligt licenssystem for import af tømmer til Den Europæiske Union.	85

- <i>Politisk drøftelse</i>	
-----------------------------	--

Ad punkt 1 - Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Forordning vedr. Registrering, Vurdering og Godkendelse samt Begrænsninger for kemikalier (REACH), etablering af et Europæiske Kemikalieagentur og om ændring af direktiv 1999/45/EF (præparatdirektivet) og Forordningen (EF/-) om persistente organiske miljøgifte

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 67/548/EØF (stofdirektivet) med henblik på at tilpasse det til Europaparlamentets og Rådets forordning vedrørende registrering, vurdering, godkendelse og begrænsning af kemikalier. COM(2003)644 final

Kommissionen har den 29. oktober 2003 offentliggjort sit endelige forslag til Rådet og Parlamentet. Forslaget til ny kemikaliregulering (REACH) er en forordning på cirka 1200 sider, hvoraf hovedparten er en samling af de eksisterende regler om anvendelsesbegrænsning. REACH står for registrering, evaluering og autorisation af kemikalier.

Forslagets overordnede mål er bl.a. at beskytte mennesker og miljø, at fastholde og forbedre konkurrenceevnen for EU's kemiske industri, større gennemsækelighed og at fremme undersøgelser af kemikalier uden brug af forsøgsdyr. Forslaget bygger på et system med fælles regler for alle kemikalier, hvor det er industriens ansvar, at produktion og anvendelse af kemiske stoffer sker forsvarligt uden risiko for mennesker og miljø.

REACH vil skulle erstatte en lang række eksisterende direktiver på kemikalieområdet. Der er i dag en anmeldeordning for nye kemiske stoffer – dvs. stoffer der er kommet på markedet efter 1981, indtil nu ca. 3.000 stoffer.

De ca. 100.000 kemiske stoffer, som har været på markedet før 1981 er der ikke styr på. Formålet med kommissionens nye kemikalieforslag er at få styr på disse stoffer.

Producenter og importører skal registrere de kemikalier, de producerer/importerer, og der er krav om, hvilke undersøgelser der er nødvendige afhængig af hvor store mængder, der produceres/importeres. Producenter og importører skal også vurdere deres kemikalier. Myndighederne skal vurdere om der er behov for yderligere undersøgelser og kan lave vurderinger af kemikaliernes samlede belastning af sundhed og miljø. Anvendelsen af særligt problematiske stoffer vil kræve, at der er givet autorisation til denne anvendelse i EU. Forslaget giver også forpligtigelser til virksomheder, der anvender kemikalier i deres produktion – mange danske virksomheder hører til denne kategori - men samtidig åbnes der mulighed for, at disse virksomheder kan få en større viden, om de kemikalier de køber, og dermed give dem en større mulighed for at indrette deres produktion.

1. Status

Kommissionen fremlagde den 28. februar 2001 sin hvidbog om en strategi for en ny kemikaliepolitik (KOM(2001) 88 endelig). Et væsentligt punkt i hvidbogen er et forslag om et enhedssystem, der fremover vil sikre den samme procedure for nye og eksisterende kemiske stoffer.

På Rådsmødet (miljø) den 7. – 8. juni 2001 blev der vedtaget rådskonklusioner, hvori Rådet opfordrer Kommissionen til inden udgangen af 2001 at fremlægge sine vigtigste forslag til et enkelt klart og gennemsigtigt regelsæt med henblik på iværksættelse af strategien.

I konklusionerne fra Rådet (miljø) 7.-8. juni 2001 blev Kommissionen opfordret til i forbindelse med sine kommende forslag at:

- undersøge sammenhængen med anden lovgivning på andre områder med henblik på at undgå dobbeltarbejde
- at undersøge om der indenfor REACH systemet skal indføres et enkelt register, der skal omfatte stoffer, der produceres i mængder under 1 ton
- at undersøge hvordan man kan udvikle screening procedurer til en effektiv identifikation af kemikalier med potentielt skadelige egenskaber
- at undersøge hvordan man kan udarbejde kriterier for klassifikation af stoffer i problemkategorier
- nærmere at undersøge datakrav for stoffer produceret i mængder under 10 tons
- at udvikle procedurer der kan anvendes af myndigheder og industri til at forenkle identifikationen af undersøgelsesstrategier og reducere behovet for dyreforsøg
- undersøge realistiske midler til at forenkle proceduren og udnytte de oplysninger der er til rådighed
- at tilføje PBT (persistente, bioakkumulerende og giftige stoffer) og VPVB (meget persistente og stærkt bioakkumulerende stoffer) til de grupper af problematiske stoffer der skal godkendes
- at overveje at lade kendte hormonforstyrrende stoffer være omfattet af godkendelsesordningen, når der er fastlagt videnskabeligt gyldige undersøgelsesmetoder og kriterier
- at samordne bidraget til det internationale arbejde med det globalt harmoniserede klassificerings - og mærkningssystem og analysere dets konsekvenser for fællesskabslovgivningen
- at undersøge hvordan et centralt kontor som f.eks. et udvidet ECB bedst kan oprettes og finansieres
- at udvikle mekanismer og fastsætte praktiske regler der skal være klare når systemet gennemføres , gennem hvilke industrien gør testdata og andre oplysninger tilgængelige
- at undersøge mulighederne for at sikre effektiv gennemførelse

I formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råd i Gøteborg i juni 2001 slås det fast at den nye kemikalielovgivning skal træde i kraft senest 2004.

På rådsmøde (Konkurrenceevne) den 26. november 2002 orienterede Kommissionen Rådet om status på forslag til gennemførelse af kemikaliestrategien.

På baggrund af en debat på Rådsmødet (miljø) den 9. december 2002 om de overordnede principper for den fremtidige kemikalielovgivning i den Europæiske Union fremlagde formanden sine konklusioner, hvor Rådet:

- bekræftede sine konklusioner vedtaget på Rådsmødet den 7. juni 2001.

- var enig om, at en ny autorisationsordning også skal omfatte PBT og vPvB stoffer og lægger vægt på, at det overvejes at lade andre grupper af problematiske stoffer så som hormonforstyrrende stoffer omfatte af ordningen.
- anerkendte vigtigheden af at erstatte farlige stoffer med mindre farlige alternativer og vigtigheden i at fremme nyskabelser, herunder udvikling af mindre farlige stoffer og alternative teknikker.
- lagde vægt på behovet for effektive og passende sanktioner, og at mangel på tilstrækkelige data med henblik på registrering fører til, at de pågældende stoffer ikke kan markedsføres.
- understregede betydningen af effektiv overvågning, gennemførelse og håndhævelse.
- var enige om behovet for særlig vejledning for små og mellemstore virksomheder og ”downstream brugere” (d.v.s. professionelle brugere), og at der skulle gøres en indsats for at bistå disse virksomheder i deres gennemførelse af lovgivningen.
- var desuden enige om, at det nye system skulle dække alle problematiske anvendelser af kemiske stoffer i produkter (artikler).
- bekræftede, at Rådet (miljø) ville prioriterer sagen højt.

På rådsmøde (Konkurrenceevne) den 3. marts 2003 orienterede Kommissionen om status for forslag til gennemførelse af kemikaliestrategien, hvorefter Rådet udvekslede synspunkter om sagen.

På rådsmøde (miljø) den 4. marts 2003 orienterede Kommissionen igen om status, og Rådet udvekslede synspunkter om sagen.

På rådsmøde (Konkurrenceevne) den 13. maj 2003 udvekslede Rådet synspunkter om sagen.

Kommissionen sendte i april 2003 et udkast til forslag til ny kemikaliereregulering i høring.

På rådsmødet (miljø) den 13. juni 2003 redegjorde Kommissionen for den internethøring af et udkast til forslag, som Kommissionen havde iværksat. Ministrene udvekslede synspunkter.

På rådsmøde (Konkurrenceevne) den 22. september 2003 informerede Kommissionen om resultaterne af internethøringen og Rådet udvekslede synspunkter om sagen.

På det Europæiske Råds møde den 16.- 17 oktober 2003 blev det besluttet, at det kommende forslag om kemikalier skal drøftes af Rådet (Konkurrenceevne) i samordning med andre rådssammensætninger.

På rådsmøde (Konkurrenceevne) den 11. november 2003, præsenterede Kommissionen sit forslag til ny kemikalielovgivning.

På Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 27. november 2003 fremlagde formandskabet skriftligt en fremskridtsrapport.

På rådsmøde (Miljø) den 22. december 2003, præsenterede Kommissionen sit forslag til ny kemikalielovgivning.

Der er blevet nedsat en ad-hoc arbejdsgruppe om kemikalier (REACH) under Rådet (Konkurrenceevne), som har afholdt en række møder med indledende overordnet gennemgang af hele forslaget herunder vedr. konsekvensvurderinger, samt åben debat med henblik på at identificere spørgsmål til afklaring på møderne i Rådet (konkurrence) den 17-18. maj 2004 og Rådet (miljø) den 28-29. juni 2004.

Grundnotat om hvidbogen er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 12. marts 2001 forud for samråd om sagen i Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg den 14. marts 2001.

Hvidbogen har været forelagt Europaudvalget den 23. maj 2001 til orientering.

Kommissionen fremlagde den 29. oktober 2003 sit forslag til forordning vedr. Registrering, Vurdering, Godkendelse og Begrænsning af kemikalier (REACH), etablering af Det Europæiske Kemikalieagentur og ændringer i direktiv 1999/45/EF og Forordningen (EF) om persistente organiske forbindelser) og Kommissionens forslag til Europaparlamentets og Rådets direktiv 67/548/EØF (stofdirektivet) med henblik på at tilpasse det til Europaparlamentets og Rådets forordning vedrørende registrering, vurdering, godkendelse og begrænsning af kemikalier.

Folketingets Europaudvalget har modtaget grundnotat om sagen den 2. februar 2004.

Sagen har været forelagt Folketingets Europa Udvalg til orientering adskillige gange forud for rådsmøderne (Konkurrenceevne) og (Miljø). Sidst blev sagen forelagt Europaudvalget var den 25. juni 2004 forud for rådsmødet (miljø) den 28.-29. juni og den 19. november 2004 forud for Rådsmødet (konkurrenceevne) den 25. november 2004.

Sagen var sat på dagsordenen for Rådet (miljø) den 2. marts 2004 og på Rådet (konkurrence) den 11. marts 2004, hvor det irske formandskab fremlagde en fremskridtsrapport.

Sagen var sat på dagsordenen for Rådet (konkurrenceevne) den 17-18 maj 2004, hvor der var politisk debat om henholdsvis registreringssystemet, udformning af en såkaldt "duty of care" og kemikalieagenturets rolle.

Sagen var desuden på Rådet (Miljø) den 28. juni 2004, hvor godkendelsessystemet, substitutionsprincippet og kvalitetssikring af industriens informationer blev drøftet. Der blev ikke lavet konklusioner af det irske formandskab i forbindelse med møderne.

På rådsmødet (Konkurrenceevne) den 25. november 2004 gennemførtes en politisk debat om konsekvensvurdering af REACH, data-krav og datadeling.

Sagen er sat på dagsordenen for Rådet (miljø) den 20. december 2004 til politisk debat.

2. Formål og indhold

Forslag til Parlamentets og Rådets forordning om Registrering, Vurdering, Godkendelse og begrænsninger af kemikalier (REACH), oprettelse af et Kemikalieagentur og tilpasning af direktiv 1999/45/EC (præparatdirektivet) og Forordningen om persistente organiske miljøgifte (POP-stoffer) er fremsat under henvisning til traktatens artikel 95. Samtidig fremsættes forslag om ændring af direktiv 67/548/EEC (stofdirektivet).

Formål med forslaget

Det overordnede formål med forslaget er

- at beskytte mennesker og miljø
- at fastholde og forbedre konkurrenceevnen for EU's kemiske industri
- at imødegå opsplitning af markedet
- større gennemsækelighed
- tættere tilknytning til internationale bestræbelser
- at fremme undersøgelser uden brug af hvirveldyr
- overensstemmelse med WTO

Disse mål skal nås med fælles regler for nye og eksisterende kemiske stoffer, hvor kun stoffer, der er viden om, må markedsføres, og udfra princippet om, at det er op til industrien at sikre, at produktion og anvendelse af kemiske stoffer sker forsvarligt uden risiko for mennesker og miljø. Anvendelse af særligt problematiske stoffer skal godkendes af myndighederne.

Forslaget erstatter og samler de nuværende regler for ”nye stoffer” (dvs. stoffer, der er markedsført efter 1981) og ”eksisterende stoffer” (dvs. stoffer, der er markedsført før 1981) samt reglerne om anvendelsesbegrænsning i én samlet forordning. Det bevirker, at forordningen vil erstatte 40 direktiver/forordninger, hvoraf hovedparten er anvendelsesbegrænsninger (76/769/EØF med tilføjelser).

En del af forslaget består af et supplerende forslag om ændring af stofdirektivet (67/548/EØF), som er fremlagt samtidigt.

Omfanget af forslaget

Forordningen (REACH - Registrering, Evaluering og Autorisation af kemikalier) gælder for kemiske stoffer, defineret som grundstoffer og deres forbindelser, som de forekommer naturligt eller industrielt fremstillet, inklusive nødvendige stabilisatorer og urenheder. Den omfatter fremstilling, import og brug

af kemiske stoffer, herunder også stoffer, der indgår i kemiske produkter (i EU kaldet præparater) og artikler (andre varer end kemiske stoffer og produkter). REACH omfatter også til dels områder som arbejdstageres sikkerhed og transport af farlige stoffer og præparater. En række områder bliver dog generelt undtaget fra REACH, hvilket gælder radioaktive stoffer, stoffer i transit og ikke-isolerede mellemprodukter.

Forordningen bygger på et princip om, at det er producenter og importører af kemikalier, samt virksomheder, der anvender kemikalier i deres produktion (downstream-brugere), som skal sikre, at de produkter de producerer, markedsfører, importerer og anvender ikke giver uønskede effekter på menneskers sundhed eller miljøet. Reguleringens bestemmelser bygger på forsigtighedsprincippet.

I forordningen er der en række særlige tidsfrister for eksisterende stoffer, der er under indfasning (indfasningsstoffer). Definitionen på disse stoffer omfatter bl.a., at stofferne har været produceret eller importeret til EU eller de nye medlemslande indenfor de senest 15 år.

Registrering

Enhver producent eller importør af et kemisk stof, som produceres eller importeres i mængder over 1 ton pr. år, skal lade stoffet registrere i det nye Kemikalieagentur (kaldet Agenturet), som er foreslået oprettet i forbindelse med etableringen af REACH. Det er en væsentlig ændring i forhold til de nuværende regler, hvor kun ”nye” stoffer skal anmeldes til myndighederne før markedsføring. Generelt gælder det, at stoffer, der ikke er registreret, ikke må markedsføres (”no data, no marketing” -princippet).

Ved registreringen skal producenten eller importøren af et stof fremskaffe oplysninger om stoffets egenskaber og anvendelse, så stoffet kan håndteres på en forsvarlig måde, alt efter den risiko, som stoffet udgør. Omfanget af oplysninger er afhængig af den producerede eller importerede mængde.

En producent udenfor EU af et stof, som kræver registrering, kan udpege en repræsentant i EU (enerepræsentant) til at opfylde de forpligtigelser, han har i henhold til forordningen.

Der er – afhængig af produktionsmængden - fastsat overgangsregler for, hvordan ”eksisterende stoffer” skal omfattes af systemet. CMR- stoffer i kategori 1 og 2 (dvs. stoffer der er kræftfremkaldende, mutagene (dvs. som ændrer arveanlæggene) eller som er reproduktionskadelige, herunder skadelige for forplantningsevnen, skadelige for fosteret og skadelige for menneskets udvikling) skal registreres senest 3 år efter forordningen træder i kraft. Det samme gælder for stoffer, der produceres eller importeres i mængder over 1.000 tons pr. producent eller importør om året. Stoffer, der produceres i mængder over 100 tons om året pr. producent eller importør, skal senest registreres inden 6 år, mens stoffer, der produceres i mængder på 1-100 tons per år, senest skal være registreret inden 11 år efter forordningen træder i kraft.

I forbindelse med registreringen er der foreslået en række procedurer, som har til formål at mindske brugen af forsøgsdyr og nedsætte omkostningerne. Det gælder f.eks. en procedure for foreløbig registrering af stofferne før tidsfristen for den egentlige registrering (præregistrering) for at give producen-

ter, importører og andre virksomheder mulighed for at finde eventuelle partnere i arbejdet med registrering (konsortiedannelse).

Ved registreringen af stoffer, som produceres og/eller importeres i mængder på mere end 10 tons pr. år, skal producenter og importører endvidere udarbejde og levere en Kemikaliesikkerhedsvurdering (Chemical Safety Assessment), herefter forkortet CSA (dokumenteret i en Kemikaliesikkerhedsrapport (Chemical Safety Report), herefter forkortet CSR) . En CSA kan laves for et enkelt kemisk stof, et kemisk produkt eller en stofgruppe og indeholder bl.a. en farevurdering. For stoffer, som er klassificeret som farlige¹ eller anses for særligt problematiske², skal rapporten også indeholde en risikovurdering af alle kendte anvendelser samt anbefalinger om tiltag til begrænsning af en eventuelt identificeret risiko. Ydermere skal det fremgå, om stoffet kræver godkendelse eller er omfattet af andre begrænsninger. CSR skal ikke leveres videre i leverandørkæden som et selvstændigt dokument, men indholdet i denne skal være afspejlet i det sikkerhedsdatablad som skal følge stoffet eller det kemiske produkt, men de dele³ af CSR, der beskriver udsættelsen, skal indgå som bilag.

Isolerede mellemprodukter

Et mellemprodukt er et kemisk stof, der udelukkende fremstilles og forbruges i en kemisk omdannelsesproces til fremstilling af et andet kemisk stof. Et isoleret mellemprodukt er et mellemprodukt, som ikke fremstilles og forbruges i et og samme produktionsanlæg. For isolerede mellemprodukter, der bruges på produktionsstedet, er datakravene begrænset til klassificering og allerede eksisterende information. Det samme er tilfældet for isolerede mellemprodukter, der transporteres mellem forskellige virksomheder eller produktionssteder. Hvis et sådant mellemprodukt transporteres i mængder over 1000 tons per år, kræves der et minimum datasæt⁴.

Monomerer (stoffer, der indgår i polymerer⁵)

Ikke registrerede monomerer og andre stoffer, som indgår i en polymer med mere end 2%, og hvor monomeren eller stoffet produceres eller importeres i mængder over 1 tons pr. år, skal registreres. Monomere, der anvendes som isolerede mellemprodukter, skal opfylde samme registreringskrav som andre stoffer.

Kosmetik og fødevareemballager

Stoffer, der indgår i kosmetik og fødevareemballager, skal registreres, men CSR behøver ikke at indeholde oplysninger om sundhedseffekter, da disse er dækket af særlige direktiver.

¹ I henhold til Direktiv 67/ 548/ EEC (stofdirektivet), Direktiv 1999/ 45/ EC (præparatdirektivet)

² Dvs. stoffer som opfylder PBT eller vPvB kriterierne i REACH se senere

³ Udsættelsscenarier

⁴ Dvs. data, som for andre stoffer, der produceres i mængder mellem 1 og 10 tons per år.

⁵ Som eksempler på polymere kan nævnes plastiktype som f.eks pvc, polyethylen, polycarbonat og polypropylen

Undtagelser fra registreringen

Stoffer er undtaget fra registreringspligten, hvis de er omfattet af forordningens Bilag II eller III. Bilag II indeholder en liste af stoffer, der ligeledes er undtaget i Forordning 793/93/EØF om eksisterende stoffer. Bilag III indeholder bl.a. en række undtagelser vedrørende radioaktive stoffer, reaktionsprodukter, hydrater og mineralske råstoffer, som også var gældende, da listen over eksisterende stoffer, EINECS, blev formuleret. Endvidere er stoffer undtaget fra registrering, hvis de anvendes i humane og veterinære lægemidler, som tilsætningsstoffer og smagsstoffer til fødevarer eller som tilsætningsstoffer til foder og foderstoffer til dyr. Desuden skal aktivstoffer udelukkende til brug i biocider eller plantebeskyttelsesmiddel ikke registreres, hvis de er optaget på et bilag i enten biocid- eller plantebeskyttelsesmiddeldirektivet med tilhørende forordninger. Polymerer er undtaget fra registreringen. Endelig er stoffer, der udelukkende anvendes til procesorienteret forskning eller produktudvikling undtaget fra registrering i 5 år, med mulighed for forlængelse i op til 5 år (10 år for stoffer udelukkende til brug for udvikling af farmaceutiske produkter).

Information gennem leverandørkæden

I dag har man på fællesskabsplan pligt til at udarbejde og levere sikkerhedsdatablade⁶ ved levering af et kemisk stof eller kemisk produkt, der skal anvendes erhvervsmæssigt.

Denne forpligtigelse fastholdes under REACH, hvor producenter, importører og downstream-brugere af kemikalier får pligt til senest ved leverance af et farligt⁷ stof eller farligt kemisk produkt at levere et sikkerhedsdatablad, som opfylder kravene i REACH, der således erstatter det nuværende direktiv om sikkerhedsdatablade.

Ved leverance af et kemisk stof eller produkt, som ikke er omfattet af kravet om sikkerhedsdatablade, skal man videregive som minimum de informationer, der er nødvendige for en sikker anvendelse af stoffet eller det kemiske produkt, herunder registreringsnummer, oplysning om godkendelsespligt hhv. godkendte anvendelser, begrænsninger og andre relevante informationer om stoffet.

Arbejdstagere har ret til at se sikkerhedsdatablade og øvrig information, som leveres gennem leverandørkæden, for de stoffer, som de anvender erhvervsmæssigt.

Downstream-brugere får som noget nyt pligt til at meddele Agenturet, hvis de er uenige om leverandørens information og anbefalinger.

Virksomheder, der anvender kemikalier (Downstream-brugere)

Virksomheder, der anvender kemikalier (downstream-brugere), har pligt til at vurdere sikkerheden ved brug af kemikalierne og iværksætte relevante tiltag for i tilstrækkelig grad at begrænse en eventuel risiko

⁶ Direktiv 91/ 155/ EEC

⁷ I henhold til Direktiv 67/ 548/ EEC (stofdirektivet), Direktiv 1999/ 45/ EC (præparatdirektivet)

ved anvendelsen af disse, samt rapportere til myndighederne i tilfælde af afvigelser fra leverandørens oplysninger og anbefalinger.

Downstream-brugere har pligt til at udarbejde og medsende sikkerhedsdatablade for farlige⁸ kemiske produkter til erhvervsmæssig anvendelse. Hvis virksomhedens anvendelse af et kemisk stof i tilstrækkelig grad er omfattet af leverandørens sikkerhedsdatablad, så kan virksomhedens sikkerhedsdatablad udarbejdes på baggrund af leverandørens informationer. Leverandører har pligt til at medtage de anvendelser, som downstream-brugeren har oplyst om, i vurderingen af udsættelsen. Hvis en downstream-bruger ikke ønsker at oplyse om virksomhedens anvendelse af stoffet, og den ikke er omfattet af leverandørens sikkerhedsdatablad, så har førstnævnte pligt til selv at udarbejde en vurdering (CSA) for de aktuelle anvendelser og anbefale relevante tiltag til at begrænse en eventuel identificeret risiko.

Virksomheden (downstream-brugeren) har pligt til at informere Agenturet, hvis virksomhedens anvendelse ikke er omfattet af leverandørens sikkerhedsdatablad, eller hvis virksomheden gennemfører eller anbefaler tiltag til at begrænse risikoen, som adskiller sig fra de af leverandøren anbefalede. I så fald skal virksomheden rapportere til Agenturet, herunder medsende eventuelle forslag til yderligere (hvirvel-) dyreforsøg, som er nødvendige for at udarbejde en tilfredsstillende CSA.

Kemikalier i artikler (varer/forbrugsprodukter)

Kemiske stoffer i artikler er ligeledes omfattet af den nye forordning for at sikre, at varer produceret uden for Fællesskabet er omfattet på samme måde, som varer produceret inden for Fællesskabet. Reglerne for disse artikler skal først træde i kraft efter 11 år og 3 måneder.

Kemiske stoffer, der skal klassificeres som farlige, og som indgår i artikler af samme art med mere end 1 ton pr. år pr. producent/importør, skal registreres, hvis det er hensigten, at stoffet skal afgives under normal og forventet anvendelse af artiklen.

Endvidere skal producenter og importører af artikler anmelde farlige kemiske stoffer til Agenturet, hvis stofferne indgår i artikler af samme art med mere end 1 ton pr. år pr. producent/importør, hvis stoffet kan afgives under normal og forventet anvendelse, og hvis afgivelsen sker i en mængde, der kan give skader på mennesker eller miljø. Anmeldelsen skal omfatte stoffets identitet, anvendelse, klassificering og mængdeoplysninger. Agenturet kan træffe beslutning om, at kravene til stoffets registrering følger de normale krav. Nærmere regler kan fastsættes efter komitéprocedure.

Vurdering

Der er lagt op til to forskellige former for vurderinger fra myndighedernes side: dossier-vurdering og stofvurdering.

⁸ I henhold til Direktiv 1999/ 45/ EC (præparatdirektivet)

Dossier-vurdering

Dossier-vurdering skal laves af det medlemsland, hvor produktionen eller importen finder sted. Medlemslandene skal meddele Agenturet, når de starter og slutter en dossier-vurdering. Der er fastsat en tidsfrist på 120 dage for myndighedernes behandling ved registrering af nye stoffer, mens der for stoffer under indfasning er fastsat tidsfrister på senest 5 og 9 år efter forordnings ikrafttrædelse afhængig af tonnage. Ved en dossier-vurdering tager et medlemsland stilling til et testforslag fremsat af en virksomhed (registrant). Det skal altid vurderes om tests, som er inkluderet i de datakrav, som gælder for stoffer, der produceres i mængder over 100 t/år, skal igangsættes. Formålet med denne dossier-vurdering er at give medlemslandene mulighed for at vurdere nødvendigheden og udformningen af de foreslåede tests. Herved kan man undgå unødigt testning på dyr, reducere omkostningerne, optimere testdesign, samt sikre, at data og omkostninger deles.

Endelig har medlemslandene mulighed for at kontrollere om en registrering i øvrigt lever op til de fastsatte krav.

Stofvurdering

Agenturet skal udvikle kriterier til prioritering af stoffer til yderligere vurdering.

Formålet med en stofvurdering er, at et medlemsland kan indhente information for særligt udvalgte stoffer ved mistanke om, at stoffet udgør en risiko for sundhed eller miljø til brug for en vurdering af, om der er behov for at begrænse risikoen eller, om stoffet er omfattet af godkendelsesordningen (se senere). Dette kan være tilfældet, hvis for eksempel stoffet selv eller dets nedbrydningsprodukter har samme struktur som stoffer, der betragtes som persistente⁹ og bioakkumulerende¹⁰, eller hvis den samlede produktionsmængde godtgør yderligere undersøgelser. Denne type vurdering omfatter også en samlet risikovurdering for alle anvendelser af stoffet, som er identificeret ud fra de enkelte registreringer af stoffet. Medlemslandene skal hvert år aflevere en rullende arbejdsplan for hvilke stoffer, de vil vurdere. Fordelingen af stofferne mellem medlemslandene besluttet af en nyoprettet komité under Agenturet kaldet ”medlemslandenes komité”, og der skal tages højde for landenes BNP.

Registranten får en mulighed for at kommentere beslutninger, som følger af vurderingerne. Beslutninger, som følger af vurderingerne, træffes efter en komité procedure.

For isolerede mellemprodukter, anvendt på produktionsstedet, skal der hverken laves dossier- eller stofvurderinger. Men hvis stoffet giver anledning til samme bekymring, som stoffer omfattet af godkendelsesordningen, kan medlemslandet, hvor produktionen finder sted, kræve yderligere data eller stille krav til at begrænse en evt. risiko under produktionen.

⁹ Svært nedbrydeligt.

¹⁰ Ophobes i organismer.

Godkendelse

Målet med en godkendelsesordning er at sikre, at risikoen fra særligt problematiske kemiske stoffer er velkontrolleret, eller at de erstattes af andre egnede stoffer eller en anden teknologi. Fortsat anvendelse af særligt problematiske stoffer kræver derfor, at der er indhentet en godkendelse herfor. Godkendelse søges hos Agenturet, men tilladelsen gives af Kommissionen.

Følgende stoffer er dækket af godkendelsesordningen:

- CMR-stoffer i kategori 1 og 2
- PBT- og vPvB- stoffer identificeret efter fastlagte kriterier
- Efter en vurdering fra gang til gang kan stoffer med hormonforstyrrende egenskaber og stoffer med PBT og vPvB egenskaber blive omfattet, selvom de ikke opfylder de fastlagte kriterier, hvis de giver alvorlige og irreversible effekter og er ligeså bekymrende, som de øvrige stoffer nævnt ovenfor.

Stoffer, der kræves godkendelse for, opføres på en bilagsliste med en dato for, hvornår anvendelsen skal ophøre ("solnedgangsdatoen"), med mindre der er givet tilladelse til den konkrete anvendelse. Stofferne optages på dette bilag i prioriteret rækkefølge i det omfang, at ansøgninger om godkendelse kan behandles. Der er ingen tidsfrister for, hvornår den første liste skal opføres på bilaget eller, hvor tit den skal opdateres. Medlemslandene kan foreslå stoffer omfattet af godkendelsesordningen efter en nærmere fastsat procedure.

For at få godkendelse til at anvende et særligt problematisk stof kræver det, at risikoen for sundhed og miljø ved denne anvendelse er tilstrækkeligt kontrolleret. Hvis dette ikke er tilfældet, så kan man give en tidsbegrænset¹¹ godkendelse, hvis de samfundsmæssige (socioøkonomisk) fordele opvejer risikoen for sundhed og miljø og under hensyntagen til, om der findes egnede alternativer. Andre virksomheder (downstream-brugere), der anvender et stof på en godkendt måde, skal anmelde dette til Agenturet.

Stoffer til en række anvendelser, der er omfattet af andre godkendelsesordninger, er undtaget for kravet om godkendelse under REACH.

Ved behandling af ansøgninger om godkendelse skal Kommissionen ikke vurdere risikoen fra virksomheder omfattet af en miljøgodkendelse under IPPC-direktivet, risikoen fra punktkilder reguleret i henhold til vandrammedirektivets bestemmelser om forurenende stoffer¹² og bestemmelser om prioriterede stoffer¹³. Desuden skal risiko for menneskers sundhed fra medicinsk udstyr ikke vurderes.

Begrænsninger af produktion, markedsføring eller anvendelse

Stoffer, der er omfattet af forbud eller regler om begrænsninger af produktion, markedsføring eller anvendelse, opføres på et bilag (forbudsliste). Allerede eksisterende reguleringer fra anvendelsesbegrænsningsdirektivet (76/769/EØF) med tilhørende ændringer er overført til listen i

¹¹ Tidsbegrænsning vil være det normale, men det er ikke en betingelse for at udstede en godkendelse med henvisning til, at de socioøkonomiske fordele opvejer risikoen.

¹² Artikel 11(3) i vandrammedirektivet (2000/ 60/ EF)

¹³ Artikel 16 i vandrammedirektivet (2000/ 60/ EF)

bilaget. Undtaget er anvendelse til videnskabelig forskning eller produkt- og procesorienteret forskning og udvikling under 1 tons pr. år. Undtaget er ligeledes stoffer i affald.

POP stoffer, opført i FN's Stockholm-konvention, forbydes og opføres i et særskilt bilag. Undtaget er anvendelse til laboratorieforsøg og som referencestandard.

Indførelse af nye begrænsninger af produktion, markedsføring eller anvendelse

Hvis et medlemsland ønsker at få reguleret et stof, fastsat en fælles klassificering og mærkning eller mener, at et stof bør identificeres som et PBT-, vPvB-stof eller lignende, skal det fremsende et dossier til Agenturet.

Som tilfældet er i dag, skal et forslag til regulering følges op med en risikobegrænsningsstrategi, der skal indeholde de samme oplysninger, som tilfældet er i dag. Dette omfatter bl.a. en vurdering af effektiviteten og omkostningerne ved de virkemidler, som er til rådighed, og en anbefaling af de virkemidler, der er mest anvendelige i den konkrete sag.

Kommissionen kan, hvis den finder behov derfor, bede Agenturet om at undersøge om et bestemt stof, et præparat eller artikel udgør en risiko for sundhed eller miljø. Agenturet skal så fremlægge et dossier, som beskrevet i bilag XIV efter den samme procedure, som hvis et medlemsland fremlægger et forslag.

Videre procedure

Når Agenturet modtager et dossier fra et medlemsland, skal Agenturets ”komité for risikovurdering” og ”komité for socioøkonomisk analyser” vurdere om dossieret indeholder de informationer, der kræves inden 30 dage, og Agenturet meddeler medlemslandet, om dette er tilfældet, og om eventuelle mangler. Hvis der er mangler ved dossieret får medlemslandet endnu en kort frist til at bringe manglerne i orden; ellers bortfalder forslaget.

Så snart dossieret indeholder de informationer, der kræves, skal Agenturet offentliggøre dossieret med de forslåede restriktioner på deres hjemmeside. Alle interesserede kan så kommentere forslaget indenfor 3 måneder fra offentliggørelsen. Indenfor 9 måneder skal Agenturets ”komité for risikovurdering” og ”komité for socioøkonomisk analyser” komme med en udtalelse til forslaget. Der er fastsat procedure og tidsfrister for, hvordan forslagene og komitéernes udtalelser skal behandles. Endelig sender Agenturet forslagene til Kommissionen, som så skal fremsætte et forslag til regulering senest 3 måneder efter.

Agenturet

Der oprettes et nyt uafhængigt agentur, som skal varetage administration af hele REACH-systemet. Det er tiltænkt en nøglerolle ved at bistå Kommissionen, medlemslandene og andre aktører med teknisk,

videnskabelig og administrativ ekspertise og vejledning. Agenturet får ansvaret for præregistrering, registrering og gensidig anerkendelse af vurderinger.

Gennem to ekspertudvalg skal Agenturet bl.a. rådgive Kommissionen om forslag til begrænsning af produktion, markedsføring eller anvendelse af farlige stoffer, om prioritering af stoffer til godkendelsesordningen og behandle ansøgninger om godkendelse af særligt problematiske stoffer. Et medlemsstatsudvalg har ansvaret for vurderingerne samt for klassificering og mærkning.

Agenturet skal oprette en eller flere databaser i forbindelse med REACH, hvor de kompetente myndigheder kan søge informationer. Agenturet skal offentliggøre information om hvilke stoffer, der har undergået en vurdering, samt hvilke stoffer der er under eller muligvis skal undergå en vurdering. Agenturet har 90 dage til at offentliggøre hvilke stoffer, der er blevet vurderet eller er ved blive vurderet fra det øjeblik, det får besked herom.

Agenturet vil hjælpe med at få en fælles tilgang blandt medlemslandene til kontrol. Der oprettes derfor et ”forum for kontrolmyndighederne” for at koordinere indsatsen ved håndhævelse af reglerne.

Agenturets direktør udpeges af bestyrelsen, der består af 15 medlemmer, hvoraf medlemslandene og Kommissionen udpeger 6 hver, mens Kommissionen udpeger yderligere 3 medlemmer uden stemmeret. Afstemningerne i bestyrelsen afgøres med 2/3 flertal.

Medlemmer i Agenturets ekspertudvalg udpeges af bestyrelsen blandt de kandidater, som medlemslandene har nomineret på baggrund af deres kvalifikationer. Målet er, at alle medlemslandene er repræsenteret i udvalgene. Når et udvalg skal udarbejde en udtalelse, så udpeger den en rapportør, som er villig til upartisk at påtage sig opgaven i Fællesskabets interesse.

Medlemslandene udpeger hver et medlem til medlemsstatsudvalget.

Udvalgene og forummet etableres 1 år efter forordningen ikræfttrædelse.

Omkostninger til Agenturet skal dels betales af gebyrer i forbindelse med virksomhedernes registrering og ansøgninger om godkendelse, dels af Kommissionen og dels ved frivillige bidrag fra medlemslandene. Agenturet er besluttet placeret i Finland¹⁴. Agenturet skal udgive en årsberetning om udført arbejde i det forgangne år.

Der er foreslået en appelinstant – hvilket gør det muligt at appellere Agenturets afgørelser. Appelinstanten skal bestå af to personer plus en formand, hver med en stemme. Visse afgørelser kan endvidere bringes for EU domstolen. Enhver borger i EU kan klage til Ombudsmanden i Kommissionen over Agenturets administration i henhold til EU-traktatens artikel 195.

¹⁴ Det Europæiske Råd 13. december 2003.

Kontrol

Forordningen indeholder et afsnit om tilsyn og sanktioner. Medlemsstaterne pålægges at sikre, at der føres et passende tilsyn med forordningen, og at de sanktioner, der indføres for overtrædelser, står i et passende forhold til forseelsens størrelse og varighed samt har en afskrækkende virkning.

Klassificering og mærkning

Forslaget indebærer, at reglerne om klassificering og mærkning ændres. For fremtiden vil de fælles harmoniserede klassificeringer på "Listen over farlige stoffer" udelukkende omfatte CMR-stoffer i kategori 1, 2 og 3, samt stoffer, der giver luftvejsallergi. For sådanne stoffer kan medlemslandene fremsætte forslag om harmoniseret klassificering efter procedurene, der gælder for forslag til begrænsninger, mens klassificering af stoffer for alle andre effekter, f.eks. miljøeffekter, i fremtiden udelukkende er industriens ansvar.

Producenter og importører skal stadig klassificere deres kemiske stoffer og produkter efter de nugældende regler i stof- og præparatdirektiverne. Klassificeringerne skal indberettes til Agenturet, som laver et klassificeringskatalog.

Stofdirektivet 67/548/EØF foreslås ændret i et selvstændigt direktivforslag som en konsekvens af REACH. Reglerne om anmeldelse af nye stoffer udgår, medens reglerne om klassificering, emballering og mærkning opretholdes. Nogle definitioner foreslås ophævet, f.eks. definitionen på polymerer. Reglerne om tests og vurdering af stoffers egenskaber ophæves og i stedet henvises til reglerne herom i REACH-forordningens artikel 12. Endvidere ophæves reglerne om sikkerhedsdatablade. Den eksisterende frihandelsklausul bevares, men henvisningen til anmeldelse af nye stoffer slettes. Bestemmelsen om 3-års rapporten ophæves. Anneks V om testmetoderne foreslås ophævet, ligesom henvisningerne i Anneks VI (labelling guide) til Anneks V foreslås erstattet med en henvisning til bilag X i REACH-forordningen. Annekserne med testkrav foreslås ophævet og henvisningerne i Anneks VI foreslås erstattet med henvisninger til forordningens bilag.

Offentlighedens adgang til information

Agenturet skal give adgang til ikke fortrolige oplysninger, som er afgivet ifølge forordningen i overensstemmelse med forordningen om aktindsigt¹⁵. Agenturet skal give adgang til visse nærmere opregnede ikke fortrolige oplysninger (f.eks. handelsnavn, fysisk-kemiske egenskaber, testresultater og retningslinjer for sikker håndtering af stoffet) via Internettet, øvrige ikke fortrolige oplysninger skal meddeles efter anmodning.

¹⁵ Forordning 1049/ 2001 Europa-Parlamentets og Rådets forordning om aktindsigt i Parlamentets, Rådets og Kommissions dokumenter.

Agenturet skal informere den virksomhed, som en anmodning om aktindsigt vedrører, Hvis en virksomhed finder, at offentliggørelse af visse oplysninger kan skade virksomhedens forretningsgrundlag, kan virksomheden sende en begrundet erklæring til Agenturet om, at disse oplysninger skal anses for fortrolige. Agenturet træffer så beslutning om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes. Afgørelsen kan appelleres af registranten til Agenturets appelinstans. Visse oplysninger betragtes altid som fortrolige. Det gælder blandt andet sammensætningsoplysninger, den præcise anvendelse af stoffet og den præcise mængde af stoffet, der produceres eller markedsføres.

Varenes fri bevægelighed og sikkerhedsklausul

Medlemslandene må generelt ikke forbyde, begrænse eller besværliggøre produktion, markedsføring og anvendelse af et kemisk stof i sig selv, i kemiske produkter eller i artikler, hvis kravene i REACH er opfyldt. Forslaget indeholder dog en sikkerhedsklausul, der gør det muligt for medlemslandene at tage passende midlertidige foranstaltninger i de tilfælde, hvor det kan vises, at der er en risiko for menneskers sundhed og/eller miljøet, selvom kravene i REACH er opfyldt i øvrigt. Anvendelse af sikkerhedsklausulen skal straks meddeles Kommissionen, Agenturet og de øvrige medlemslande. Medlemslandet har derefter 3 måneder til at udarbejde et dossier og forslag til regulering efter proceduren, der gælder for begrænsninger på fællesskabsplan.

3. Nærheds og proportionalitetsprincippet

Kommissionen gør i forslaget opmærksom på, at forslaget til ny kemikaliepolitik erstatter en lang række eksisterende direktiver. Målsætninger på kemikalieområdet kan endvidere vanskeligt opnås af et land alene, idet kemikalier og produkter indeholdende kemikalier i stor udstrækning handles på tværs af grænser. Regeringen er enig heri.

4. Konsekvenser for Danmark

Der er et meget omfattende forslag, og det er derfor vanskeligt allerede på nuværende tidspunkt at redegøre i detaljer for konsekvenser for Danmark. På baggrund af de foreliggende rapporter og de tidligere fremførte kommentarer skal her foreløbigt redegøres for de lovgivningsmæssige konsekvenser, de statsfinansielle og erhvervsmæssige konsekvenser, samt potentielle positive effekter af forslaget for sundhed, miljø og for erhvervsliv.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vil nødvendiggøre et stort antal ændringer i relation til lov om kemiske stoffer og produkter.

Med hensyn til de regler, der er fastsat på baggrund af den gældende EU-regulering, vil forslagene føre til, at visse bestemmelser i lov om kemiske stoffer og produkter skal ophæves eller ændres. Endvidere vil forslagene føre til, at en række bekendtgørelser under loven skal ophæves eller ændres.

Disse konsekvenser følger af det generelle transformationsforbud i relation til EU's forordninger, idet der dog vil være mulighed for i et vist omfang at gengive indholdet af forordningen i bekendtgørelsesform, hvis dette sker af praktiske hensyn, og således, at det ikke berører forordningens gyldighed.

Med hensyn til de særlige nationale regler vil forslagene få konsekvenser for en række bekendtgørelser udstedt i medfør af lov om kemiske stoffer og produkter, som indeholder nationale regler. Disse konsekvenser følger navnlig af, at forslagene udgør en udtømmende harmonisering af reguleringen af kemiske stoffer og produkter, sammenholdt med, at bestemmelserne om godkendelse udgør en udvidelse af det område, der i dag er reguleret.

Forslaget vil derfor i yderste konsekvens kunne berøre visse af de gældende særlige danske regler, som er vedtaget på områder, der i dag ikke er omfattet af EU-regler. De danske regler er oprindeligt indført under iagttagelse af traktatens bestemmelser om forbud mod kvantitative indførelsesrestriktioner mellem medlemsstaterne og foranstaltninger med tilsvarende virkning i artikel 28. Ligeledes vil forslaget i yderste konsekvens kunne berøre særlige danske regler, der er mere omfattende end de EU-regler, der allerede er fastsat på de pågældende områder.

Videreførelse af de særlige danske regler, der i dag gælder på områder, hvor forslaget vil medføre en udvidelse af den hidtidige EU-regulering skal i givet fald ske efter den procedure, der gælder efter artikel 95, stk. 4, i traktaten (miljøgarantien).

Eksempelvis vil forslaget således i yderste konsekvens kunne berøre de særlige danske regler for stoffer omfattet af godkendelsesordningen. Det gælder f.eks. for de danske regler for visse kemiske forbindelser med bly, kadmium eller kviksølv. Hvor der i Danmark er et generelt forbud, men hvor man under godkendelsesordningen kan få tilladelse til en specifik anvendelse og dermed markedsføring i hele EU.

Ændring af reglerne i Stofdirektivet 67/548/EØF vil få stor betydning, idet det er uklart, hvilken anvendelse den eksisterende liste med EU harmoniseret klassificering og mærkning af ca. 7.000 stoffer og stofgrupper (listen over farlige stoffer) vil have og hvordan den opdateres.

Forslaget til ændringerne af Stofdirektivet 67/548/EØF og Præparatdirektivet 99/45/EF vil udover konsekvenser for forbrugere og miljøet også få konsekvenser for lovgivningen til beskyttelse af arbejdsmiljøet. Desuden vil en ændring af status for den harmoniserede liste over farlige stoffer kunne få betydning for andre reguleringer, som henviser til disse regler, f.eks. direktivet om farligt affald og Sevedirektivet.

Konsekvenser i forhold til anden lovgivning er under vurdering p.t.

Samlet vurdering af omkostninger og gavnlige effekter

Statsfinansielle konsekvenser

Vedrørende de statsfinansielle konsekvenser for Danmark må det samlet set vurderes, at det er overvejende sandsynligt, at arbejdet med REACH vil kræve yderligere ressourcer sammenlignet med de ressourcer, der i dag er til rådighed for myndighedernes arbejde med anmeldelse og risikovurdering af nye stoffer, risikovurdering og risikobegrænsning af eksisterende stoffer og harmoniseret klassificering og mærkning af stoffer. Hertil kommer, at det er forventeligt, at yderligere ressourcer sammenholdt med i dag vil blive nødvendige i forbindelse med tilsyn og håndhævelse (Kemikalieinspektionen). I vurderingen af ressourceforbrugets størrelse bør det tages i betragtning, at omfanget af REACH – nemlig, at næsten alle kemiske stoffer på markedet skal omfattes – er langt mere vidtrækkende end omfanget af den nuværende kemikalielovgivning.

Endvidere skal det gøres klart, at foruden de bundne udgiftskrævende aktiviteter er der en række aktiviteter, som er vigtige for Forordningens gennemførelse, men som i højere grad afhænger af det enkelte medlemslands villighed til at bidrage hertil. Disse ikke bundne aktiviteter kan dog være af afgørende vigtighed for at sikre, at danske interesser tilgodeses. En nærmere redegørelse for statsfinansielle konsekvenser udarbejdes p.t.

Konsekvenser for kommuner og amter

Forslaget forventes ikke, at få finansielle konsekvenser for kommuner og amter i form af et øget ressourceforbrug.

Erhvervsmæssige konsekvenser

Det er kun muligt på nuværende tidspunkt at lave en helt overordnet vurdering af størrelsesordenen af de samlede omkostninger for Danmark. Konsulentfirmaet COWI har for Miljøstyrelsen gennemført beregninger baseret på Kommissionens forslag af 29. oktober 2003 og de af Kommissionen udførte konsekvensberegninger (COWI 2003).

Beregningerne viser, at hvis man tager udgangspunkt i Kommissionens egen vurdering i ECC(2003a) skønnes de samlede omkostninger til at være mellem € 2,8 og 5,2 milliarder for hele EU. Middelskønnet på € 4 milliarder svarer til en årlig omkostning på ca. € 400 millioner, hvis den totale omkostning afskrives over 11 år¹⁶. Sættes det i forhold til BNP for hele EU fås et niveau på 0,005 %. Omregnes det til danske forhold ud fra dansk BNP svarer det til en samlet årlig omkostning på ca. 45-85 millioner kr.¹⁷

¹⁶ Afskrivning over 11 år og med en rente på 3 % svarer til de forudsætninger som den totale omkostning i RPA studiet er beregnet på grundlag af.

¹⁷ Intervallet for de samlede omkostninger i hele EU på € 2,8 til 5,2 milliarder svarer til 0,003 % til 0,0064 % af BNP for EU (ca. € 8500 milliarder for 2000). Med BNP på ca. 1300 milliarder kr. i 2000 fås et interval på ca. 45 til 85 millioner kr. pr. år.

I forhold til en sådan simpel omregning fra et gennemsnitligt EU niveau til et niveau for Danmark kan der fremføres argumenter som vil trække i forskellige retning.

COWI påpeger endvidere, at den danske regulering på kemikalieområdet på en række områder er strengere end de gældende EU regler. Det drejer sig fx om krav til udarbejdelse af sikkerhedsdatablade og forskellige anvendelsesbegrænsninger. Her må man antage, at REACH vil betyde, at de danske virksomheder, som typisk er downstream-brugere, vil få lettere ved at udarbejde disse dokumenter. Dertil kommer, at en række stoffer er udfaset eller ved at blive udfaset. Også her vil danske virksomheder få færre omkostninger end EU gennemsnittet.

I retning af højere omkostninger trækker det forhold, at estimatet, baseret på EU Kommissionens økonomiske model, ikke tager højde for, at der kan blive tale om udflytning af produktion til ikke-EU lande. Hvis der er tale om import af artikler vil kravene i REACH ikke være nær så omfattende, og dermed kan der opstå konkurrencefordele til virksomheder udenfor EU. EU virksomheder kan også miste markedsandele på eksportmarkeder, hvor de er oppe imod konkurrenter som ikke sælger indenfor EU og derfor ikke har nødig at registrere deres kemiske stoffer. Der er næppe tale om en betydelig effekt, når den alt i alt begrænsede ekstraomkostning ved REACH tages i betragtning, men en vist effekt kan ikke afvises.

Sættes omkostningsniveauet på 45 til 85 millioner kr. i forhold til værdien af den samlede danske produktion, får man et udtryk for en gennemsnitlig prisstigning, hvis omkostningerne overvæltet fuldt ned i gennem produktionskæden til færdigvareproduktionen. Det kan give en indikation af, hvordan forbrugerpriserne dermed i gennemsnit ville stige, hvis der var tale om en sådan fuld overvæltning af omkostninger i priserne. Det giver et niveau på 0,002 % til 0,004 %. Der er således samlet set tale om en begrænset effekt. Men det kan dog ikke udelukkes, at effekten for enkelte brancher kan være større.

Når resultaterne foreligger af de yderligere konsekvensanalyser for udvalgte brancher, som Kommissionen har iværksat, vil disse blive inddraget.

En kvantitativ vurdering af, hvordan omkostninger af denne størrelse vil påvirke makroøkonomiske forhold som BNP, beskæftigelse og inflation er ikke muligt. Det vil i praksis afhænge af, hvornår omkostningerne faktisk optræder. Den lange implementeringsperiode giver virksomhederne mulighed for at planlægge i god tid og dermed reducere den reelle effekt. Hvis alle venter med registrering op til de forskellige deadlines, kan man omvendt tænke sig en større effekt netop i de år. Til gengæld vil effekten så være minimal i de øvrige år. Da registreringen er

en engangsinvestering vil effekten efter den fulde implementering begynde at aftage, og på helt langt sigt vil REACH formentlig kun have en meget ubetydelig effekt.

COWIs beregninger viser, at der samlet set er tale om en begrænset effekt af REACH for dansk erhvervsliv. Men det kan ikke udelukkes at effekten for visse brancher kan være større. Der er imidlertid behov for yderligere analyser af de administrative og økonomiske konsekvenser for dansk erhvervsliv. Der vil derfor blive foretaget en mere uddybende konsekvensvurdering for erhvervslivet.

Med hensyn til eventuelle gavnlige effekter af REACH på erhvervslivets forhold, så kan det fremhæves, at REACH skaber et nyt stort marked med ensartede regler for kemiske stoffer og produkter, der tilskynder til innovation ved at gøre det billigere at registrere nye stoffer sammenlignet med i dag, tilbyder forlængede tidsfrister for stoffer til forskning og produktudvikling, og sikrer at information er til rådighed, så virksomheder, der anvender kemikalier, kan vælge den for dem bedste løsning, der samtidig er miljømæssig forsvarlig. Derved kan der åbnes nye markeder, hvor kemikaliesikkerhed er en konkurrenceparameter.

Tilvejebringelsen af mere information om stoffernes egenskaber og betingelserne for en sikker brug vil lette danske virksomheders arbejde mht. at opfylde kravene under den nugældende lovgivning f.eks. kravene under Arbejdsmiljølovgivningen om arbejdspladsbrugsanvisninger. Samtidig tillader REACH - når visse grundlæggende informationskrav er opfyldt, og afhængig af den endelige udformning af disse - en høj grad af fleksibilitet for industrien mht., hvordan de generelle forpligtigelser kan udfyldes under hensyntagen til omkostningerne og de specifikke forhold, det måtte gøre sig gældende for det enkelte stof og den enkelte anvendelse. Endelig giver REACH erhvervslivet en vis sikkerhed mod uforudsete udgifter i form af sagsanlæg og lovindgreb.

Sundhedsmæssige konsekvenser

Med hensyn til de mulige gevinster på sundhedsområdet ved implementering af REACH, så kan det konstateres, at skønnene i de tilgængelige studier varierer ganske meget afhængig af de forudsætninger og variable, der indgår i beregningerne. Ingen af de studier, der er til rådighed er fuldt dækkende, idet de enten kun ser på et begrænset udsnit af befolkningen, kun delvist medtager de samfundsmæssige omkostninger ved sygdom eller begrænser sig til udvalgte sundhedseffekter.

Ikke desto mindre er konklusionen i alle tilgængelige undersøgelser, at de sundhedsmæssige gevinster ved at gennemføre REACH overstiger de samlede omkostninger. F.eks. viser Kommissionens undersøgelse af effekten på arbejdsmiljøet en besparelse på sundhedsudgifterne på mellem 17 og 54 mia. euro. Et notat om mulige sundhedsmæssige besparelser i Danmark viser, at der på forebyggelse af kræft og hudsygdomme efter erhvervsmæssig udsættelse kan spares mellem 675 og 5.260 millioner kroner over en 30-årig periode.

Miljømæssige konsekvenser

Vedrørende effekter af REACH for miljøet kan det konkluderes, at man må forvente betydelige miljøforbedringer som følge af en gennemførelse af REACH. De miljømæssige gevinster må forventes at ske som følge af formindskede skader på miljøet, der skyldes udsættelse af miljøet for kemikalier, og muligvis som følge af optimering af resourceforbruget i spildevands-, grundvands- og affaldssektoren. Der er imidlertid ikke for øjeblikket studier til rådighed, der har forsøgt at opgøre og værdisætte denne miljøgevinst. Endvidere er det klart, at der er klare begrænsninger og metodiske vanskeligheder mht. at fastsætte værdien af en miljøforbedring.

Beskyttelsesniveau

I forhold til den nugældende regulering er der samlet ses udsigt til en væsentlig forbedring af beskyttelsesniveauet i Danmark, når REACH er fuldt implementeret. Dette gælder både i forhold til forbrugerne, arbejdsmiljøet og miljøet. Selvom der på enkelte områder vil være tale om lettelser i forhold til nuværende regler. Herunder at informationskravene til "nye stoffer" slækkes samt at kravene til registrering af stoffer til brug for forskning og udvikling lempes.

5. Høring

Forslaget til forordning har været sendt i ekstern høring hos de berørte parter den 30. oktober 2003 med svarfrist til den 24. november 2003. Danmarks Apotekerforening, Oliebranchens Fællesrepræsentation, DSB, GTS, og Dansk Handel & Service har ingen kommentarer til forslaget. SPT tilslutter sig bemærkningerne fra Dansk Industri og Hempel er enig i bemærkningerne fra Foreningen for Danmarks Farve- og Lakindustri. SID gør opmærksom på, at man finder at en fremtidig kemikaliregulering i EU skal tage udgangspunkt i Kommissionens Hvidbog og ikke i forslaget fremlagt den 29. oktober 2003.

Omfanget af forslaget

Lundbeck A/S, Leo Pharm A/S, Procesindustrien og Lægemedelindustriforeningen(LIF) anfører, at forordningens definition af et stof og reglerne om mellemprodukter kan medføre, at et stof i batchproduktion skal registreres flere gange for derefter at skulle afmeldes, indtil det er registreret i overensstemmelse med lægemiddelovgivningen. Stoffer, der tilsigtes anvendt i lægemidler bør derfor undtages, idet karakteren af kliniske forsøg bevirker, at stoffet ikke kan høre under undtagelser for forskning og udvikling. Forbrugerrådet anser producentforpligtelsen (duty of care) for kraftigt forringet. Der bør være en henvisning til produktsikkerhedsdirektivet i REACH og forordningens definition af en artikel bør bringes i overensstemmelse med produktsikkerhedsdirektivets definition af et produkt. SunChemical mener, at stoffer udelukkende til eksport bør undtages fra forordningens bestemmelser og at mellemprodukter bør undtages, da de allerede er under anden (arbejdsmiljømæssig) streng kontrol. Forbrugerrådet mener, at REACH bør ligge til grund for alle gældende og

kommende produktdirektiver for at tilvejebringe et minimums sikkerhedsniveau for kemikalier til alle anvendelser.

Registrering

Københavns Kommune finder grænsen på 3 år for registrering af CMR-stoffer og stoffer over 1000 tons for passende, mens fristen på 6 og 11 år for de øvrige stoffer er for lang. Københavns Kommune finder endvidere at mængdegrænserne i praksis vil virke lempelige, hvis de gælder pr. producent pr. år, og ikke for den samlede mængde i EU. Danmarks Naturfredningsforening synes også, at fristen på 6 og 11 år er for lang. Det økologiske Råd mener også at meget persistente og meget bioakkumulerbare stoffer skal registreres indenfor 3 års fristen. LIF og Lundbeck mener ikke, at stoffer (mellemprodukter) over 1 ton bør registreres af hensyn til at fortroligholde følsomme oplysninger og at kunne opnå procespatenter. LIF og Handel, Transport og Serviceerhvervene (HTS) foreslår at grænsen for, hvornår der skal udarbejdes en CSR, hæves til 100 tons. LIF og Lundbeck mener, at risikovurderingen bør begrænses og ikke videregives til aftagerne af kemiske stoffer. De fremhæver i den forbindelse at en overordnet risikovurdering fra producenten ikke vil være til nytte i konkrete anvendelsessituationer, bl.a. fordi producenten kan have problemer med at beskrive alle anvendelser ("intended use"). LIF foreslår, at "intended use" deles op i 3 kategorier – industriel, professionel og privat forbruger. Danmarks Farve- og Lakindustri får problemer med at erstatte stoffer, der ikke må bruges på grund af manglende registrering, fordi man som downstream-bruger ikke har adgang til præregistreringsoplysninger. Ligeledes er det et problem, at der ikke er en overgangsordning for stoffer, der i selve registreringsperioden falder bort på grund af manglende komplettering af oplysninger eller som registreres til et andet formål. Forbrugerrådet, Danmarks Naturfredningsforening og Det økologiske Råd mener, at også stoffer under 1 ton bør registreres i form af en simpel registreringsprocedure. Det økologiske Råd, Danmarks Naturfredningsforening, Greenpeace og LO finder, at der også bør udarbejdes en CSR for stoffer under 10 tons. Procesindustrien og Cheminova foreslår, at hjælpestoffer i plantebeskyttelsesmidler undtages fra kravet om registrering og CSR, fordi de indgår i meget små mængder. Der er ellers risiko for, at disse stoffer af økonomiske grunde ikke vil blive registreret. De foreslår at disse stoffer i stedet reguleres i forbindelse med godkendelse af selve plantebeskyttelsesmidlet. Dansk Industri påpeger vigtigheden af, at industrielle brugere så hurtigt som muligt får adgang til oplysninger om, hvorvidt et stof vil blive registreret eller ej for at få tid til substitution.

Undtagelser fra registrering

Danmarks Naturfredningsforening finder, at de førstnævnte stoffer kun bør være undtaget fra forordningen, så længe der er mindst lige så strenge krav i særlovgivningen. Greenpeace og Det økologiske Råd finder det problematisk, at polymerer er undtaget fra registreringen, da de kan være giftige. LIF, Leo Pharma og Lundbeck finder, at isolerede mellemprodukter, der ikke forlader virkningen, bør undtages fra registrering, da beskyttelsen af de ansatte varetages af arbejdsmiljølovgivningen. SunChemical finder det positivt, at polymerer nu er undtaget. Danmarks Farve- og Lakindustri mener, at downstream-brugere også bør kunne bruge undtagelserne for forskning og udvikling på anvendelsen af et stof, for at sikre, at innovations- og produktudviklingseksperter for downstream-brugere ikke flytter uden for EU.

Information gennem leverandørkæden og downstream-brugere

Arbejdstilsynet oplyser, at ophævelse af direktivet om sikkerhedsdatablade som følge af forordningen vil medføre en reduktion i antallet af kemiske produkter, for hvilke der kan kræves sikkerhedsdatablade.

Dette skyldes, at det ikke længere vil være muligt at kræve sikkerhedsdatablad for et produkt med henvisning til at et indholdsstof er opført på den nationale grænseværdiliste. Amtsrådsforeningen anfører, at sikkerhedsdatabladene bør omfatte samtlige stoffer, således at summen kan udregnes til 100%. Herefter får de decentrale myndigheder også adgang til oplysninger om indholdsstoffer i kemiske produkter. Københavns Kommune støtter kravet om, at downstream-brugere får pligt til at underrette Agenturet om uenighed om leverandørens information og anbefalinger, idet producenter erfaringsmæssigt undertiden klassificerer for mildt. Det økologiske Råd mener, at downstream-brugere også på sikkerhedsdatabladet bør oplyse om produktionsmængde og farlige indholdsstoffer i et kemisk produkt, selv om produktet ikke skal klassificeres som farligt. Dansk Industri finder, at oplysninger i sikkerhedsdatablade ikke bør omfatte fortrolige oplysninger. Derfor mener Dansk Industri, at CAS.nr. til identifikation af stoffer bør oplyses i stedet for registreringsnummer, da sidstnævnte kan give oplysninger om leverandør og kunderelationer. Dansk Arbejdsgiverforening ønsker, at sikkerhedsdatabladskonceptet EU-harmoniseres mest muligt. Danmarks Farve- og Lakindustri anser det for et brud på fortroligheden, at registreringsnummeret skal oplyses i sikkerhedsdatabladet. Man har også store problemer med ”øjeblikkelig” opdatering af sikkerhedsdatablade, fordi der i branchen er mange stoffer pr. produkt/samme stof i mange produkter/flere leverandører af samme stof og fordi en stor mængde registreringsnumre vil komme samtidig omkring de 3 registreringsdeadlines,

Kemikalier i artikler (varer/forbrugerprodukter)

Forbrugerrådet og Danmarks Naturfredningsforening finder det en udvanding af det tidligere forslag, at farlige stoffer i artikler kun skal registreres, hvis de indgår i artikler af samme art og kun hvis stoffet skal afgives under normal og forventet anvendelse. Forbrugerrådet foreslår, at den ansvarlige skal indlevere dataark til myndighederne om artiklernes fuldstændige kemikalieindhold og at artikler skal fremmærkes, hvis de indeholder sådanne mængder af farlige stoffer, at de skulle have været mærket, hvis det var kemiske produkter. Greenpeace vil sikre, at der ikke findes miljø- og sundhedsmæssigt problematiske stoffer i artikler. Det økologiske Råd ønsker stoffer under 1 ton i artikler registreret. Det økologiske Råd og LO ønsker, at forbrugerne/arbejdstagerne får oplysninger om skadelige stoffer i artikler. Danmarks Farve- og Lakindustri anfører, at produkter, som anvendes udenfor EU i forbindelse med behandling af artikler, behandles potentielt mildere end produkter anvendt i forbindelse med tilsvarende artikler fremstillet indenfor EU, fordi de førstnævnte bliver billigere, da stofferne ikke er EU-registrerede. Jo smallere definitionen på en artikeltype gøres, jo større mængde kan importeres, før der skal reageres.

Vurdering

Københavns Kommune finder tidsfristen for vurdering på 15 år for lang. Det økologiske Råd og Danmarks Naturfredningsforening anser det for meget vigtigt, at medlemsstaterne forpligtiges til at deltage i vurderingsprocessen og, at der fastsættes en minimumsgrænse for antallet af stikprøver i forbindelse med dossiervurderingen. Det samme bør gælde for stofvurderingen. Myndighederne bør kunne kræve ny dokumentation for et mellemprodukt uden først at skulle dokumentere, at produktet vil blive omfattet af godkendelsesordningen. SunChemical finder 120 dages grænsen for myndighedernes vurdering af nye stoffer er for lang med henvisning til at grænsen i dag er 30-60 dage.

Godkendelse

Københavns Kommune mener, at der med den foreslåede ordning ikke sikres et højt beskyttelsesniveau for de stoffer, der falder uden for godkendelsesordningen, fordi disse er overladt til industriens klassificering. LIF mener ikke, at der skal oprettes en særlig liste over godkendte stoffer. Forbrugerrådet ønsker, at stærkt allergifremkaldende samt hormonforstyrrende stoffer omfattes af godkendelsesordningen. Greenpeace, Forbrugerrådet, Danmarks Naturfredningsforening og Det økologiske Råd er enige om, at henvisning til IPPC-direktivet og vandrammedirektivet bør udgå, ligesom disse organisationer finder, at bestemmelsen om "forsvarlig kontrol" bør udgå, da den er for vag. Endvidere finder disse organisationer, at enhver godkendelse bør være tidsbegrænset. Det Økologiske Råd mener, der bør sættes en tidsfrist for, hvornår kandidater til godkendelse har været gennem processen. Det er Procesindustriens opfattelse, at der bør kunne gives en generel godkendelse for ensartede anvendelsesområder. Haldor Topsøe mener, at katalysatorer bør kunne undtages fra godkendelsesordningen, da de produceres under streng kontrol. SunChemical har den opfattelse, at kravet om godkendelse bør være sidste udvej og kun for så vidt angår hensynet til forbrugeren. Stoffer til industriel brug håndteres fuldt forsvarligt efter gældende regler.

Klassificering og mærkning

Københavns Kommune finder det betænkeligt, at klassificering af farlige stoffer alene hviler på industriens vurdering. I den forbindelse henviser de til at det netop klassificeringen af et stof, der er afgørende for om en virksomhed, som håndterer producerer eller anvender dette stof, er omfattet af Sevedirektivet. Forbrugerrådet, Danmarks Naturfredningsforening og Det økologiske Råd finder, at listen over farlige stoffer trods sine mangler er et godt redskab, der ikke bør erstattes af selvurdering. Endvidere mener de at det bør afklares, hvem der træffer afgørelse, hvis industrien er uenig om en klassificering. HTS mener derimod, at listen over farlige stoffer helt bør afskaffes.

Agenturet

LIF, HTS, Dansk Industri, Procesindustrien og BASF mener, at der kan undgås konkurrenceforvridning ved, at det nye agentur bliver besluttende myndighed for alle forhold i relation til REACH.

Øvrige spørgsmål

DATA: LIF, SunChemical og HTS mener, at der kun bør kræves GLP ved nye forsøg, idet historiske data ellers ikke vil kunne bruges. Cheminova finder, at datadeling bør gælde for alle data, der genereres. Dyrenes Beskyttelse mener der bør være et absolut krav om datadeling.

AFFALD: Forbrugerrådet finder det problematisk at affaldsfasen mangler i REACH med henvisning til at bl.a. forbrugerprodukter i høj grad har vist sig at give problemer netop i denne fase.

PBT: SunChemical finder, at annex XII bør udelades, indtil kriterier for PBT er vedtaget.

SUBSTITUTION: Forbrugerrådet, Det økologiske Råd, Danmarks Naturfredningsforening, WWF, Greenpeace og LO finder det vigtigt, at REACH indeholder krav om substitution.

HÅNDHÆVELSE: Forbrugerrådet ønsker fuldstændig gennemsigtighed i forbindelse med håndhævelse, og at der bør ske offentliggørelse af myndighedernes breve til virksomheder, der overtræder reglerne.

FORTROLIGHED: Danmarks Farve- og Lakindustri mener at muligheden for udlevering af fortrolige oplysninger bør strammes op.

DYREFORSØG: Dyrenes beskyttelse finde det bekymrende, at der ikke lægges en klar strategi for at begrænse antallet af forsøgsdyr og ønsker mere fokus på udvikling, validering og godkendelse af alternative testmetoder.

Erhvervsøkonomiske og administrative konsekvenser

LIF, HTS, Dansk Industri, Dansk Arbejdsgiverforening, Danmarks Farve- og Lakindustri, Procesindustrien og Haldor Topsøe foreslår en grundig konsekvensanalyse af, hvorledes forslaget vil påvirke virksomhederne, herunder de danske.

Sagen har den 3. december været forelagt Miljøspecialudvalget. Dansk Industri havde forud for mødet i specialudvalget fremsendt bemærkninger vedrørende erhvervsmæssige konsekvenser af forslaget. Dansk Industri påpeger i disse kommentarer, at der er behov for yderligere konsekvensvurderinger, der baseres på, at Europa betragtes som en åben økonomi, at der skal anvendes en makroøkonomisk model til at vurdere de samlede konsekvenser og at datakvaliteten skal forbedres. I forlængelse heraf fremførte Dansk Industri på mødet, at der er behov for bedre konsekvensvurderinger både for så vidt angår den samlede europæiske industri og for så vidt angår dansk industri. Dansk Industri ønsker endvidere at der fokuseres mere på de elementer i forslaget som er dyre og besværlige for industrien. Herudover fremførte Dansk Industri, at der er behov for at klarlægge sammenhængen med GHS (det globale harmoniseringssystem for klassificering og mærkning), og at der for så vidt angår kemiske stoffer i artikler er behov for at klarlægge sammenhæng med andre reguleringer, herunder ROHS-direktivet (farlige stoffer i elektronik).

Forbrugerrådet fremførte, at der bør være en simpel registrering af alle kemiske stoffer, at Forbrugerrådet var godt tilfreds med at forslaget lægger op til at kemiske stoffer i artikler også omfattes af registreringen. Forbrugerrådet efterlyste sammenhængen med produktsikkerhedsdirektivet. I forhold til det udsendte notat fandt Forbrugerrådet det vigtigt at der også arbejdes for, at klassificerings- og mærkningsregler også bør gælde for kemiske stoffer i artikler.

Det økologiske Råd fremhævede som svar på indlægget fra Dansk Industri, at Kommissionens foreløbige konsekvensvurdering kunne have været bedre, hvis industrien selv havde bidraget med flere oplysninger. Det Økologiske Råd fremførte endvidere, at man frygtede, at godkendelsessystemet ikke ville komme til at fungere. For det første på grund af undtagelserne herunder undtagelserne for stoffer om-

fattet af IPPC direktivet og Vandrammedirektivt, for det andet på grund af det såkaldte ”adequate control -system”. Herudover fandt man, at der skal være en tidsfrist for udarbejdelsen af en liste over stoffer der skal gennem godkendelsessystemet, og for hvornår alle eksisterende stoffer har været igennem systemet. Det økologiske råd finder endvidere at substitutionsprincippet bør stå stærkere, og at datakrav for alle stoffer, der produceres eller importeres i mængder over 1 ton bør skærpes. Det økologiske Råd fandt det endvidere uklart, hvad der sker med den eksisterende liste over farlige stoffer. Man beklagede endeligt, at den harmoniserede klassificering kun peger på fire egenskaber, og at ”duty of care” princippet er forsvundet fra forslaget.

Danmarks Naturfredningsforening fandt det vigtigt, at eventuelt yderligere konsekvensanalyser ikke kommer til at forsinke forhandlingerne af forslaget og pegede på, at sådanne konsekvensanalyser i givet fald også burde indregne fordele. DN mente, at de tyske og franske undersøgelser tog udgangspunkt i et statisk marked. DN undrede sig over, at Danmark ifølge de udsendte notat støttede Kommissionens forslag til tidsfrister. Hvis generationsmålet skal nås er en samlet tidsfrist på 11 år for lang tid. DN foreslår i stedet 8 år.

Danske Maritime fandt ligesom DI, at den konsekvensanalyse gennemført af Cowi Consult som notatet refererer til er mangelfuld. Analysen mangler at pege på de operationelle forhold der gør sig gældende for downstream-brugere. Danske Maritime foreslog sætningen ”det kan således konkluderes, at der samlet set sandsynligvis er tale om en begrænset effekt af REACH...” ud af notatet.

Greenpeace fandt at der bør være et klart forbud mod PBT-stoffer og vPvB stoffer. Greenpeace forstår ikke undtagelsen for stoffer omfattet af IPPC direktivet, og kan ikke acceptere at polymerer er undtaget reguleringen. Greenpeace fandt, at der bør være en frist for Kommissionens arbejde med listen over stoffer der kræver godkendelse.

Sagen har igen den 23. april 2004 været forelagt Miljøspecialudvalget. Dansk Industri understregede betydningen af konsekvensanalyserne og pegede på at disse kan anvendes til at justere forslaget så det bliver bedre. Samtidig gjorde Dansk Industri opmærksom på, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen konsekvensvurdering kun dækker et meget begrænset problemområde. Dansk Maritime støttede disse synspunkter og foreslog at man konsekvent anvender terminologien ”industrier” i stedet for ”industrien” idet forslaget vil virke meget forskelligt på forskellige brancher. Danske Maritime udtrykte i øvrigt bekymring for om, forslagets substitutionsbestemmelser ville være en barriere for innovation. HTS og farve og Lakindustrien mente ikke at der kan siges noget sikkert om konsekvenserne for industrien og mente at formuleringerne vedrørende samlet vurdering af konsekvenser burde modereres. Danmarks Naturfredningsforening understregede, at de analyser der gennemføres vedrørende benefits ligeledes dækker et meget begrænset felt, og foreslog af Danmark i forhandlingerne skulle anmode Kommissionen om i højere grad at vurdere benefits.

Forbrugerrådet støttet af Greenpeace anførte, at det kunne være vanskeligt at undgå skader på miljø og sundhed i forbindelse med anvendelse og affaldshåndtering af kemikalier i artikler, når der ikke stilles krav om at kemikalier i artikler der afgives "ufrivilligt" registreres. Greenpeace henviste i den forbindelse til kampagnen om kemikalier i legetøj, hvor der er fundet farlige kemikalier i godkendt legetøj.

DAKOFA foreslog, at begrebet nyttiggørelse skulle indgå på linie med anvendelse og affaldshåndtering.

Oliebranchens Fællesrepræsentation rejste spørgsmålet om isolerede mellemprodukter. Branchen har ikke problemer med forslaget forudsat at det accepteres, at benzin og diessel er stoffblandinger og der ikke skal ske en identifikation af hver enkelt batch.

LO fandt det vigtigt at forslaget ikke medfører en begrænsning af eksisterende krav til sikkerhedsdatablade.

Sagen er igen den 9. juni 2004 blevet forelagt Miljøspecialudvalget. Forbrugerrådet kan ikke tilslutte sig, at det kun er såkaldt problematiske anvendelser af stoffer i forbrugerprodukter der omfattes af reguleringen, men finder at alle stoffer i forbrugerprodukter bør være omfattet uanset om de er beregnet til afgivelse eller blot kan afgives. Det økologiske Råd anfægtede i forlængelse heraf formuleringen "skal afgives".

Det økologiske Råd gav endvidere udtryk for at man i forbindelse med klassificering og mærkning finder en "case by case" klassificering problematisk og foreslår i stedet en harmoniseret klassificering for flere fareklasser for alle stoffer.

Dansk Industri stillede spørgsmål ved behovet for i forbindelse med udarbejdelse af kemikaliesikkerhedsrapporter at angive anvendelsesområder. Dansk Industri udtrykte herudover uenighed i at man skal kunne kræve sikkerhedsdatablade med udgangspunkt i nationale lister, idet man finder at krav til sikkerhedsdatablade bør være ens i hele EU.

Sagen har igen den 24. november 2004 været forelagt Specialudvalget(miljø).

Dansk Industri udtalte, at den kommenterede dagsorden efterhånden var blevet uhåndterlig og den burde underkastes en redigering og forkortning. Dansk Industri fandt, at man i den forbindelse burde gøre det klarere hvad de enkelte organisationer mente under afsnittet "Høring".

HTS var enig i, at en redigering var nødvendig og at høringssvarene fra de enkelte organisationer skulle fremgå tydeligere.

SID gjorde opmærksom på, at på side 30 i den danske holdning fremgik, at man af arbejdsbeskyttelseshensyn skulle erstatte farlige kemikalier med mindre farlige kemikalier. Der burde rettelig stå, at man skulle erstatte farlige kemikalier med ufarlige kemikalier eller mindre farlige kemikalier.

Ad punkt 2 a Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om anvendelse af Århus-konventionens bestemmelser om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet på Det Europæiske Fællesskabs institutioner og organer. KOM (2003) 622 endelig.

Resumé

Kommissionen har fremsendt et forslag til forordning om aktindsigt, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt klageadgang og domstolsprøvelse på miljøområdet. Forordningen skal gælde for Det Europæiske Fællesskabs institutioner og organer. Forslaget giver generelt en bedre mulighed for adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage- og domstolsprøvelse i spørgsmål vedrørende miljøet.

Forslaget er en del Fællesskabets gennemførelse af Århus-konventionen og er som sådan en forudsætning for Fællesskabets ratifikation af konventionen.

1. Status

Kommissionen sendte den 28. oktober 2003 ovennævnte forslag til Rådet.

Grundnotat om forslaget blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. december 2003.

Europa-Parlamentets 1. læsning fandt sted den 1. april 2004, hvor der blev vedtaget 40 ændringsforslag.

Forslaget har hjemmel i artikel 175, stk. 1, i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

| Forslaget er sat på Rådsmødet til december 2004 til opnåelse af politisk enighed om fælles holdning.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører, at forslagets formål er at forbedre miljøbeskyttelsen ved at give offentligheden mulighed for i højere grad at deltage i spørgsmål vedrørende miljøet og at sikre, at alle EU's institutioner og organer anvender bestemmelserne i Århus-konventionen (konvention om adgang til miljøoplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser, samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet).

Forslaget udgør således et element i Fællesskabets gennemførelse af Århus-konventionen og er som sådan en forudsætning for Fællesskabets ratifikation af konventionen.

Forslaget dækker alle tre søjler i Århus-konventionen om henholdsvis adgang til miljøoplysninger, offentlighedens deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse.

Forslaget supplerer – dog kun på miljøområdet - de allerede eksisterende regler på disse områder.

2.1 Offentlighedens adgang til miljøoplysninger

| Forslaget skal ses som et supplement til de allerede gældende regler om aktindsigt i forordning 1049/2001/EF om aktindsigt i Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter.

Desuden er ordlyden i forordningen, hvor relevant, blevet bragt på linie med ordlyden i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/4/EF om offentlig adgang til miljøoplysninger.

Forslaget sigter særligt mod at udligne følgende forskelle mellem Århus-konventionen og forordning 1049/2001/EF om retten til aktindsigt:

- enhver fysisk eller juridisk person har ret til adgang til aktindsigt i dokumenter uanset nationalitet eller bopæl,
- retten til adgang til aktindsigt i dokumenter gælder i forhold til alle fællesskabsinstitutioner eller fællesskabsorganer, som udøver offentlige funktioner (dvs. f.eks. Det Europæiske, Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget, Revisionsretten og Den Europæiske Investeringsbank)
- samt større krav til indsamling og videreformidling af miljøoplysninger.

Forslaget indeholder således bestemmelser om:

- at forordning 1049/2001/EF også gælder for anmodninger om adgang til miljøoplysninger stilet til fællesskabsinstitutioner og -organer, der er omfattet af det foreliggende forslag til forordning;
- indsamling og formidling af miljøoplysninger, herunder om, at fællesskabsinstitutionerne skal sikre, at miljøoplysninger i stigende grad findes på elektroniske databaser, som er tilgængelige for offentligheden gennem offentlige telekommunikationsnet;
- miljøoplysningernes kvalitet, der foreslås sikret ved en pligt for fællesskabsinstitutionerne til så vidt muligt at sikre, at alle oplysninger, der indsamles af eller for dem, og som offentliggøres, er ajourførte, nøjagtige og sammenlignelige;
- en pligt for fællesskabsinstitutionerne til at videresende anmodninger om adgang til miljøoplysninger, som de ikke selv er i besiddelse af. Fællesskabsinstitutionerne skal videresende anmodningen til den offentlige myndighed, som de tror er i besiddelse af oplysningerne, eller alternativt oplyse, hvor de tror, oplysningerne kan findes; og
- at fællesskabsinstitutionerne i tilfælde af en overhængende trussel mod menneskers sundhed og miljøet har en pligt til at samarbejde med og bistå andre myndigheder, således at relevante oplysninger, der er i fællesskabsinstitutionernes besiddelse, kan formidles til offentligheden, der derved sættes i stand til at træffe forholdsregler for at forebygge eller begrænse følgerne af truslen.

2.2 Offentlighedens deltagelse i forbindelse med fællesskabsinstitutionernes og – organernes udarbejdelse af planer og programmer på miljøområdet

Forslaget har til formål at tilpasse fællesskabslovgivningen til Århus-konventionens artikel 7 om offentlig deltagelse ved udarbejdelse af planer og programmer i fællesskabsinstitutionerne.

Forslaget fastsætter bestemmelser om EU-institutionernes inddragelse af offentligheden i forbindelse med udarbejdelse ved fællesskabets institutioner og organer af visse planer og programmer på miljøområdet.

Forslaget undtager institutioner og organer, når disse handler som dømmende eller lovgivende myndighed, fra dette krav om inddragelse af offentlighedens deltagelse. Forslaget indeholder en definition på ”planer og programmer på miljøområdet”, som omfatter: planer og programmer, som udarbejdes og/eller vedtages af en fællesskabsinstitution eller et fællesskabsorgan, som kræves ifølge love og administrative bestemmelser og som bidrager til eller som kan ventes at få betydelig indvirkning på opfyldelsen af Fællesskabets miljøpolitiske mål, som opstillet i Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 1600/20002/EF eller i efterfølgende generelle miljøhandlingsprogrammer. Budgetplaner og -programmer er undtaget fra definitionen.

Forslaget indeholder endvidere bestemmelser om rimelige tidsrammer og tilstrækkelig information til, at der bliver tale om reel deltagelse, jf. Århus-konventionens art. 7, jf. art 6, stk.3.

Efter forslaget er det op til vedkommende fællesskabsinstitution at udpege den del af offentligheden, som kan deltage. Kommissionen anfører, at dette er i tråd med Århus-konventionens art. 7, 3. punktum.

2.3. Adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet

Forslaget supplerer gældende EU regler ved at udvide adgangen til klage og domstolsprøvelse til også at omfatte klage og domstolsprøvelse vedrørende miljøoplysninger, der indehaves af andre fællesskabsinstitutioner og organer end Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen.

Forslaget indeholder endvidere bestemmelser, der tager sigte på at tilpasse fællesskabsretten til konventionens artikel 9, stk. 3, om adgang for medlemmer af offentligheden, der opfylder kriterier for klage- og søgsmålsret, til klage og domstolsprøvelse i tilknytning til fællesskabsinstitutioners og -organers handlinger og undladelser, der er i strid med miljølovgivningen. Klage- og søgsmålsretten udvides således for organisationer. I forslaget gives der kun søgsmålskompetence til miljøorganisationer på europæisk plan (de ”kvalificerede organer”).

De kvalificerede organer vil efter forslaget ikke skulle gøre gældende, at de har en tilstrækkelig interesse, eller at en rettighed er krænket, for at opnå klage- og søgsmålsret. Til gengæld skal disse organisationer/foreninger for at få klage- og søgsmålsret anerkendes og opfylde de kriterier, der er fastsat i forslaget. Det følger navnlig af de fastsatte kriterier, at sagens genstand skal være omfattet af det kvalificerede organs vedtægtsfæstede aktiviteter, det kvalificerede organ skal have været lovligt indstiftet (”legally constituted”) i mere end to år og i den periode aktivt have forfulgt sine vedtægtsfæstede formål vedrørende miljøbeskyttelse, dets årsregnskaber skal være godkendt af en registreret revisor og det skal være aktivt på fællesskabsplan. For at blive betragtet som aktive på fællesskabsplan skal kvalificerede organer, som driver deres virksomhed samordnet med flere andre foreninger eller organisationer, med en struktur, som er baseret på medlemskab, omfatte mindst tre medlemsstater.

Forslaget indeholder en adgang for de kvalificerede organer til at anmode om en intern prøvelse, hvis de finder, at en administrativ handling eller undladelse strider mod miljølovgivningen.

En sådan anmodning skal rettes til den fællesskabsinstitution eller det fællesskabsorgan, der har handlet eller har undladt at handle.

Forslaget indeholder bestemmelser om frister for indgivelse af sådan anmodning samt for fællesskabsinstitutionens eller -organets behandling og afgørelse af sagen.

Hvis vedkommende fællesskabsinstitution eller -organ afviser en anmodning om intern prøvelse, eller hvis afgørelsen ikke træffes indenfor den i forslaget fastsatte frist, eller hvis det kvalificerede organ i øvrigt ikke finder afgørelsen tilstrækkelig til sikring af miljølovgivningens overholdelse, kan det kvalificerede organ indbringe klage for EF-domstolen. Prøvelsen omfatter den processuelle og materielle lovlighed af fællesskabsinstitutionens eller -organets afgørelse.

Kommissionen anfører, at kravet i artikel 9, stk. 3 om, at der også skal være adgang til at anfægte private personers handlinger og undladelser, hvis disse er i strid med miljølovgivningen, alene vil blive behandlet i forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet kom (2003) 624 endeligt, da det først og fremmest tilfalder medlemsstaterne at sikre, at privatpersoner overholder miljølovgivningen.

2.4 Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet har den 1. april 2004 afsluttet sin første læsning af forslaget med vedtagelse af 40 ændringsforslag, hvoraf hovedparten er en skærpelse i forhold til Kommissionens forslag.

Ændringsforslagene til offentlighedens adgang til miljøoplysninger vedrører bl.a. en udvidelse af forslagets definition på miljøoplysninger til også at omfatte status for procedurer vedr. brud på fællesskabslovgivningen, en pligt for EU institutionerne til øjeblikkeligt at ordne og opbevare miljøoplysninger på databaser og til at informere om, hvor miljøoplysninger, som er indsamlet før forslagets ikrafttræden og som ikke lægges på databaser, kan fås, og en generel vejledningspligt om adgang til aktindsigt, til offentlighedens deltagelse i beslutningsprocesser og vedr. adgang til klage- og domstolsprøvelse. Herudover vedrører ændringsforslagene en tidsfrist på 15 dage for at oversende en anmodning om aktindsigt til rette vedkommende eller EU-institution og for at bede den, der anmoder, om evt. at specificere en alt for generel anmodning om aktindsigt, ligesom EU-institutionen eller organet kun kan afslå en sådan anmodning efter at have ydet vejledning. Der indføres forbud mod at give aktindsigt eller formidle miljøoplysninger, hvis det afgørende vil berøre beskyttelsen af miljøet, herunder sjældne arters levesteder. Med hensyn til undtagelser fra aktindsigt må der ikke gives afslag på aktindsigt eller besluttes ikke at formidle oplysninger om emissioner til miljøet med henvisning til beskyttelse af fabrikskhemmeligheder, beskyttelsen af persondata eller beskyttelse af miljøet. Endvidere kan der alene gives afslag på aktindsigt eller besluttes ikke at formidle miljøoplysninger med henvisning til undtagelsesbestemmelserne i direktiv 2003/4/ EF om offentlighedens adgang til miljøoplysninger eller dette forslags artikel 3. Der fastsættes en afvejningsregel, hvorefter afslag skal vejes op imod offentlighedens interesse i miljøoplysningerne. Endelig vedrører ændringsforslagene en gebyrregel for de EU-institutioner eller organer, der ikke er omfattet af den generelle forordning om aktindsigt i EU's dokumenter.

Ændringsforslagene til offentlighedens deltagelse i planer og programmer vedrører bl.a. en udvidelse af forslagets anvendelsesområde til også at omfatte offentlighedens deltagelse i udarbejdelsen af politikker samt en udvidelse af definitionen på en plan eller et program til også at omfatte sådanne, som finansieres af et EU-institution eller organ. Endvidere vedrører ændringsforslagene en generel forpligtigelse til at sikre offentlighedens deltagelse ved udarbejdelse af planer, programmer og politikker samt revurderinger samt detaljerede regler for indholdet af og kravene til offentlighedsprocedurerne.

Ændringsforslagene til adgang til klage og domstolsprøvelse vedrører bl.a. en udvidet definition på et "kvalificeret organ" til også at omfatte dem, som virker for bæredygtig udvikling eller som på et givet tidspunkt er involveret i en konkret sag til beskyttelse af det lokale miljø. Ændringsforslagene vedrører endvidere en udvidelse af dem, der kan kræve en intern prøvelse, til udover "kvalificerede organer" også at omfatte "medlemmer af offentligheden. Endelig vedrører ændringsforslagene en ret til at gå til EU's Ombudsmand i de tilfælde, hvor EU-institutionen eller organer ikke træffer afgørelse inden for den fastsatte tidsfrist om en anmodning om intern prøvelse.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Forslaget gennemfører en række bestemmelser i Århus-konventionen, som Fællesskabet har undertegnet, og vedrører udelukkende Fællesskabets institutioner og organer. Forslaget vurderes på denne baggrund at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Forslaget har hverken lovgivningsmæssige, økonomiske eller administrative konsekvenser for Danmark. Forslaget ændrer ikke i sig selv på beskyttelsesniveauet i Danmark, men vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i EU.

5. Høring

Forslaget har været sendt i høring den 11. december 2003 til 328 høringsparter.

Dansk Land og Strandjagt af 1991 (DSL) finder med hensyn til offentlighedens adgang til deltagelse/forberedelse af planer og programmer, at ingen forening forlods tillades at rejse fredningssager, som det er sket med Danmarks Naturfredningsforening her i landet, men at disse fredningssager rejses af de berørte myndigheder eller som et resultat af politiske afgørelser. DSL er betænkelig ved, at miljøproblemer ofte må løses på et niveau, som ligger over det nationale niveau og ønsker, at problemerne løses nationalt og lokalt med inddragelse af de berørte borgere uden overformynderi. Der er tidligere set forringede vilkår fra EU i forhold til nationale forslag. **Dansk landbrug** finder med hensyn til adgang til miljøoplysninger det væsentligt, at informationer stilles til rådighed i tilstrækkeligt omfang. Endvidere er det afgørende, at procedurer for offentliggørelse af planer og programmer sikrer, at offentligheden og berørte parter modtager den relevante information. **Dansk Landbrug** og **Landbrugsrådet** finder det væsentlig med inddragelse af borgerne og relevante organisationer ved konkrete beslutninger af betydning for miljøet og ved udarbejdelse af planer og programmer på miljøområdet. Inddragelse skal ske på

et tidligt tidspunkt i beslutningsprocessen, når der udarbejdes planer, programmer og politikker på miljøområdet, samt når myndigheden udarbejder generelle regler som love og bekendtgørelser. **Novo Nordisk A/S** ønsker, at det fremgår af forslaget at adgangen til miljøoplysninger ikke gælder oplysninger af fortrolig karakter som nævnt i Århus-konventionens artikel 4, punkt 4, der bl.a. omfatter forretnings- og fabrikshemmeligheder. **COWI** finder generelt at forslaget lever op til kravene i Århus-konventionen, dog findes definitionen på planer og programmer på miljøområdet muligvis for snæver og udarbejdelse ved EU's institutionerne af passende /praktiske regler for offentlighedens deltagelse, bør ske ud fra nogle i forvejen udarbejdede fælles retningslinier.

Sagen har været forelagt miljøspecialudvalget.

Kun **Dansk Vand- og Spildevandsforening** havde kommentarer til forslaget. DANVA finder det relevant, at ministeriet forholder sig til centrale ændringsforslag fra Europa Parlamentet. DANVA mener, at Århus Konventionens bestemmelser ikke tilsidesættes.

DANVA støtter Europa Parlamentets forslag om at udvide de i Århus-konventionens beskrevne rettigheder, da redskaberne for borgerne skal være optimale, da det er befordrende for borgernes motivation for at forholde sig til EU systemet som så, og da den tekniske udvikling kan betyde, at de tekniske muligheder er bedre i dag og endelig at erfaringerne hos de folkevalgte i 2003 tilsagde, at der var raison i at udvide rettighederne i Århus-konventionen.

Sagen har været forelagt Specialudvalget(miljø) den 24. november 2004.

Dansk Industri udtrykte ønske om, at forslagets bestemmelser om adgang til klage- og domstolsprøvelse ikke gik videre end Århuskonventionens bestemmelser.

Dansk Industri fortolkede Århus konventionen således, at konventionen alene giver retten enten administrativ prøvelse eller domstolsprøvelse, men ikke stiller krav om begge.

Økologisk Råd spurgte, hvorvidt det er muligt at leve op til Århus konventionens krav, såfremt bestemmelserne om domstolsprøvelse udgik af forslaget.

Ad punkt 2b Forslag til Rådets afgørelse om indgåelse på Det Europæiske Fællesskabs vegne af konventionen om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet. KOM (2003) 625 endelig

Nyt notat.

1. Status

Kommissionen sendte den 28. oktober 2003 ovennævnte forslag til Rådet.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. december 2003.

Europa-Parlamentet har den 1. april 2004 afsluttet sin 1. læsning af forslaget med vedtagelse af ingen ændringsforslag.

Forslaget har hjemmel i artikel 175, stk. 1, sammenholdt med artikel 300, stk. 2, første afsnit, første punktum, og stk. 3, første afsnit i TEF (tidl. Art 228 EF) og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Fællesskabet undertegnede Århus-konventionen (Konvention om adgang til miljøoplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser, samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet) i juni 1998 og har siden gjort forberedelser til at tiltræde konventionen.

Forslaget er sat på Rådsmødet til december 2004 til opnåelse af politisk enighed om fælles holdning.

2. Formål og indhold

Forslagets formål er at træffe afgørelse om at godkende, dvs. ratificere Århus-konventionen på Fællesskabets vegne.

2.1. Fællesskabets kompetence på området

I forslaget henviser Kommissionen indledningsvist til, at det følger af Århus-konventionens art. 19, stk. 5, jf. art. 17, at hvor der sker undertegnelse af regionale organisationer bestående af suveræne stater, skal disse organisationer i deres ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument angive omfanget af deres kompetence på de områder, der er omfattet af konventionen. For at imødekomme dette krav har Kommissionen i forslaget henvist til, at Det Europæiske Fællesskab i henhold til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 175, stk. 1, har kompetence til at indgå internationale aftaler og opfylde de forpligtelser, de medfører, når de bidrager til målene i EF-traktatens artikel 174, stk. 1.

2.2. Arbejdet for Fællesskabets ratifikation af konventionen

Kommissionen anfører i forslaget, at Fællesskabet ved undertegnelsen af Århus-konventionen forpligtede sig til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at tiltræde konventionen ved at vedtage bindende retsakter, der tilpasser EF-lovgivningen efter konventionens bestemmelser.

Kommissionen henviser til, at både de europæiske institutioner og de nationale offentlige myndigheder er omfattet af Århus-konventionens definition på "offentlige myndigheder".

Tilpasningen til konventionens krav skal derfor finde sted både i medlemsstaterne og i EF-institutionerne.

For så vidt angår tilpasningen på medlemsstatsniveau, har Fællesskabet for nylig vedtaget to direktiver; direktiv 2003/4 EF om offentlig adgang til miljøoplysninger og direktiv 2003/35 EF om

mulighed for offentlig deltagelse i forbindelse med udarbejdelse af planer og programmer på miljøområdet og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF og 96/61/EF. Kommissionen har endvidere – samtidig med forslag til denne afgørelse om ratifikation - fremsat forslag til direktiv om adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet.

For så vidt angår tilpasningen i EF-institutionerne har Kommissionen – også samtidig med dette forslag til ratifikation – forelagt et forslag til forordning om anvendelse af Århus-konventionens bestemmelser på Det Europæiske Fællesskabs institutioner og organer.

Kommissionen anfører, at Fællesskabet på ovenstående grundlag kan godkende afgørelsen om indgåelse af konventionen.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Ikke relevant for forslaget, idet forslaget vedrører Fællesskabets ratifikation uafhængigt af de enkelte medlemsstaters ratifikation.

4. Konsekvenser for Danmark

Forslaget har hverken lovgivningsmæssige, økonomiske eller administrative konsekvenser for Danmark og ændrer ikke i sig selv på beskyttelsesniveauet.

5. Høring

Forslaget blev sendt i høring den 11. december 2003. KL finder ikke, at forslaget i sig selv umiddelbart har konsekvenser for kommunerne, men efterlyser en redegørelse over forslaget forhold til dansk ret og administration. Der er ikke fremkommet særskilte bemærkninger til dette forslag.

Forslaget blev forelagt miljøspecialudvalget.

Dansk Vand- og Spildevandsforening støtter forslaget.

Sagen blev forelagt Specialudvalget(miljø) den 24. november 2004. Der var ingen bemærkninger.

Punkt 3 Klima

Ad Punkt 3a COP 10 om klimaforandring (Orientering fra formandskabet)

Der er ikke modtaget nogen dokumenter.

Ad. punkt 3b - Rådets konklusioner vedr. mellem- og langsigtet strategi for klimaindsatsen

1. Status

Formandskabet har udarbejdet et udkast til rådskonklusioner.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner som input til stats- og regeringsledernes forårstopmøde i 2005, hvor mellem- og langsigtet reduktionstrategi, herunder mål, skal drøftes.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Formål og indhold

Udkast til rådskonklusioner udtrykker følgende holdninger:

- Rådet anerkender, at klimaændringer er en af de største globale udfordringer. For undgå farlige menneskeskabte påvirkninger af klimasystemerne og negativ indflydelse på bæredygtig udvikling, genbekræfter Rådet, at de globale årlige gennemsnitlige overfladetemperaturstigninger ikke bør overskride 2 grader Celcius ift. præ-industrielt niveau. Rådet understreger at Kyoto-protokollen er et vigtigt første skridt men at betydelige yderligere skridt vil være påkrævet for at begrænse klimaændringer, jf. klimapanelets tredje vurderingsrapport.
- Rådet noterer sig, at der er videnskabelig usikkerhed forbundet med at omsætte 2 grader Celcius målet til specifikke drivhusgaskoncentrationer i atmosfæren og til specifikke emissionsforløb. Rådet anerkender, at den nyeste forskning indikerer at det bør tilstræbes at stabilisere drivhusgasemissionerne et godt stykke under 550 ppmv CO₂. Rådet fremhæver, at dette nødvendiggør at de globale emissioner senest over de kommende 20 år topper efterfulgt af betydelige reduktioner på mellem 15 % og helt op til 50 % i 2050 sammenlignet med 1990 niveauet. Rådet ser frem til drøftelserne af emissionsreduktionsstrategierne på mellem-langt og langt sigt, herunder reduktionsmål, på forårstopmødet 2005, som vil være et væsentligt bidrag til den globale proces.
- Rådet noterer sig, at udviklingslandenes ønske om bæredygtig udvikling vil medføre emissionsstigninger, som kan medføre behov for yderligere reduktion af emissionerne i industrilandsene op til 60 - 80 % i 2050. Rådet understreger, at det i så fald vil nødvendiggøre en øget reduktionsindsats allerede på det mellemlange sigt i de industrialiserede lande.

- Rådet anerkender, at dannelsen af et regime efter 2012 bør gøres troværdigt, rimeligt og effektivt, gennem bred deltagelse, hvor industrilandene fortsat må tage føringen med at begrænse drivhusgasudledningerne. Rådet anmoder de industrialiserede lande der ikke har ratificeret Kyotoprotokollen til at lave sammenlignelige indsatser i første forpligtigelsesperiode samt til konstruktivt at engagere sig i drøftelserne om further action efter 2012.
- Rådet genbekræfter, at det er nødvendigt allerede nu at påbegynde drøftelserne om further action efter 2012 i regi af UNFCCC processen. Rådet ser frem til dialog med alle Parter om further action, og Rådet understreger at EU - gennem en global aftale – vil tage en rimelig andel af de nødvendige globale emissionsreduktioner. Rådet opfordrer alle parter til at undersøge nye tilgange til differentieret ansvar, baseret på princippet om et fælles men differentieret ansvar, hvor parterne efter evne bidrager til at modvirke klimaændringer.
- Rådet støtter den fortsatte bekæmpelse af klimaændringer under Klimakonventionen og Kyotoprotokollen. Rådet understreger at et fremtidigt klimaregime bør dække alle vigtige drivhusgasser, sektorer og alle muligheder for at undgå klimaændringer herunder også emissioner fra international luft- og søfart. Rådet fremhæver vigtigheden af emissions handel og projektbaserede mekanismer som en måde til at gøre det globale klimaarbejde omkostningseffektivt og understøttende for bæredygtig udvikling i udviklingslandene.
- Rådet anerkender at der er et behov for yderligere politiktiltag for at opnå en økonomi med lavere CO₂ emissioner, og derved øget konkurrencedygtighed, for eksempel ved at søge konkurrencemæssige fordele i nye teknologier. Rådet anerkender at der er behov for fremadrettede standarder for energieffektivitet, særligt for produkter og bygninger. Rådet anerkender ligeledes, at beslutningstagning ikke mindst i erhvervslivet, kræver langsigtede retningslinier for at guide investeringer, give vished om reguleringsregimer og stimulere investeringer i teknologi udvikling. Rådet fremhæver at der er behov for at øge investeringerne i forskning og udvikling betydeligt, for så vidt angår bæredygtige energiteknologier og for så vidt angår energieffektivitet og vedvarende energi, samt at EU's rammeprogram for teknologisk forskning 2007 – 2013 spiller en vigtig rolle i den sammenhæng. Rådet anerkender at Cardiff processen, som skal integrere klimaovervejelser i andre politik områder, skal styrkes yderligere for opnåelse af synergi. Rådet udtrykker bekymring for de kraftigt stigende transportemissioner, ligesom Rådet udtrykker ønske om at udvikle EU's emissionshandelssystem yderligere.
- Rådet gentager, at begrænsning af klimaændringer fortsat er hovedformålet med nuværende og fremtidig klimapolitik, men da klimaændringer allerede finder sted er tilpasning til klimaændringer også et vigtigt element af klimapolitikken. Rådet noterer sig, at en udskydelse af indsatsen med at undgå klimaændringer kun vil øge omkostningerne ved tilpasning. Rådet understreger, at begrænsning af udviklingslandenes sårbarhed overfor klimaforandringer forudsætter at klimaaspektet integreres i fattigdomsstrategier og nationale bæredygtighedsstrategier. Rådet understreger, at denne indsats er en forudsætning for at opfylde 2015-målene og

Johannesburg-målene og at EU's handlingsplan om klima og udviklingsbistand er et væsentligt redskab til at sikre dette.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Regeringen finder det værende i overensstemmelse med nærhedsprincippet, at EU melder synspunkter ud vedrørende den fremtidige klimaindsats, som part i FN Klimakonvention. Udkast til konklusioner indeholder ikke forslag til virkemidler udover de allerede vedtagne (EU's kvotesystem og fleksible mekanismer). Regeringen finder at udkastet er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Formandskabets udkast til Rådskonklusioner tegner mellem- og langsigtede linier for den fremtidige globale klimareduktionsindsats (efter 2012). Udkastet indeholder ikke direkte forslag om bindende eller vejledende reduktionsmål for EU eller Danmark, men de linier som udkastet tegner har dog i en eller anden grad indflydelse på Danmarks reduktionsindsats efter 2012. De politiske udmeldinger i udkastet vurderes dog samlet set at ligge indenfor rammerne af regeringens indikative pejlemærke i Bæredygtighedsstrategien. Opgørelse af konkrete administrative og økonomiske konsekvenser for Danmark af en mulig reduktionsindsats efter 2012, er ikke muligt på de nuværende grundlag, men må foretages forud for, og sideløbende med de internationale forhandlinger om den videre indsats. Dvs. når konkrete reduktionsforpligtelser, arkitektur for indsatsen, intern byrdefordeling indenfor EU osv. krystalliseres i forhandlingerne. Den teknologiske udvikling vurderes endvidere at have en stor betydning for de konkrete omkostninger af en fremtidig reduktionsindsats. Kommissionen har under udarbejdelse en cost-benefit analyse af rammerne for den videre indsats, som vil bidrage til en første kvalificering af omkostninger.

Konklusionerne indebærer i sig selv ikke ændringer af det danske beskyttelsesniveau, men udkastets sigtelinier peger dog hen imod en forbedring af beskyttelsesniveauet.

5. Høring

Sagen blev drøftet på et møde i Specialudvalget for miljøspørgsmål den 1. december 2004.

Greenpeace fandt: at rådskonklusionerne burde nævne reduktioner på mellem 30 og 50% i 2050 sammenlignet med 1990-niveauet; at ordene i 6.bullet under "Formål og indhold" ("alle muligheder for at undgå klimaændringer") har karakter af en blancocheck til inddragelse af f.eks. sinks, atomkraft og CO2 lagring, som Greenpeace finder uacceptabelt; at der i "dansk holdning" burde præciseres at Danmark placere sig blandt de lande, der lægger vægt på at EU allerede nu skal melde konkrete ambitiøse måltal ud for den globale indsats; at der i "Dansk holdning" i forb. med henvisningen til IPCC indikation m.h.t.

stabilisering af koncentrationen af drivhusgasser skulle fastlægges til et godt stykke under 550 ppmv CO²-ækvivalenter.

Det Økologiske Råd var enige i Greenpeaces bemærkninger og understregede, at et kompromis i en sag som den foreliggende tog sit udgangspunkt i formuleringen af de divergerende holdninger, og at de grønne organisationers kommentarer skulle ses i dette lys. Det Økologiske Råd efterlyste industriøkonomiske begrundelser *for* tiltag på klimaområdet, idet sådanne efter rådets opfattelse talte for ambitiøse mål for en fremtidig klimapolitik. Man efterlyste desuden økonomiske tiltag for at opnå klimamålene. Det Økologiske Råd henviste endeligt til, at der med hensyn til skibsfartens rolle i en klimastrategi var en særlig dansk forpligtelse og pointerede, at der i en periode som den nuværende med høje fragtrater var økonomisk råderum til nye tiltag.

Dansk Energi understregede behovet for ensartede konkurrencevilkår på energimarkedet og hævdede, at forskellig implementering af kvotehandelseordningen i medlemslandene kunne forvride konkurrencen. Man fandt desuden, at de samfundsøkonomiske konsekvenser i forhold til målsætningerne nævnt i rådskonklusionerne, ikke i tilstrækkelig grad var blevet belyst i bidraget til den kommenterede dagsorden og at dette betød en ubalance mellem beskrivelsen af de positive effekter og omkostningerne.

NOAH (ved eftersendte skriftlige kommentarer) ønsker en klar stillingtagen fra regeringen til LULUCF (Land Use, Land Use Change & Forestry), idet Noah mente at ”sinks” helt bør udgå af post-2012 forhandlingerne pga. de sociale og miljømæssige skader de forvolder i udviklingslandene. Noah understreger at 50% reduktion i 2050 ifølge den nyeste viden ligger i underkanten ift. overholdelse af 2 graders målet. Noah støtter fuldt ud at –80% kravet for industrilandene forbliver i konklusionerne.

Dansk Industri understregede vigtigheden i et forsigtigt forhandlingsudspil. Man henviste her til forhandlingsoplægget til COP 10 hvor alene målsætningen om en 2-graders stigning i overfladetemperaturen i forhold til præ-industrielt niveau blev nævnt. I rådskonklusionerne burde man således ikke nævne IPCC indikationerne med hensyn til en stabilisering på under 550 ppmv CO² for at opnå 2 graders målet. DI påpegede, at der var så stor usikkerhed om dette tal, at det burde forbigås. I øvrigt fandt DI, at usikkerheden omkring IPCC-indikationerne – som IPCC selv har påpeget – burde fremhæves klarere. Dette var så meget mere vigtigt for DI, da en stabilisering under 550 ppmv førte til væsentlig øgede omkostninger. Af forhandlingstaktiske grunde burde enhver henvisning til indikationerne derfor ikke medtages i rådskonklusionerne, og Danmark burde efter DI's mening arbejde herfor i Rådet. Endelig burde det i den danske holdning understreges, at det var afgørende for den fremtidige implementering af målsætninger, at USA og de mest udviklede udviklingslande var med.

Rederiforeningen tilkendegav, at klimainitiativer i forbindelse med skibsfarten bør aftales i regi af IMO.

Ad punkt 4 Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om det finansielle instrument for miljøet (Life+)” KOM(2004) 621 endelig

Revideret notat

Resume

LIFE+ forslaget er et rammeprogram for tildeling af EU støtte til aktiviteter, der vedrører beskyttelsen af natur og miljø i Fællesskabet. Med LIFE+ foreslås de særlige EU-miljøstøttemidler drejet henimod, i hovedsagen at skulle understøtte projekter, som vedrører oparbejdning og udveksling af viden og erfaringer på miljøområdet, der kan tjene til at styrke såvel udformningen som gennemførelsen af miljøpolitikken i EU. I forlængelse af målsætningerne i EU's 6. miljøhandlingsprogram samt Fællesskabets bæredygtighedsstrategi skal projekterne i miljømæssig henseende være fokuseret på områderne: Klimaforandringer, Natur og biodiversitet (herunder NATURA 2000), Miljø og sundhed, Bæredygtig ressourceudnyttelse samt bæredygtige forbrugs- og produktions mønstre.

LIFE+ forslaget indebærer, at en række mindre miljøstøtte programmer der hidtil har været administreret som selvstændige støtteordninger samles under en hat ved at blive integreret i LIFE+ programmet. Det gælder de hidtidige støtte ordninger vedrørende skovovervågning, bæredygtig byudvikling og NGO aktiviteter. Det understreges i bemærkningerne til forslaget, at LIFE+ skal betragtes i tæt sammenhæng med de fremlagte finansielle perspektiver, hvor miljørelaterede udgifter foreslås streamlinet ind under de respektive udgiftskategorier. Udover, at miljøteknologisk innovation er foreslået indeholdt under budget kategori 1A (konkurrenceevne for vækst og beskæftigelse) lægges der særlig vægt på at frembæve, at EU støtten til realiseringen af den fysiske del af NATURA 2000 projekterne fremover vil skulle hentes primært under budgetkategori 2 "Forvaltning af naturressourcer", herunder mere specifikt ud af landdistriktsmidlerne og evt. fiskerifonden fsva. Beskyttede områder til søs. Den konkrete udformning af LIFE+ fremgår ikke af forslaget. Dette vil skulle ske i komiteprocedure i form af vedtagelse af såvel flerårige som årlige programmer, hvor både specifikke formålsformuleringer, krav og retningslinier af faglig art samt støttekriterier og mulige tilskudsprocenter vil blive fastlagt.

1. Status

Kommissionen sendte den 29. september 2004 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i artikel 175 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

| Grundnotat om forslaget blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. december 2004.

Europa Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Punktet er sat på dagsordenen for Rådsmødet (miljø) den 20. december 2004 med henblik på politisk drøftelse.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører, at forslagets formål er, at yde støtte til gennemførelsen af Fællesskabets 6. miljøhandlingsprogram og dermed bidrage til udarbejdelsen og gennemførelsen af EU's miljøpolitik. Der skal i den forbindelse i særdeleshed være fokus på følgende områder:

- Forureningsniveauet i forhold til miljøet og menneskers sundhed.
- Koncentration af drivhusgasser i atmosfæren
- Standsning af ørkendannelse og tab af biodiversitet ved at beskytte, bevare, genoprette og udvikle de naturlige systemers og naturtypernes normale måde at fungere på.

- Forvaltning af naturressourcer og affald
- Strategier for udvikling, gennemførelse og integration af politikker.

LIFE+ er tænkt som et politik støtteinstrument og skal primært fokusere på aktiviteter indenfor information, kommunikation, miljøovervågning, bevidstgørelse og dialog. LIFE+ vil helt eller delvist omfatte følgende eksisterende programmer:

- dele af den nuværende LIFE ordning
- et program for bæredygtig byudvikling
- et NGO program
- skovovervågningsprogrammet 'Forest Focus'
- samt en generel politik udviklings- og gennemførelsesfacilitet

Life+ kan i al væsentlighed indholdsmæssigt ikke sammenlignes med det hidtidige Life program. LIFE+ vil ikke omfatte nuværende investeringsprojekter (naturgenopretning) indenfor LIFE Natur, demonstrationsprojekter indenfor LIFE Miljø eller LIFE Tredjelande (støtte til lande omkring Middelhavet, Østersølande, der ikke er kandidatlande).

Materielle investeringer i miljøet samt støtte til forskning, innovation og miljøteknologier er eller vil blive støttet gennem de største og vigtigste finansieringsinstrumenter, - den såkaldte sektorintegrations-tankegang. De dele af det hidtidige Life-program, som angår miljøteknologi og -innovation vil efterfølgende pr. 1. januar 2007 være omfattet af EU's rammeprogram for konkurrenceevne, og endvidere vil størstedelen af de aktiviteter der vedrører Natura 2000 områderne, som har været omfattet af Life-programmet, pr. 1. januar 2007 være omfattet af programmer for landbrug og udvikling af landdistrikter samt strukturfondene.

Hvad angår programmet for bæredygtig byudvikling og NGO-programmet er vurderingen, at de eksisterende formål også ville kunne opfyldes via Life+.

Med hensyn til Forest Focus er det uklart hvorvidt de hidtidige formål, som dette program har opfyldt, i fuldt omfang også vil være dækket af Life+.

Med henblik på at nå de ovenfor nævnte mål er Life+ organiseret i to komponenter:

'Gennemførelse og forvaltning', der dækker indsatsområder vedrørende innovative politiske strategier og instrumenter, overvågning og evaluering af miljøpolitik og -lovgivning, overvågning og vurdering af miljøtilstanden, gennemførelse af EU's miljøpolitik på lokalt og regionalt niveau samt bedre miljøforvaltning og øget inddragelse af interessegrupper, herunder NGO'er, i gennemførelsen af miljøpolitikken. 'Gennemførelse og forvaltning' vil forbedre videnbasen om udvikling og gennemførelse af Fællesskabets miljøpolitikker samt lette netværkssamarbejdet og udvekslingen af bedste praksis på europæisk plan og endvidere lette borgernes aktive deltagelse i udviklingen og gennemførelsen af disse politikker.

'Information og kommunikation', der omfatter indsatsområderne formidling af information og øget miljøbevidsthed samt forskellige ledsageforanstaltninger. Kommissionen anfører, at dette indsatsområde aktivt vil fremme EU's miljøpolitikker ved hjælp af information, kommunikation, bevidstgørelse og dialog.

I forordningsforslaget nævnes følgende konkrete aktivitetstyper som værende omfattet af Life+:

- studier, undersøgelser, modellering og opbygning af scenarier
- overvågning
- bistand til kapacitetsopbygning
- uddannelse, workshops og møder
- netværkssamarbejde
- platforme for bedste praksis

- bevidstgørelseskampagner
- informations- og kommunikationskampagner
- demonstration af politiske strategier og instrumenter

Den finansielle støtte forventes at fordele sig således at 75-80% henføres til 'Gennemførelse og forvaltning' og tilsvarende 25-20% henføres til 'Information og kommunikation'.

Det foreslåede budget (alene indikativt med forbehold for vedtagelse af de fremtidige finansielle rammer for EU budgettet for perioden 2007-2013) er følgende:

Mio. €

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	I alt
252	275	299	320	341	365	389	2240

Life+ som finansielt instrument i EU vil erstatte følgende instrumenter, der alle udløber med udgangen af 2006: Life-programmet (Natur, Miljø og Tredjelande), rammen for samarbejde til fordel for en bæredygtig udvikling af bymiljøet, handlingsprogram for fremme af ikke-statslige organisationer, der fortrinsvis beskæftiger sig med miljøbeskyttelse i relation til EU's miljøpolitik og -lovgivning samt Forest Focus-programmet, der vedrører overvågning og beskyttelse af skove¹⁸.

Nærværende forslag til forordning udgør en rammeforordning, og der er dermed ikke angivet nærmere retningslinier for de mere detaljerede regler, som denne forordning erstatter i form af de ovenfor nævnte programmer og forordninger, der ophører med udgangen af 2006. Det vil derfor være nødvendigt at fastlægge de mere detaljerede og substantielle regler i en efterfølgende forvaltningsprocedure, hvor såvel flerårige som årlige programmer vil skulle vedtages, specifikke formål, krav og retningslinier af faglig art formuleres og støttemuligheder og tilskudsprocenter fastlægges.

Nedenstående beskriver kort de hidtidige programmer, som nedlægges, og deres eventuelle særlige betydning for Danmark.

Life Miljø

Størstedelen af tilskudsmidlerne der er tilgået Danmark de seneste 4-5 år vedrører indsatsområdet 'Kommercielle projekter og teknologiske udviklingsprojekter' og har omfattet konkrete demonstrationsprojekter, der kan sammenlignes med projekter inden for ordningerne 'Renere produkter' og 'Renere teknologi'. Dette område foreslås pr. 1. januar 2007 at indgå i et endnu ikke fremlagt nyt rammeprogram vedrørende innovation og konkurrenceevne under DG Enterprise. Støtten til Danmark har på dette område i de nævnte år været mellem 30 – 35 mio. kr. pr. år, hvilket svarer til 6-7 % af det samlede Life-Miljø budget.

¹⁸ Forordning (EØF) nr. 1973/ 92 (Life) og Rådets forordning (EF) nr. 1404/ 96 af 15. juli 1996 (Life II), Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1655/ 2000 (Life III) og forlængelsen heraf, Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1411/ 2001/ EF (bymiljøprogrammet), Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 466/ 2002/ EF (NGO-programmet) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2152/ 2003 (Forest Focus).

Life Natur

Siden 2000 er 5 større danske naturgenopretningsprojekter blevet medfinansieret med 40-60 % af EU. Det drejer som et kystlaguneprojekt på Langeland (Fyns Amt), projekt for Odense Å og fjord (Fyns Amt), projekt for Furesøen (Frederiksborg Amt) samt to store temaprojekter for henholdsvis klitheder og overdrev i Danmark (begge Skov- og Naturstyrelsen). Den samlede EU medfinansiering til disse projekter er 64,5 mio. kr. svarende til ca. 3% af det samlede Life Natur budget i perioden.

Forest Focus

EU's fælles overvågningsprogram for fællesskabet skove (Forest Focus), som oprindeligt blev startet i 1986 som et program til overvågning af luftforureningens virkning på skovene. Programmet blev ved den seneste ændring udvidet til også at inkludere mulighed for udvikling af fællesskabsovervågning af biodiversitet samt skovens kulstofbalance og klimarelationer. Forest Focus indeholder også et element vedrørende skovbrandsforebyggende foranstaltninger.

Bymiljø

Rammen er benyttet til at støtte net af lokale myndigheder med henblik på at fremme udveksling af viden og indførelse af god praksis inden for bæredygtig byudvikling, lokal Agenda 21 og gennemførelse af EU-lovgivningen på lokalt plan. 'Sustainable Towns and Cities Campaign' er et netværk, der arbejder på implementering af det såkaldte Aalborg Charter. Særlig Aalborg Kommune har været aktiv i dette netværk, men også andre danske byer er involveret. I den seneste runde er der givet tilsagn om støtte til to projekter med dansk deltagelse. Disse projekter vedrører dels grønt byggeri og dels miljøledelse af byer.

NGO program

Formålet med programmet er at fremme aktiviteter, der udføres af NGO'er, som fortrinsvis beskæftiger sig med miljøbeskyttelse, og som bidrager til at udforme og gennemføre EU's miljøpolitik generelt og på regionalt niveau i overensstemmelse med principperne i det sjette miljøhandlingsprogram. Det nuværende program dækker perioden 2002 –2006, og på nuværende tidspunkt har ét dansk projekt, omhandlende vedvarende energiløsninger, ansøgt svarende til 0,5 mio.kr.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at Life+ både tager subsidiaritets- og proportionalitetshensyn i betragtning. Kommissionen anfører, at der er taget særlige hensyn for at sikre, at der kun ydes støtte til aktiviteter med en åbenbar europæisk merværdi. Ved at supplere og stimulere den nationale, regionale og lokale miljøbeskyttelsesindsats kan EU bidrage til, at sådanne aktiviteter varetages effektivt på alle forvaltningsniveauer og samtidig bidrager til den solidaritet og erfaringsudveksling, der er grundlæggende for EU.

Regeringen finder på dette grundlag at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser: Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark og kræver ikke ændringer i danske bekendtgørelser. Forordningen har direkte retsvirkning i Danmark.

Økonomiske og administrative konsekvenser: Forslaget om et finansielt instrument for miljøet vil levere et bidrag til de samlede finansielle rammer for EU's budget for den kommende budgetperiode, og vil som sådan have konsekvenser for størrelsen af det samlede statslige bidrag til finansiering af EU-budgettet. Forslaget forventes herudover ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet, forbrugere eller offentlige myndigheder (henholdsvis stat, amter/regioner og kommuner). Dette dog under forudsætning af, at den støtte, der hidtil har kunnet opnås under LIFE programmet og som ikke videreføres i LIFE+ fremover kan hentes hjem via andre fællesskabsinstrumenter, samt under forudsætning af, at de mere detaljerede regler og procedurer i forbindelse med selve udmøntning af Life+ i forhold til egentlige tilskud og/eller dækning af udgifter til ledsageforanstaltninger ikke vil være væsentlig anderledes end for de instrumenter og programmer Life + skal erstatte.

Det kan i forbindelse hermed oplyses, at EU medfinansieringsgraden i det nye landdistriktprogram forventes at ligge på 55% holdt op imod en medfinansieringsgrad mellem 40 og 60 % i det hidtidige LIFE natur-støtteprogram.

Imidlertid kan det ikke udelukkes, at der vil blive tale om et øget ressourcebehov som følge af de administrative konsekvenser det kunne have, at Kommissionen udpeger såkaldte 'nationale kontorer', hvilket forslaget skaber mulighed for, til at varetage opgaven for Kommissionen med selve budgetgennemførelsen.

Beskyttelsesniveau: Forslaget har ikke i sig selv indflydelse på beskyttelsesniveauet, men kan have økonomiske konsekvenser, som kan påvirke den faktiske miljøindsats i Danmark. En afgørende forudsætning for, at nedlæggelsen af Life - Natur ikke vil have negativ indvirkning på indsatsen i Danmark, er, at der i praksis også vil være reelle muligheder for at de investeringsprojekter, der bliver lavet i tilknytning til Natura 2000, fortsat vil kunne opnå EU medfinansiering. Hvis disse projekter fremover kan finansieres igennem landdistriktsprogrammet, fiskerifordningen og strukturfondene vil beskyttelsesindsatsen dog ikke blive negativt påvirket. Tilsvarende gælder i relation til nedlæggelsen af Life – Miljø, hvor påvirkningen af den eksisterende danske indsats ligeledes vil afhænge af mulighederne for, at der kan opnås medfinansiering af teknologi- og innovationsprojekter under et rammeprogram indenfor EU budgettet vedr. vækst og konkurrenceevne svarende til den nuværende indsats.

Forest Focus er EU's overvågningsprogram for Fællesskabets skove, som blev startet i 1986 og på nuværende tidspunkt både omfatter luftforurening og biodiversitet. Sidstnævnte er først blevet en del af programmet ved den seneste ændring i 2003. Muligheden for at fortsætte og eventuelt udbygge denne overvågning vurderes ikke at blive berørt, da programmet indarbejdes i Life +.

5. Høring

Forslaget har været udsendt i almindelig bred høring den 12. oktober 2004 til 139 interessenter.

Der er modtaget 14 høringssvar, hvoraf 10 har meddelt, at de ingen bemærkninger har til forslaget.

CO-industri bemærker i enighed med Dansk Metal, at de tilslutter sig de foreslåede ændringer af det eksisterende Life-program, og dermed støtter etableringen af Life+.

Landbrugsrådet angiver, at de finder det hensigtsmæssigt at sammenlægge en række instrumenter og programmer med henblik på effektivisering af administrationen og koordinering af arbejdet. Især to elementer i forordningsforslaget fremhæves som problematiske. For det første anfører Landbrugsrådet, at det er et problem, at erhvervsvirksomheder ikke kan være støtteberettigede parter, da de som væsentlige økonomiske aktører på markedet har stor betydning for implementeringen af EU's miljøpolitik. Det angives, at dette får Life+ til at fremstå som "...en konsulentordning for myndigheder og tilskudsordning for NGO'er". For det andet anses det for at være

problematisk, at områderne for miljøteknologi og øko-innovation, der tidligere har været omfattet af Life Miljø, skal henhøre under et nyt rammeprogram for konkurrenceevne, som endnu ikke kendes. Det er derfor ikke muligt præcist at vurdere konsekvenserne heraf.

Dansk Skovforening giver en positiv tilkendegivelse i forhold til, at Life+ omfatter mulighed for medfinansiering i relation til forvaltning af Natura 2000 områder. Skovforeningen finder endvidere, at Life-midlerne er en af de mest relevante finansieringskilder, når det gælder større sammenhængende naturgenopretningsprojekter som led i udmøntningen af Natura 2000 og ønsker denne mulighed bevaret.

Dansk Vand- og Spildevandsforening (DANVA) tilkendegiver deres støtte til de administrative forenklinger Life+ medfører og bemærker, at mulighederne for støtte bliver mere gennemskuelige, når flere ordninger samles i et program.

Sagen blev forelagt miljøspecialudvalget den 24. november 2004, hvor **Dansk Skovforening** tilkendegav, at der fra dansk side burde søges skabt sikkerhed for, at der inden for LIFE+ bør skabes mulighed for at finansiere naturprojekter i tilknytning til NATURA 2000 beskyttelsen, som ikke måtte kunne opnå finansiering inden for landdistriktsprogrammet. Endelig tilkendegav **SID** ønske om at faglige organisationer burde kunne opnå tilskud under NGO støtteprogrammet under LIFE+

Ad punkt 5 Forslag til Europa Parlamentets og Rådets direktiv om batterier og akkumulatorer og brugte batterier og akkumulatorer. KOM (2003) 723 final

Nyt notat

Resumé

Kommissionen har fremsendt et forslag til nyt batteridirektiv. Direktivet skal gælde for alle typer af batterier og akkumulatorer, og indeholder dels bestemmelser om mærkning af batterier og akkumulatorer, som indeholder farlige stoffer, dels begrænsninger for indholdet af kviksølv. Med direktivet indføres der producentansvar for indsamling og behandling af brugte batterier og akkumulatorer. Samtidig fastsættes der minimums- eller gennemsnitskrav til genanvendelse af materialerne i de brugte batterier og akkumulatorer.

1. Status

Kommissionen sendte den 21. november 2003 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i artikel 95 (1) (indre marked) og 175 (1) (miljø) i TEF, og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Europa Parlamentet har den 20. april 2004 gennemført sin første behandling af forslaget og har i forbindelse hermed vedtaget i alt 86 ændringsforslag til direktivforslaget.

Der er oversendt grundnotat om forslaget til Folketinget d. 22. januar 2004.

Det hollandske formandskab har foreløbigt opført forslaget til behandling på rådsmødet(miljø) den 20. december 2004 mhp. vedtagelse af politisk enighed om en fælles holdning.

2. Formål og indhold

Kommissionens forslag

Forslaget er en revision af det eksisterende rådsdirektiv 91/157/EØF af 18. marts 1991 om batterier og akkumulatorer, der indeholder farlige stoffer, med senere tilpasninger i direktiv 93/86/EØF af 4. oktober 1993 og direktiv 98/101EF af 22. december 1998.

I sin begrundelse for forslaget anfører Kommissionen, at formålet er at opnå en væsentlig reduktion af den mængde brugte batterier der sendes til bortskaffelse og derved imødegå risici fra batteriernes indhold af skadelige materialer i forbindelse med deponering og forbrænding, for så vidt angår hhv. perkolat, luftemissioner og forurenede restprodukter. Kommissionen anfører endvidere, at forslaget sigter mod at reducere ressourceforbruget ved at føre de metaller, der benyttes i batterier, tilbage til det økonomiske kredsløb.

Med henblik herpå regulerer forslaget markedsføring af batterier og akkumulatorer samt indsamling, behandling og genanvendelse af brugte batterier og akkumulatorer.

Forslaget udvider den eksisterende EU-regulering på batteriområdet ved at det gøres obligatorisk at foranstalte ordninger for indsamling og oparbejdning af alle typer batterier under efterlevelse af konkret fastsatte målsætninger, ligesom ansvaret for etablering, drift og finansiering af sådanne ordninger i vidt omfang pålægges batteriproducenterne.

Direktivet skal gælde for alle typer af batterier og akkumulatorer uanset deres form, volumen, vægt, materialesammensætning eller brug. Direktivet gælder dog ikke for batterier og akkumulatorer, der anvendes til militære formål.

Direktivet skelner mellem batterier og akkumulatorer på følgende måde:

- *Batterier*: engangsbatterier (som ikke kan oplades)
- *Akkumulatorer*: genopladelige batterier (af disse indeholder nogle cadmium, og omtales i dette notat som NiCd-batterier)

Desuden deles batterier og akkumulatorer op i følgende grupper:

- Knapcelle batterier og –akkumulatorer
- Bærbare batterier og akkumulatorer: anvendes i husholdningsapparater, håndværktøj, nødberedning, elektrisk og elektronisk udstyr o. a.
- Bil batterier og –akkumulatorer: leverer strøm til startmotorer, lygter og tændingsanlæg i motorkøretøjer
- **Industrielle batterier og akkumulatorer: anvendes til standby-systemer, trækraft eller til elektriske køretøjer**

Forslaget viderefører det eksisterende forbud mod markedsføring af batterier og akkumulatorer, der indeholder mere end 0,0005 % kviksølv. For knapceller må indholdet af kviksølv dog være op til 2%.

Medlemslandene skal efter direktivforslaget fremme forskning i muligheden for at forbedre miljøpræstation for batterier og akkumulatorer gennem hele deres livscyklus. De skal desuden fremme markedsføring af batterier og akkumulatorer med lavere indhold af farlige eller forurenende stoffer, især med henblik på at erstatte kviksølv, cadmium og bly. Medlemslandene skal yderligere fremme udvikling af nye miljøvenlige og omkostningseffektive oparbejdningsmetoder for alle typer af batterier og akkumulatorer.

Medlemslandene skal sikre information til borgerne om den korrekte bortskaffelsesmetode for brugte batterier og akkumulatorer, samt sikre at produkterne bliver mærket korrekt og i overensstemmelse med direktivet.

Herudover lægger forslaget til grund, at medlemsstaterne kan anvende økonomiske virkemidler, herunder afgifter til at fremme indsamling af brugte batterier eller brug af batterier, der indeholder mindre forurenende stoffer.

Indsamlingsordninger

Medlemsstaterne skal tage de nødvendige forholdsregler for at forhindre en endelig bortskaffelse (ved forbrænding eller deponeering) af batterier og akkumulatorer, og de skal fremme et lukket

kredsløb for genanvendelse af de sekundære materialer til nye produkter. Medlemsstaterne skal derfor sikre, at der iværksættes ordninger til indsamling og oparbejdning af brugte batterier og akkumulatorer.

For bærbare batterier og akkumulatorer foreslås det i direktivets art. 9, stk. 1 a), at medlemsstaterne forpligtes til at sikre oprettelse af indsamlingsordninger, der skal være gratis for forbrugere, og som gør det nemt at

returnere de brugte batterier. Det fremgår ikke af forslaget, hvorvidt medlemsstaterne kan indfri denne forpligtelse ved at pålægge producenterne at forestå etablering og drift af sådanne ordninger.

For industribatterier og –akkumulatorer fordrer direktivforslagets artikel 9, stk. 1 b) eksplicit, at producenten (eller tredje mand) gratis skal tage de brugte batterier tilbage fra slutbrugerne.

For bilbatterier og –akkumulatorer er det ligeledes i direktivforslagets artikel 9, stk. 1 c) et krav, at producenten (eller tredje mand) skal oprette indsamlingsordninger, medmindre de allerede i dag indsamles som led i bilophugning mv. efter direktiv 2000/53/EF (implementeret i dansk lovgivning ved bekendtgørelse nr. 480 af 19. juni 2002 om håndtering af affald i form af motordrevne køretøjer og affaldsfraktioner herfra).

Direktivet fastslår, at producenterne skal kunne vælge individuelt at forestå indsamlingen af brugte batterier eller at tilslutte sig en kollektiv indsamlingsordning.

Indsamlingsmål

Forslaget fastsætter alene indsamlingsmål for bærbare batterier. Der skal indsamles 160 g bærbare batterier og akkumulatorer pr. indbygger pr. år, inklusive indsamlingen af bærbare nikkell-cadmium-batterier (NiCd-batterier). Samtidig skal indsamlingen af bærbare NiCd-batterier udgøre 80 % af den totale mængde brugte bærbare NiCd-batterier. Medlemslandene skal, for at kontrollere overholdelsen af indsamlingsprocenten, føre tilsyn med den mængde brugte NiCd-batterier, der tilføres det kommunalt indsamlede affald. Kommissionen skal fremlægge detaljerede regler for kontrollen af det kommunalt indsamlede affald. Vedtagelse af disse regler skal efter forslaget ske i komiteprocedure i en såkaldt forskriftskomite.

I forslaget åbnes der mulighed for, at fristen for at opnå disse indsamlingsmål kan forlænges for de nye medlemslande samt for medlemslande, hvor særlige geografiske forhold gør sig gældende.

Forslaget fastsætter et forbud mod endelig bortskaffelse af industri- og bilbatterier/akkumulatorer ved forbrænding eller deponering, hvilket implicit må indebære et krav om total indsamling af disse batterityper.

Oparbejdning og genvindingsmål

Direktivforslagets artikel 15 fastsætter generelt, at medlemsstaterne skal sikre, at producenterne af batterier mv. (eller disses tredje-mænd) opretter ordninger

for behandling af de brugte batterier og akkumulatorer under anvendelse af den bedst tilgængelige oparbejdningsteknologi (BAT). Samtidig fastsættes ligeledes generelt i forslagets art. 18 og 19, at det er producenterne, der har ansvaret for opnåelse af en række mål for genvinding og genvindingseffektivitetet.

For bly-batterier og –akkumulatorer skal således alt bly og mindst 65% af det totale materiale genanvendes. For cadmiumholdige batterier og –akkumulatorer skal al cadmium og mindst 75% af det totale materiale genanvendes, og for alle andre brugte batterier og akkumulatorer skal mindst 55% af materialet genanvendes.

Finansiering

Af forslagets artikel 20 og 21 fremgår det, at producenterne eller tredjemand som udgangspunkt pålægges at finansiere omkostningerne ved behandling, genvinding og forsvarlig bortskaffelse af alle typer indsamlede brugte batterier og akkumulatorer.

Producenter af industri- og bilbatterier/akkumulatorer eller tredjemand pålægges tillige at finansiere indsamlingsomkostningerne. For disse batteritypers vedkommende åbnes der endvidere mulighed for, at der mellem brugere og producenter kan indgås aftaler om andre metoder til at finansiere de samlede omkostninger ved indsamling og oparbejdning.

For bærbare batterier og akkumulatorer fremgår det af forslagets artikel 20, at medlemsstaterne kan pålægge producenter eller tredjemand også at finansiere omkostningerne ved indsamling af denne type batterier.

Forslaget fastsætter endvidere, at producenterne som udgangspunkt også gøres ansvarlige for at afholde omkostningerne til håndtering af brugte batterier og akkumulatorer, der er markedsført forud for direktivets ikrafttræden (historisk affald), dog således at medlemsstaterne for så vidt angår bil- og industri batterier kan bestemme, at håndteringsomkostningerne finansieres af slutbrugeren. Der åbnes endvidere mulighed for at håndteringsomkostningerne for det historiske affald kan gebyrfinansieres af brugerne i en overgangsperiode på fire år efter direktivets ikrafttræden.

Europa Parlamentets 1. behandling af forslaget

Europaparlamentet vedtog ved 1. behandlingen af forslaget den 20. april 2004 i alt 86 ændringsforslag, herunder et forslag om, at forbyde brugen af cadmium i batterier og akkumulatorer med

visse undtagelser, som anføres i et bilag. Parlamentet foreslår desuden ændring af direktivets formålsartikel, hvorefter direktivets formål bl.a. bør være at forhindre anvendelsen af tungmetaller i batterier og akkumulatorer. Parlamentet præciserer endvidere, at formålet er at undgå bortskaffelse af batterier der indeholder farlige stoffer, samt fremme genvinding af nyttige stoffer i dem. Som følge heraf foreslår Parlamentet et forbud mod markedsføring af batterier og akkumulatorer som indeholder bly, cadmium eller kviksølv, dog med en række undtagelser specificeret i et bilag. Desuden foreslår Parlamentet, at den af Kommissionen foreslåede overvågning af bortskaffelse af brugte bærbar NiCd-batterier udgår. Endvidere foreslår Parlamentet, at der indføres en pantordning for batterier med lav indsamlingsprocent, samt at producenterne bliver gjort ansvarlig for at finansiere indsamlingen af alle brugte batterier og akkumulatorer.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen vurderer, at forurening forårsaget af håndtering af brugte batterier og akkumulatorer er af grænseoverskridende karakter, og at harmoniserede tiltag er nødvendige for at undgå negativ påvirkning af det indre marked. Forslaget angiver regler for en harmoniseret fællesskabsstrategi for indsamling og genanvendelse af brugte batterier og akkumulatorer, men giver samtidig de enkelte medlemslande frihed til at vælge de mest passende nationale tiltag. Medlemslandene må tage hensyn til nationale, regionale og lokale forhold når ordninger for indsamling, behandling og finansiering af brugte batterier og akkumulatorer skal igangsættes.

Kommissionen vurderer på denne baggrund, at forslaget er passende afbalanceret mht. nærheds- og proportionalitetsprincippet. Regeringen er enig i denne vurdering.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det gældende batteridirektiv er implementeret i dansk lovgivning ved bekendtgørelse nr. 1044 af 16. december 1999 om visse batterier og akkumulatorer der indeholder farlige stoffer. Desuden er der i Danmark, via en række bekendtgørelser, indført et afgifts/godtgørelsessystem for markedsføring og indsamling af NiCd-batterier samt et gebyrfinansieret godtgørelsessystem for indsamling af blyakkumulatorer. Det danske system kan kort beskrives som følger:

Afgift på lukkede NiCd-batterier samt tilskud til indsamling af lukkede NiCd-batterier

Med henblik på at begrænse salget af NiCd-batterier betaler producenter og importører af lukkede NiCd-batterier en afgift til statskassen af lukkede NiCd-batterier, som er udleveret fra virksomheden (*lukkede* NiCd-batterier er at sidestille med *bærbare* NiCd-batterier, mens de *åbne* NiCd-batterier er at sidestille med *industrielle* NiCd-batterier).

Provenuet fra afgiften udgør det finansieringsmæssige grundlag for den etablerede indsamlingsordning for de lukkede NiCd-batterier. En virksomhed kan lade sig registrere hos Miljøstyrelsen, som indsamler af NiCd-batterier og kan mod dokumentation for indsamling og oparbejdning af batterierne modtage en godtgørelse for den indsamlede mængde. Miljøstyrelsen forestår udbetaling af godtgørelsen.

Gebyrer på blyakkumulatorer samt tilskud til indsamling af blyakkumulatorer

Producenter og importører af såvel åbne som lukkede blyakkumulatorer (genopladelige), og varer hvori sådanne indgår, skal betale et gebyr til Miljøstyrelsen. Gebyret pålægges på det tidspunkt, hvor blyakkumulatorerne udleveres fra virksomheden.

Gebyret anvendes til at finansiere indsamlingen af blyakkumulatorer. Indsamlingsvirksomheder, der er registreret hos ReturBat (Foreningen til indsamling af blyakkumulatorer i Danmark), får udbetalt et tilskud pr. kg. indsamlet blyakkumulator når der foreligger dokumentation for, at blyakkumulatorerne er indsamlet og oparbejdet. Der udbetales kun tilskud til registrerede virksomheder. ReturBat sender kvartalsvis en opgørelse over udbetalte tilskud til Miljøstyrelsen og får på basis heraf refunderet tilskuddet samt dækket administrations- og markedsføringsomkostninger.

Direktivforslaget vurderes generelt at kræve ændringer af de eksisterende bekendtgørelser og vurderes også at kunne kræve ændringer i miljøbeskyttelsesloven. I hvilket omfang implementeringen af elskrot-direktivet (WEEE-direktivet) vil kunne tage højde for nogle af de påkrævede lovændringer – herunder spørgsmålet om tilvejebringelse af hjemmelsgrundlag for indførelse af et fremadrettet producentansvar, er p.t. uafklaret.

Der kan yderligere, i forbindelse med direktivforslagets krav om producentansvar for finansiering af indsamling og oparbejdning af brugte batterier, blive behov for ændring af de danske afgifts/gebyrordninger for blyakkumulatorer og NiCd batterier. Omfanget afhænger af, om man vil udvide de eksisterende afgifts/gebyr-godtgørelsessystemer for hhv. NiCd-batterier og blyakkumulatorer, så de omfatter alle batterier og akkumulatorer eller erstatte dem med en finansieringsmodel, der i højere grad er etableret og administreret af producenterne. Direktivforslaget åbner mulighed for begge løsninger.

Endelig vurderes det, at indførsel af producentansvar for finansieringen af håndteringen af historisk affald vil kræve nyt hjemmelsgrundlag, da dette krav om finansiering af sådanne ordninger kan betragtes som en afgift, hvorfor reguleringen skal fastsættes ved lov.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Økonomiske konsekvenser for staten

Med direktivet er der lagt op til, at der i udstrakt grad skal indføres producentansvar for indsamling og behandling af brugte batterier og akkumulatorer samt for finansieringen heraf. Danmark arbejder for tiden med at implementere direktivet om affald af elektriske og elektroniske produkter, som også bygger på princippet om producentansvar. De hidtidige erfaringer viser, at producentansvar kan være vanskeligt at udmønte i praksis. Det er derfor ikke muligt på nuværende tids-

punkt, at beskrive de administrative og økonomiske konsekvenser af at indføre producentansvar fyldestgørende.

Såfremt man vælger at udvide den eksisterende ordning for indsamling og oparbejdning af NiCd-batterier til at omfatte alle batterier og akkumulatorer, kan det medføre øgede administrative udgifter til registrering af producenter, importører og indsamlere af batterier og akkumulatorer, til afgiftsopkrævning, samt til udbetaling af godtgørelse. Hvorvidt de administrative udgifter på statsligt niveau øges vil afhænge af om, det bliver en statslig opgave at foretage registreringen eller om det bliver en del af producentansvaret. Hvis det bliver en statslig opgave, skønnes de øgede administrative udgifter at være i størrelsesorden 1-2 årsværk.

Overvågning

Forslaget vil medføre en national forpligtelse til overvågning af indsamlingsprocenten for bærbare NiCd-batterier, som indebærer en overvågning af mængden af bærbare NiCd-batterier i husholdningsaffaldet. De nærmere regler for denne overvågning skal vedtages i komité-procedure. Det er vanskeligt på nuværende tidspunkt nærmere at vurdere de administrative og økonomiske konsekvenser af overvågningen, men skal der opnås et statistisk signifikant resultat af denne, må det forventes, at betydelige mængder dagrenovation skal sorteres for indholdet af NiCd-batterier, med tilsvarende omkostninger. Yderligere vil det være nødvendigt at analysere andre affaldsstrømme eksempelvis bygge- og anlægsaffald, storskrald, containere fra genbrugsstationer samt elektronikskrot, for at få et retvisende billede af den samlede mængde. Miljøstyrelsen vurderer med et groft skøn, at en sådan overvågning vil kunne beløbe sig til 5-10 mio. kr. pr. år.

Fremme af batterier med mindre indhold af farlige stoffer samt nye behandlingsmetoder

Medlemstaterne skal fremme forskning i miljøpræstation for batterier og akkumulatorer gennem hele deres livscyklus, samt fremme markedsføring af batterier og akkumulatorer med lavere indhold af farlige eller forurenende stoffer. Medlemslandene skal desuden fremme udvikling af nye miljøvenlige og omkostningseffektive behandlingsmetoder for alle typer af batterier og akkumulatorer. Det er af forslaget vanskeligt at aflæse, hvor forpligtende disse bestemmelser er og dermed om forslaget på dette punkt vil afføde meromkostninger i medlemslandene.

Danmark bidrager til at fremme mere miljøvenlige batterier og akkumulatorer ved at yde statslig tilskud til de officielt anerkendte miljømærkeordninger, Svanen og Blomsten. Disse ordninger sikrer både udvikling og markedsføring af mindre miljøbelastende batterier og akkumulatorer.

Økonomiske og administrative konsekvenser på kommunalt niveau

Forslagets krav om en indsamlingsordning for bærbare batterier vil betyde, at der tillige vil være behov for finansiering heraf. Der er i forslaget ikke fastlagt, hvem der skal have ansvar for en

indsamlingsordning og den tilhørende finansiering, om end der i forslaget åbnes mulighed for at medlemslandene kan vælge også at lade indsamlingen af bærbare batterier finansiere af producenterne.

Kommissionen anslår, at omkostningerne til indsamling af alle bærbare batterier og akkumulatorer vil andrage 300-550 EURO/tons. Ifølge disse oplysninger vil omkostningerne således for de 2-3000 tons, som skønnes at henfalde som affald i Danmark hvert år, udgøre i størrelsesordenen 5-12 mio. kr. Danske erfaringer med kommunale indsamlingsordninger, som er blevet etableret inden for de sidste år, som Bornholmermodellen (hvor brugte batterier hænges i en særskilt pose på skraldestativet og indsamles med den almindelige dagrenovation), tyder dog på, at en indsamlingsordning baseret på en kommunal indsamling kan etableres for 6-9 mio. kr. pr. år.

Såfremt Danmark vælger en model, hvor batterierne indsamles via en kommunal ordning, vil indsamlingen kunne finansieres ved et brugerbetalt gebyr, som kan dække omkostningerne, der er forbundet med ordningen. Gebyret vil i dette tilfælde kunne ses enten som et nyt gebyr, eller en forhøjelse af det eksisterende renovationsgebyr, og bør vurderes i forhold til retningslinierne i regeringens principper for gebyrpolitik. Alternativt vil en kommunal indsamlingsordning kunne finansieres ved en udvidelse af den eksisterende danske afgifts/godtgørelses ordning for NiCd batterier til at gælde alle bærbare batterier, hvorved producenterne via afgiften bringes til at godtgøre de kommunale omkostninger.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Behandling af alle bærbare batterier og akkumulatorer

Det foreslåede producentansvar vil betyde, at producenter og importører som minimum skal dække omkostningerne til behandling, genvinding og forsvarlig bortskaffelse af brugte bærbare batterier og akkumulatorer, dog med mulighed for at vælte udgiften hertil over på prisen på nye produkter. Dette bør vurderes i forhold til retningslinierne i regeringens principper for gebyrpolitik.

Kommissionen anfører, at genvindingsomkostningerne ligger mellem 400-900 EURO/tons. Omkostningerne for de 2-3000 tons batterier vil på basis af disse priser beløbe sig til 6-20 mio. kr. Der findes ikke specifikke danske data for genvindingsomkostningerne da genvindingen foregår i udlandet.

Det er muligt for medlemsstaten at vælge, at pålægge producenterne også at finansiere *indsamlingen* af de bærbare batterier og akkumulatorer. I så fald vil omkostningerne blive dækket af producenterne fremfor via et renovationsgebyr for husholdninger og erhverv.

Behandling af bil- og industrielle batterier og –akkumulatorer

Ifølge forslaget skal producentansvaret dække indsamling, behandling, genvinding og forsvarlig bortskaffelse af brugte bil- og industrielle batterier og –akkumulatorer, samt finansieringen heraf.

Producenterne har naturligvis mulighed for at vælte udgiften hertil over på prisen på nye produkter.

For blyholdige bilakkumulatorer anslår Kommissionen, at omkostningerne til indsamling og genvinding ligger på 270-350 EURO/tons, mens der er en indtægt på 265-350 EURO/tons genvundet bly, hvilket giver en totalomkostning ved indsamling og genvinding af blyakkumulatorer på – 77 til +93 EURO/tons. I Danmark eksisterer der allerede en indsamlings- og oparbejdningsordning for blyakkumulatorer, som administreres af ReturBat, en forening af producenter og importører af blyakkumulatorer. Ordningen medfører at over 99% af blyakkumulatorer indsamles i dag. Det må derfor formodes, at gennemførelse af direktivets forslag for dette område ikke vil medføre væsentlige økonomiske og administrative ændringer.

For industrielle NiCd-batterier og akkumulatorer er de gennemsnitlige indsamlings- og oparbejdningsomkostninger anslået til 0-300 EURO/tons, hvor de 0 EURO/tons afspejler at prisen for genvundet cadmium og andre metaller fra batteriet opvejer omkostningerne ved oparbejdningen. For industrielle batterier og akkumulatorer sker der allerede i dag en indsamling og oparbejdning via de kommunale indsamlingsordninger for farligt affald. Forslaget vil derfor økonomisk balancere med praksis idag, men byrdefordelingen må forventes at blive ændret indenfor erhvervslivet ved indførelse af producentansvar, ligesom det må forventes, at det vil være nødvendigt at etablere nye administrative procedurer for indsamlings- og genvindingsordningerne.

Historisk affald

Producenterne pålægges ansvaret for historisk affald fra produkter, som er markedsført før direktivet træder i kraft. Dette forventes i en overgangsperiode at medføre en økonomisk byrde for producenterne for håndtering af bærbare batterier og akkumulatorer, som tidligere lå indenfor det kommunale system. For det historiske affald, vil der, på linie med affald dannet efter direktivet er trådt i kraft, være krav om, at producenterne har et ansvar ikke kun for indsamling men også oparbejdning og slutdisponering af batterier og akkumulatorer, jf. forslagets artikel 23. Det er ikke muligt at skønne hvor store producenternes omkostninger vil være ved at håndtere det historiske affald.

Prissætning af miljø- og sundhedseffekter

Det er ikke muligt, at gennemføre en fuldstændig prissættelse af de miljø- og sundhedsmæssige fordele der knytter sig til at minimere cadmiumbelastningen til luft og langtidsudvaskningen af cadmium fra lossepladser med forbrændingsprodukter. Dette skyldes dels vanskeligheder ved at opgøre belastningens omfang og effekter og dels at værdisætning af belastningen er usikker. Kommissionen har dog opgjort at en indsamling af NiCd-batterier på EU plan vil kunne spare miljøet for 1500 t cadmium pr år.

Tilsvarende er det vanskeligt at opgøre og prissætte de miljø- og sundhedsmæssige fordele, der vil kunne opnås ved at undgå udledning af kviksølv til miljøet forårsaget af afbrænding af bærbare batterier. En nyere undersøgelse fra Kommunekemi tyder på, at det gennemsnitlige indhold af kviksølv i almindelige alkaline og brunstensbatterier er op til 20 gange højere end hidtil antaget.

Den totale mængde kviksølv, som udledes til miljøet, er vanskelig at kvantificere og dermed prissætte.

For alkaline- og brunstensbatterierne har Kommissionen opgjort at der på EU plan vil kunne spares 20.000 t mangan, 20.000 t zink og 15.000 t jern ved genvinding af metallerne, ligesom der generelt er en energibesparelse ved at genvinde metallerne fremfor at udvinde nye metaller. For zink angives det således at energiforbruget ved genvinding af zink er på omkring 25-30% af hvad der bruges til at udvinde nyt zink.

Beskyttelsesniveau:

Da forslaget gør det obligatorisk at etablere indsamlings- og oparbejdningsordninger for alle typer af batterier, samt pålægger efterlevelse af konkrete indsamlings- og genvindingsmål, vil der være tale om en skærpelse af den eksisterende danske lovgivning på området og dermed en skærpelse af beskyttelses niveauet.

Danmark har en særskilt lovgivning om afgift/gebyrer samt godtgørelse for batterier og akkumulatorer indeholdende farlige stoffer, som skal fremme indsamlingen og genanvendelse af bærbare NiCd-batterier samt blyakkumulatorer. Denne lovgivning har sikret en indsamlingsprocent for NiCd-batterierne på gennemsnitlig 45-50%, men med store variationer, samt en høj indsamlingsprocent for blyakkumulatorer (omtrent 100% indsamling). Det må lægges til grund at en obligatorisk indsamling af alle batterier, som foreslået af Kommissionen, vil medføre at der vil kunne opnås en højere indsamlingsprocent for NiCd-batterierne, og at cadmiumbelastningen dermed vil blive reduceret.

5. Høring

Forslaget har været udsendt i høring den 1. december 2003 til 65 interessenter. Der er modtaget høringssvar fra 13 høringsparter, hvoraf 3 parter ikke havde nogle kommentarer. Kommentarerne kan grupperes om følgende emner:

Indsamling af alle batterier og akkumulatorer

Af de indkomne høringssvar fremgår det, at alle høringsparter, som har forholdt sig til Direktivets anvendelsesområde, er positive overfor, at direktivet omfatter alle batterier og akkumulatorer

fremfor at begrænse sig til de der indeholder farlige stoffer. Således mener Batteriforeningen, DI, Forbrugerrådet, Københavns Kommune og RenoSam, at alle batterier og akkumulatorer skal indsamles, da det skaber mindre forvirring hos forbrugerne og dermed sikrer en højere indsamlingseffektivitet. Mens affald danmark, Dakofa, og KL desuden anfører, at det ud fra en ressourcemæssig betragtning også er fornuftigt at genanvende metallerne fra batterier og akkumulatorer.

Forbud mod brug af cadmium

Affald danmark, Dakofa, Forbrugerrådet, KL og RenoSam udtrykker alle utilfredshed med, at direktivet ikke omfatter et forbud mod anvendelse af cadmium.

Ingen af de resterende parter har forholdt sig til cadmiumproblematikken. Det fremføres, at en udfasning af cadmium vil være i overensstemmelse med Rådsresolutionen af 1988 om at forbyde cadmium, hvor der findes alternativer, at sådanne alternativer allerede findes for en række anvendelsesområder, og at en indsamlingsordning ikke forhindrer, at der stadig kan udledes store mængder af cadmium til miljøet.

Indsamlingsmål og –effektivitet

Affald danmark, Batteriforeningen, KL, Københavns Kommune og RenoSam giver udtryk for, at indsamlingsmålet for alle bærbare batterier og akkumulatorer (160 g/indb. svarende til mindre end

38% af den potentielt mulige) ikke er særligt ambitiøst. KL mener, at indsamlingsmålet for de bærbare bør være 80% og for NiCd-batterier 99%. affald danmark mener dog ikke, at det vil være muligt at opnå et 'closed-loop-system' for de bærbare batterier og akkumulatorer (hvor alle batterier og akkumulatorer indsamles og genvindes) og foreslår, at man indfører et pantsystem for at give slutbrugeren et incitament til at aflevere sine brugte batterier og akkumulatorer. Hverken KL eller affald danmark kan tilslutte sig, at der kan gives mulighed for at undlade at oparbejde op til 10% af de indsamlede bærbare batterier og akkumulatorer af tekniske grunde. affald danmark fremfører, at det kan betyde, at man kan undlade at oparbejde alle NiCd-batterier, da de udgør 7% af de bærbare batterier og akkumulatorer.

Overvågning/potentialeberegning af NiCd-batterier

Affald Danmark, Dakofa, DI, HTS, KL, Københavns Kommune og RenoSam er alle negative over for den overvågningsmetode for NiCd-batterier, som er indeholdt i forslaget. En indsam-

lingsprocent baseret på den indsamlede mængde samt den mængde der findes i husholdningsaffaldet vil både være ufuldstændig og uforholdsmæssig dyr, hvis målingerne på husholdningsaffaldet skal være statistisk signifikante. Flere bemærker, at omkostningerne i givet fald bør bæres af producenterne.

Miljø- og arbejdsmiljøkrav til indsamling og oparbejdning

Dakofa, SiD og RenoSam finder det væsentligt, at der stilles både miljømæssige og arbejdsmiljømæssige krav til oparbejdningsprocesserne.

Omkostnings- og ansvarsfordeling ml. producent og offentlige myndigheder

Der er delte meninger omkring indførelse af producentansvar. Batteriforeningen er imod producentansvar, Københavns Kommune stiller sig tvivlende, mens affaldsbehandlerne er positive

over for producentansvaret. DI og HTS mener, at man skal afvente erfaringer med implementering af producentansvarsordning på elektronikområdet, før man kaster sig ud i en lignende for batterier og akkumulatorer. RenoSam påpeger, at der er brug for at præcisere grænsen mellem producenternes ansvar og det kommunale ansvar for indsamling og finansiering af batteriindsamlingen. Ligeledes har Amagerforbrændingen påpeget, at det i forhold til producentansvaret er nødvendigt at kunne skelne mellem bærbare og industrielle batterier og akkumulatorer, hvis ansvaret for indsamlingen afhænger af typen.

Batterier og akkumulatorer i produkter

Affald Danmark og Batteriforeningen påpeger problemerne med, hvem der skal være ansvarlig for batterier og akkumulatorer som importeres og bortskaffes med elektriske og elektroniske

produkter.

Sagen blev forelagt miljøspecialudvalget den 24. november 2004. Økologisk Råd ønskede i relation til producentansvaret klargjort, om producentbegrebet også dækker importører og markedsføringsansvarlige. Batteriforeningen tilkendegav, at foreningen er imod obligatorisk producentansvar, fordi producentansvar ikke er ensbetydende med en høj indsamling, tværtimod. Foreningen mener, at direktivet alene skal indeholde mål for indsamling og genanvendelse, hvorimod måden hvorpå disse mål opnås bør være et nationalt anliggende. Herved sikres, at indsamlingen kan tilrettelægges efter de nationale forhold med henblik på opnåelse af den højest mulige indsamling. Endelig fandt SID, at det burde indgå i den danske holdning, at der bør sikres et acceptabelt arbejdsmiljø for arbejdstagere, der skal håndtere brugte batterier.

Ad punkt 6 Strategi kviksølv.

Sagen er taget af den ordinære dagsorden.

Ad punkt 7 Ansøgning om godkendelse til markedsføring i EU af genetisk modificeret raps (C/NL/98/11) i henhold til Europa-parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF

Resume

Danmark modtog den 27. januar 2003 en ansøgning om godkendelse til markedsføring i EU af genetisk modificeret raps, GT73. De nederlandske myndigheder har udarbejdet en vurderingsrapport, hvori det indstilles, at der gives godkendelse til markedsføring. Danmark fremsatte i marts 2003 begrundede indvendinger mod ansøgningen.

Formålet med ansøgningen er at få godkendelse til at importere og forarbejde den genetisk modificerede raps til levnedsmidler og foder. Der søges således ikke om godkendelse til dyrkning i Europa, men alene til import og forarbejdning.

De supplerende oplysninger, der er modtaget siden oktober 2003, besvarer ikke de begrundede indvendinger, som Danmark havde i marts 2003. Der er fortsat ikke stillet vilkår, der begrænser utilsigtet spredning i forbindelse med transport. Der er endvidere ikke foretaget undersøgelser af spredning og genoverførsel til anden raps og vilde slægtninge i tilknytning til overvågningsplanen. Det supplerende materiale indeholder ikke en opdateret vurderingsrapport fra de nederlandske myndigheder. Endelig er de tekniske retningslinier for prøvetagning og analyse af GMO'er endnu ikke offentliggjort.

1. Status

Danmark modtog den 27. januar 2003 en ansøgning om godkendelse til markedsføring i EU af genetisk modificeret raps, GT73, efter reglerne i del C i direktiv 2001/18/EF om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer, herefter kaldet udsætningsdirektivet. Ansøgningen er oprindeligt indleveret til de nederlandske myndigheder af Monsanto Europe S.A. og Monsanto, USA.

De nederlandske myndigheder har udarbejdet en vurderingsrapport, hvori det indstilles, at der gives godkendelse til markedsføring. Vurderingsrapporten og ansøgningen er herefter fremsendt til Kommissionen og til de øvrige medlemslande.

Danmark har 60 dage til at anmode om yderligere oplysninger, fremsætte bemærkninger eller komme med en begrundet indvending til ansøgningen og den nederlandske indstilling. Fristen udløber således den 25. marts 2003. Hvis der ikke inden fristens udløb kommer anmodninger om yderligere oplysninger, bemærkninger eller indvendinger fra medlemslandene, kan Nederlandene umiddelbart efter fristens udløb udstede en godkendelse til markedsføring.

Sagen har tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg ved notat og grundnotat oversendt den 19. marts 2003.

Supplerende notat samt supplerende grundnotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. oktober 2003.

| Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 8. oktober 2004

Danmark fremsatte i marts 2003 begrundede indvendinger mod ansøgningen:

1. fordi der ikke var stillet vilkår, der begrænser utilsigtet spredning i forbindelse med transport,
2. fordi overvågningsplanen ikke var suppleret med undersøgelser af spredning og genoverførsel til anden raps og vilde slægtninge og
3. fordi den nederlandske vurderingsrapport ikke var opdateret efter reglerne i det nye udsætningsdirektiv.

Endvidere gjorde Danmark opmærksom på moratorieerklæringen. På denne baggrund ønskede Danmark, at sagen skulle tages op i komitéprocedure.

Den 25. august 2003 modtog Danmark supplerende oplysninger i sagen. Oplysningerne er fremsendt fra Kommissionen og er ansøgers besvarelse af de begrundede indvendinger fra medlemslandene. Inden 45 dage, dvs. senest den 6. oktober 2003, skal Danmark meddele Kommissionen, hvorvidt de begrundede indvendinger ønskes opretholdt. Hvis der ikke længere er begrundede indvendinger mod ansøgningen fra medlemslandene, giver Nederlandene umiddelbart efter fristens udløb, i overensstemmelse med udsætningsdirektivets regler, godkendelse til markedsføring.

Danmark meddelte den 6. oktober 2003 Kommissionen, at de begrundede indvendinger fra marts 2003 ønskes opretholdt. Derudover gjorde Danmark opmærksom på moratorieerklæringen. På den baggrund ønskede Danmark, at sagen skulle tages op i komitéprocedure.

Danmark har modtaget yderligere supplerende oplysninger fra ansøger siden oktober 2003. Disse oplysninger er fremsendt til de hørte eksperter med henblik på en vurdering af om de nye oplysninger giver anledning til ændring i de allerede fremsendte vurderinger.

Ansøgningen om godkendelse af GT73 er blevet behandlet af Den Europæiske Fødevarer-sikkerhedsautoritet, der den 1. marts 2004 offentliggjorde sin vurdering af 11. februar 2004.

Den 17. maj 2004 modtog Danmark udkast til Kommissionens beslutning om markedsføring i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF af et rapsprodukt (*Brassica napus* L., linje GT73), der er genetisk modificeret med henblik på tolerance overfor herbicidet glyphosat.

Der blev stemt om Kommissionens udkast til beslutning den 16. juni 2004 ved et møde i det udvalg, der er nedsat i henhold til udsætningsdirektivet (2001/18/EF). Danmark stemte imod udkastet, idet man ønskede

- at der stilles vilkår, der begrænser utilsigtet spredning i forbindelse med transport,
- at overvågningsplanen skal suppleres med undersøgelser af spredning og genoverførsel til anden raps og vilde slægtninge i de områder, hvor rapsfrøene kommer ind i EU,
- at resultatet af valideringen af detektionsmetoden skal være kendt, inden man tager stilling til beslutningen om markedsføring af GT73 raps,
- at de tekniske retningslinier for prøveudtagning og analyse bør være offentliggjorte.

Ved afstemningen den 16. juni 2004 blev der ikke opnået kvalificeret flertal for Kommissionens udkast til beslutning.

Kommissionen har den 9. september 2004 oversendt et nyt udkast til beslutning til Rådet ("Forslag til Rådets beslutning om markedsføring i henhold til Europa-parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF af et rapsprodukt (*Brassica napus* L., linie GT73), der er genetisk modificeret med henblik på glyphosat-tolerance"). Rådet har tre måneder til at træffe afgørelse, hvilket skal ske med kvalificeret flertal. Har Rådet ved udløbet af denne frist hverken vedtaget forslaget eller tilkendegivet, at det er imod forslaget, vedtager Kommissionen den foreslåede gennemførelsesretsakt.

Forslaget blev sat på dagsordenen for rådmødet (miljø) den 14. oktober 2004 til vedtagelse, men senere taget af dagsordenen igen.

Sagen er sat på dagsordenen for mødet i Rådet (miljø) den 20. december 2004 med henblik på vedtagelse.

2. Formål og indhold

Formålet med ansøgningen er at få godkendelse til at importere og forarbejde den genetisk modificerede raps til levnedsmidler og foder. Ansøgningen gælder ligeledes for afkom af den genetisk modificerede linje fremkommet ved traditionelle forædlingsmetoder med ikke-modificeret raps. Hvis rapsplanterne skal dyrkes i Europa vil det kræve en fornyet ansøgning efter reglerne i udsætningsdirektivet.

Der søges således ikke om godkendelse til dyrkning i Europa, men alene til import og forarbejdning. Hvis GT73 skal anvendes som levnedsmiddel skal der søges særskilt herom efter reglerne i forordningen om nye levnedsmidler og levnedsmiddelingredienser (Novel Food).

Rapslinjen GT73 har fået indsat to gener, der gør planterne bliver tolerante overfor ukrudtsbekæmpelsesmidler med aktivstoffet glyphosat (Roundup). De indsatte gener (*cp4 epsps* og *gox*) stammer fra to forskellige bakterier (*Agrobacterium* sp. og *Ochrobactrum anthropi*). Rapslinjen indeholder ikke gener, der giver tolerance overfor antibiotika.

Nederlandene indstiller, at der gives en godkendelse på følgende vilkår:

1. GT73 rapsfrøene og produkter heraf skal mærkes specifikt i alle led i handelskæden, idet det skal angives, at der er tale om GT73, og at det er en genetisk modificeret organisme.
2. Med hensyn til overvågning skal ansøger hvert år indberette den forventede salgsmængde af GT73 inklusive årlige salgstabeller for GT73. Tabellerne skal indeholde den årligt importerede mængde i hvert medlemsland og angive hovedimportørerne i hvert land.
3. Ansøger skal til enhver tid levere referencemateriale med henblik på kontrol.
4. Ansøger er forpligtet til at stille en molekylær detektionsmetode til rådighed med henblik på i kontroløjemed at kunne fastslå entydigt, at der er tale om tale om GT73.
5. Ansøger skal give tilstrækkelig garanti for at produktinformation til landmænd vil blive videregivet i forbindelse med transport og håndtering af GT73.
6. Godkendelsen er gyldig i 10 år efter udstedelsen.

Der er givet godkendelse til markedsføring af GT73 i henholdsvis USA og Canada (dyrkning) og Japan og Australien (kun import).

Kommissionen henviser i udkastet til beslutning om godkendelse til Fødevarer sikkerhedsautoritetens udtalelse af 11. februar 2004, hvor autoriteten konkluderer, ”at *Brassica napus* L. linje GT73 ud fra alle oplysninger at dømme er lige så sikker for menneskers eller dyrs sundhed som konventionel raps og, hvad de foreslåede anvendelser angår, for miljøet.” Fødevarer sikkerhedsautoriteten fandt også at tilladelsesindehaverens overvågningsplan var fyldestgørende for de påtænkte anvendelser af GT73-raps.

Af Kommissionens udkast til afgørelse fremgår det, at beslutningen først finder anvendelse fra den dato, hvor EF-referencelaboratoriet har valideret en specifik detektionsmetode for GT73-raps.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke redegjort særskilt for nærheds- og proportionalitetsprincippet. Der er tale om en ansøgning om godkendelse til markedsføring i henhold til en allerede vedtaget rådsretsakt (udsætningsdirektivet (2001/18/EF)). Det vurderes at Kommissionens udkast til beslutning opfylder nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser: En godkendelse til markedsføring vil ikke få lovgivningsmæssige konsekvenser, idet der er tale om ansøgning, der er reguleret af direktiv 2001/18/EF om

udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv 90/220/EØF. Direktivet er implementeret i dansk ret med lovbekendtgørelse nr. 981 af 3. december 2002 og bekendtgørelse nr. 831 af 3. oktober 2002 om godkendelse af udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer.

Økonomiske og administrative konsekvenser: En godkendelse forventes ikke at få væsentlige stats- eller kommunaløkonomiske konsekvenser. Der forventes en mindre administrativ byrde i forbindelse med behandling af sagen samt tilsyn og kontrol i henhold til kapitel 5 i bekendtgørelse nr. 831 af 3. oktober 2002 om godkendelse af udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer.

Beskyttelsesniveau: De hørte eksperter har foretaget en vurdering af konsekvenserne for menneskers sundhed, natur og miljø, hvis GT73 introduceres på det danske marked. Som det fremgår af nedenstående udtalelser, er det ikke sandsynligt, at der vil være miljø- og sundhedsmæssige konsekvenser forbundet med import af GT73. Vurderingerne er foretaget på baggrund af den fremsendte ansøgning, et sammendrag heraf samt vurderingsrapporten fra de nederlandske myndigheder.

Danmarks Miljøundersøgelser (DMU)

Den genmodificerede raps, GT73, adskiller sig kun fra konventionel raps ved at have indsat gener der gør planten tolerant over for sprøjtning med herbicidet glyphosat (RoundUp). Rapsen søges kun godkendt til import til foderbrug og viderebearbejdning, men ikke dyrkning eller opformering. Der kan derfor kun ske uønskede effekter på naturen, hvis der sker en tilfældig, utilsigtet spredning.

Det er sandsynligt, at GT73-rapsen før eller senere vil blive spredt under transport eller at der vil ske uheld med iblanding i konventionel raps under lagring, med mindre der tages specielle forholdsregler. Dette vil medføre, at den genmodificerede raps og det indsatte gen med tiden vil spredes til marker med konventionel og økologisk dyrket raps, ligesom genet vil blive spredt til vilde slægtninge af raps, mest sandsynligt agerkål. Eventuelt vil rapsen også kunne forekomme på tilfældige voksesteder, såsom ruderaer og vejkanter.

DMU har foretaget en analyse af de forskellige mulige uønskede økologiske konsekvenser for plante- og dyreliv (f.eks. tab af biodiversitet og ændringer i jordbundsforhold) af en eventuel spredning af den genmodificerede raps. Analysen viser, at konsekvenserne for planter og dyr ved selv en betydelig spredning af GT73 til naturnære områder og landbrugsområder må vurderes at være små og begrænsede til de dyrkningsarealer, hvor der anvendes glyphosat.

DMU vurderer samlet, at der ikke kan forventes uønskede økologiske konsekvenser for dyrelivet ved markedsføring af GT73-rapsen til andre formål end dyrkning.

DMU mener dog, at det vil være fornuftigt at overvåge omfanget af GM-rapsens spredning og genoverførsel primært til konventionelt og økologisk dyrket raps, sekundært til vilde slægtninge som agerkål og kiddike.

Plantedirektoratet

Plantedirektoratet vurderer, at der i anmeldelsen er fremlagt fyldestgørende information, som redegør for det indsatte genetiske materiale i GT73-rapsen. Endvidere finder direktoratet det sandsynliggjort, at GT73-rapsen ikke afviger afgørende i kemisk sammensætning fra den konventionelle rapssort, som den er udviklet fra.

Undersøgelserne af indholdet af næringsstoffer, herunder visse antinæringsstoffer (glukosinolater, fytat og erucasyre), peger på, at GT73-raps er substantielt ækvivalent med ikke-transgen raps bortset fra tolerancen over for glyphosat. Denne konklusion understøttes af fodringsforsøg i rotter, ørred og vagtler.

Plantedirektoratet vurderer på baggrund heraf, at der ikke er sundheds- og sikkerhedsmæssige problemer for dyr, som indtager dyrefoder med indhold af raps linie GT73 eller heraf afledte produkter.

Med henblik på at nedsætte risikoen for utilsigtet spredning af GT73-rapsfrø bør der imidlertid stilles krav om, at der ved eventuel transport af rapsfrøene med lastbil, jernbane m.v. sker en forsvarlig overdækning for at mindske frøspild under transporten.

Endelig kan Plantedirektoratet tilslutte sig de mærkningskrav, som de hollandske myndigheder har fremsat.

Institut for Fødevarerikkerhed og Toksikologi (IFSE)

Det er IFSE's vurdering, at det leverede materiale indeholder tilstrækkelig information til at kunne foretage en sundhedsmæssig risikovurdering af den genetisk modificerede raps GT73. Denne vurdering kan dog ikke anvendes som en levnedsmiddelvurdering, idet den har sin egen lovgivning og ansøgningsprocedure. Det må også pointeres, at sundhedsmæssig vurdering af sprøjtemidlet (glyphosat), dets nedbrydningsprodukter og eventuelle restkoncentrationsgrænser er udenfor denne vurdering, idet en sådan vurdering ligger i sprøjtemiddelgodkendelsen.

Ansøgningen dokumenterer ved anvendelse af velkendte teknikker fornuftigt den indsatte konstruktion. Det vurderes at informationen vedrørende molekylærbiologisk karakterisering af den indsatte genkonstruktion er tilstrækkelig til at sikre at der er fuld kendskab til den indsatte konstruktion og dens derved dannede produkter; CP4-EPSPS og GOXv247 samt dokumentation for fravær af backbone sekvenser.

Det vurderes ligeledes, at ansøgningen har dokumenteret på tilstrækkelig måde, at de to produkter CP4-EPSPS og GOXv247 ikke har toksiske eller på anden måde uønskede effekter, der ved utilsigtet indtagelse kan give anledning til sundhedsmæssige problemer.

Endelig vurderes ansøgningen på tilstrækkeligt niveau at have dokumenteret, at der ikke er forskel på GT73 raps og tilsvarende non-transgent modernemateriale ved en række komparative analyser af eksempelvis iboende toksiske stoffer, væsentlige næringsstoffer og fodringsforsøg, at der ikke er grundlag for at forvente at GT73 raps produkter vil være anderledes end non-transgene rapsprodukter i relation til sundhed for mennesker ved utilsigtet anvendelse.

IFSE vurderer, at ansøgningen lever op til kravene i det nye udsætningsdirektiv med henblik på sundhed for mennesker og dyr i tilfælde af uønsket indtagelse.

De hørte eksperter har vurderet de supplerende oplysninger fremsendt i august 2003, og det kan konkluderes, at der ikke er fastsat vilkår, der begrænser utilsigtet spredning i forbindelse med transport. Ansøger argumenterer med, at der ikke kan påvises nogen miljømæssig risiko ved en eventuel spredning, og at der derfor ikke er behov for særlige forholdsregler. Plantedirektoratet anfører, at det alligevel må anses for at være rimeligt at kræve omhu i forbindelse med transport af rapsfrøene, da mulighederne for sameksistens mellem genetisk modificerede, konventionelle og økologiske afgrøder er af væsentlig betydning for landbruget i Europa.

Ansøger erklærer, at GT73 ikke vil blive indført til Danmark i form af levedygtige rapsfrø. Danmarks Miljøundersøgelser konkluderer derfor, at muligheden for uønskede miljømæssige effekter herhjemme er reduceret i en sådan grad, at overvågning under danske forhold ikke vil være relevant på nuværende tidspunkt. Danmarks Miljøundersøgelser mener dog, at der kan være grund til at overvåge bestande af raps i de lande, hvor rapsfrøene landes, specielt i nærheden af havnebyer.

De nye oplysninger giver ikke anledning til at ændre på den sundhedsmæssige risikovurdering udført af Institut for Fødevarer og Ernæring.

Det supplerende materiale indeholder ikke en opdateret vurderingsrapport fra de nederlandske myndigheder.

De supplerende oplysninger, der indtil videre er modtaget fra ansøger, har ikke givet anledning til, at eksperterne har ændret deres tidligere fremsendte vurderinger.

5. Høring

I perioden den 4. februar til den 21. februar 2003 gennemførte Skov- og Naturstyrelsen en høring af 56 danske interesseorganisationer, forskningsinstitutioner og myndigheder. Høringsmaterialet bestod af et af ansøger udarbejdet sammendrag af ansøgningen, en indholdsfortegnelse til hele ansøgningen samt de nederlandske myndigheders vurderingsrapport. Skov- og Naturstyrelsen har modtaget høringssvar fra nedennævnte:

- Dansk Toksikologicerter
- Den Kongelige Veterinære- og Landbohøjskole
- Forbrugerrådet
- Forskningscenter Risø
- FødevarerIndustrien
- Greenpeace
- Hovedstadens Udviklingsråd
- HTS - Handel, Transport og Serviceerhvervene
- Kommunernes Landsforening
- Landbrugsraadet
- Statens Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelige Forskningsråd

Hovedstadens udviklingsråd, HTS - Handel, Transport og Serviceerhvervene og Kommunernes Landsforening har ingen bemærkninger.

Dansk Toksikologicerter har ingen specifikke kommentarer men anfører, at hensynet til menneskers sundhed er tilgodeset, da de nye proteiner generelt nedbrydes meget hurtigt og er varme- og syrelabile. De kan altså ikke modstå syren i mavesækken. Desuden har proteinerne ikke en toksisk effekt på mus selv i store mængder, og den kodende DNA sekvens udviser ikke homologi til DNA sekvenser for kendte toksiner og allergener. Endelige er proteinet tilstede i en række fødevarer med lang historisk brug.

Den Kongelig Veterinær- og Landbohøjskole anfører, at import af hele rapsfrø efter al sandsynlighed vil medføre overførsel af de modificerede gener til vildtvoksende bestande af Ager-Kål samt evt. andre nære slægtninge. Det bemærkes ligeledes, at sidstnævnte forhold kan forårsage betragtelige udgifter for europæisk landbrug, f.eks. i tilfælde af forekomst af sprøjtemiddelresistente ukrudtsplanter.

Forbrugerrådet kan ikke støtte godkendelsen af ansøgningen af principielle grunde. Det anføres, at der i befolkningen er en udbredt modstand mod anvendelse af genteknologi, og at denne modstand ikke kun bunder i sundhedsmæssige overvejelser, men i lige så høj grad i generelle etiske og miljømæssige betænkeligheder. De miljømæssige forhold ved dyrkning af en GM-afgrøde, uanset om det sker i Danmark, EU eller udenfor EU, er således af lige stor relevans for forbrugerne som det sundhedsmæssige. En række forhold vedrørende dyrkning, herunder sameksistens med ikke-GM-afgrøder og evt. erstatningsansvar ved forurening af ikke-GM-afgrøder, er endnu ikke afklaret. Det anføres endvidere, at der, også i landbruget og blandt forskere, fortsat er en bekymring om, at sprøjtemiddelresistente GM-planter er en forkert strategi, og at Forbrugerrådet derfor ikke ser nogen grund til at tillade markedsføring – og dermed støtte dyrkning – af disse afgrøder.

Forskningscenter Risø anfører, at de givne oplysninger om naturlige krydsninger er mangelfulde, idet raps også kan krydse med *Raphanus raphanistrum* og *Hirschfeldia incana*, om end med meget lave hybridiseringsfrekvenser. Det anføres endvidere at det er påvist, at der lettest dannes hybrider med den vilde art *B. rapa* som mor og ikke med raps som mor, som det er anført i ansøgningen. I øvrigt kan Risø tilslutte sig de nederlandske myndigheders afgørelse i sagen.

Det er *Fødevarerindustriens* opfattelse, at ansøgningsmaterialet tilvejebringer tilstrækkelig dokumentation for at godkende den pågældende linje, hvilket fuldt ud støttes.

Greenpeace anfører, at de grundlæggende er imod udsætning af GMO i naturen uafhængigt af, om afgrøden er dyrket inden- eller udenfor EU. Det, at dyrkningen finder sted udenfor europæisk territorium, bør ikke være grund til at ignorere de miljømæssige konsekvenser ved at udsætte GMO i naturen. Hvis en GMO godkendes til markedsføring i Danmark/EU, er vi via vor efterspørgsel ansvarlig for, at GMO'en udsættes på markerne der, hvor GMO'en produceres. Greenpeace mener derfor, at det er principielt forkert og i strid med ånden i Cartagena-protokollen, at godkendelsesprocessen alene sætter fokus på de sundhedsmæssige aspekter for europæere – uden hensyntagen til de miljømæssige konsekvenser i produktionslandet af, at vi i Europa efterspørger GMO.

Greenpeace har følgende specifikke indsigelser overfor GT73:

- Gammel risikovurdering. De hollandske myndigheder har baseret risikovurderingen på det gamle direktiv 90/220, der nu er blevet erstattet af 2001/18. Det nye udsætningsdirektiv 2001/18 stiller andre krav til risikovurderingen end 90/220.
- Ansøgningen følger ikke guidelines i 2001/18.
- Det kan ikke sikres at GT73 ikke slipper ud i miljøet.
- Raps kan ikke kontrolleres når først den er sluppet ud i miljøet.
- Europa er diversitetscenter for raps. Derfor er der dels større risiko for at GMO-raps spred sig til vilde arter, og dels større ødelæggelse af biodiversitet som følge af sådan spredning.
- Manglende information om hvorvidt gener i værtsorganismen er omrokeret eller slettet.
- Mistanke om at Monsanto har udeladt information om to foder-studier der ikke var favorable fra ansøgningen. Monsanto fik udført i alt tre undersøgelser hvor rotter blev fodret med GT73. I de to første havde rotterne lavere vægt og forstørrede lever i forhold til kontrolgruppen. Disse to undersøgelser er fortiet af Monsanto til fordel for en tredje undersøgelse der viser ”substantial equivalence”.
- Kemiske forskelle mellem GT73 og dens konventionelle ophav.

- GT73 er ikke “substantially equivalent” til konventionelt raps.

Det anføres endvidere, at selv om ansøgningen for GT73 ”kun” er til markedsføring, er sammenblandingssproblematikken i havnefaciliteter, siloer og på møller den samme uanset om GMO'en er dyrket i eller udenfor EU. Derfor bør også sameksistens- og erstatningsansvarsproblematikken løses inden nye GMO-ansøgninger behandles. Greenpeace forventer, at Danmark sammen med de øvrige moratorielande modsætter sig ansøgningen og eventuelt kommende ansøgninger, da ikke engang de oprindelige moratoriekrav er opfyldt.

Landbrugsraadet svarer samtidig på vegne af *Dansk Landbrug* og *Dansk Erhvervsgartnerforening*. De er enige i den nederlandske konklusion og kan anbefale markedsføringsansøgningen imødekommet på anførte betingelser. Organisationerne finder det vigtigt, at godkendelse og mærkning af både GM foder og fødevarer efter de nye EU bestemmelser kommer på plads meget snart, så godkendelse af nye GM fødevarer og foderprodukter og mærkning heraf er endelig afklarede.

Statens Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelige Forskningsråd finder ingen tekniske eller videnskabelige grunde til at afvise ansøgningen.

I perioden den 6. februar til den 21. februar 2002 gennemførte Skov- og Naturstyrelsen parallelt en offentlig høring, idet der i landsdækkende aviser blev gjort opmærksom på at man kunne finde høringsmaterialet på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside eller rekvirere det fra Skov- og Naturstyrelsen. Der er modtaget 2 svar med følgende indhold:

Foreningen *Økologisk Forum* er meget kritisk overfor anvendelse og udsætning af genetisk modificerede organismer i miljøet, og mener at forsigtighedsprincippet bør anvendes. Som bekendt er der i øjeblikket fortsat nogle generelle usikkerheder omkring GMO og udsætning af disse i miljøet. Særligt påpeger Økologisk Forum: forurening af ikke-gensplejsede arter og at gensplejsede arter ofte indeholder mangler og fejl.

Konkret nævnes det, at tolerancen overfor glyphosat kan medføre tilførsel af uhensigtsmæssigt større mængder ukrudtsmidler med forurening af grundvandet som risiko. Foreningen mener, at en tilladelse til import blot er at forflytte problemet, idet importen forudsætter at produkterne dyrkes i andre lande. En eventuel eksport vil således støtte og legitimere dyrkning og udsætning af GMO i andre lande.

En borger anfører, at de pågældende afgrøder nærmest uahæmmet skal besprøjtes med Roundup-pesticider, og at vurderingen af glyphosat og planten derfor ikke burde kunne skilles ad. Det anføres endvidere, at Danmark bør beskytte sin befolkning mod ukendte konsekvenser af disse GMO-føde- og fodermidler. Der bør klart gælde et forsigtighedsprincip, da man reelt ikke kender de sundhedsskadelige virkninger eller de miljømæssige virkninger, da dette ikke er undersøgt på tilstrækkelig og adækvat måde.

Notat om forslaget har været i høring i specialudvalget for miljøspørgsmål, hvor der fremkom følgende supplerende bemærkninger i forhold til den generelle høring: Greenpeace bifalder, at Danmark gør indsigelse mod ansøgningen. Landbrugsraadet anbefaler, at ansøgningen imødekommes på betingelse af, at der stilles vilkår, der begrænser utilsigtet spredning i forbindelse med transport, at

overvågningsplanen suppleres med undersøgelser af spredning og genoverførsel til anden raps og vilde slægtninge, og at den nederlandske vurderingsrapport opdateres efter reglerne i det nye udsætningsdirektiv.

Der er gennemført en høring i EU-specialudvalget vedrørende miljøspørgsmål på baggrund af de supplerende oplysninger, hvor der er kommet følgende høringssvar:

FødevareIndustrien anbefaler stærkt, at Danmark indstiller, at raps GT73 godkendes til import og forarbejdning i EU. *FødevareIndustrien* er opmærksom på, at Plantedirektoratet fastholder argumentet om behov for særlige krav til fx overdækket transport af raps GT73 ud fra et hensyn til mulig spredning i de lande, hvortil rapsen importeres og forarbejdes. Med udgangspunkt i DMU's oprindelige analyse af problemets omfang, finder *FødevareIndustrien* det imidlertid godtgjort, at en mulig utilsigtet spredning i forbindelse med transport kun vil have meget små konsekvenser, og at der således ikke, hverken i foråret 2003 eller nu, er noget holdbart argument for at fastholde en begrundet indsigelse - heller ikke med henvisning til evt. mulig utilsigtet spredning i de primære importlande. De supplerende oplysninger om, at raps GT73 ikke vil blive importeret til Danmark i form af levedygtige frø understreger ifølge *FødevareIndustrien*, at der ikke er et reelt grundlag for at fastholde en begrundet indvendig.

FødevareIndustrien finder i øvrigt, at grundlaget for at gøre opmærksom på moratorieerklæringen er bortfaldet med Ministerrådets og EU-parlamentets vedtagelse af nye regler for godkendelse af GMO foder og fødevarer henholdsvis regler for mærkning og sporbarhed af GMO foder og fødevarer.

Landbrugsraadet og Dansk Landbrug meddeler, at de kan støtte, at Danmark opretholder de tre begrundede indvendinger fra marts 2003.

Et supplerende rammenotat har været i skriftlig høring i EU-Specialudvalget (miljø) den 28. maj 2004. Der er modtaget høringssvar fra Forbrugerrådet, Greenpeace, Specialarbejderforbundet Danmark samt Landbrugsraadet og Dansk Landbrug.

Forbrugerrådet oplyser at man af ressourcemæssige grunde ikke har kunnet se nærmere på det supplerende rammenotat, men rådet mener generelt at Danmark bør arbejde for at moratoriet opretholdes, så længe sameksistensregler ikke er på plads i EU. På denne baggrund kan Forbrugerrådet ikke støtte forslaget.

Greenpeace støtter rammenotatets indstilling, som *Greenpeace* imidlertid mener bør udbygges med et krav om en opdateret vurderingsrapport. *Greenpeace* finder at Danmark bør stille krav om yderligere undersøgelser med henvisning til forsigtighedsprincippet. *Greenpeace* er uenig med IFSE og Plantedirektoratet for så vidt angår vurderingen af GT73 raps' effekt på menneskers sundhed og organisationen henviser til fodringsforsøg med rotter foretaget af USDA, der viser signifikante afvigelser i rotternes krops- og levervægt.

Landbrugsraadet og Dansk Landbrug henviser til tidligere afgivne høringssvar, hvor det anbefales, at der gives tilladelse til markedsføring på visse betingelser.

Specialarbejderforbundet Danmark oplyser, at organisationen kan støtte rammenotatets indstilling om at stemme imod markedsføring af GT73 raps.

Bidrag til kommenteret dagsorden for rådsmøde (miljø) den 14. oktober 2004 har været i skriftlig høring i EU-Specialudvalget (miljø) den 21. september 2004. Der er modtaget høringssvar fra Danmarks Naturfredning.

Danmarks Naturfredning oplyser, at organisationen er tilfreds med den foreslåede danske holdning, og bemærker at man ikke bør godkende afgrøder til markedsføring, så længe der ikke findes EU-dækkende regler for sameksistens.

| Sagen blev nævnt på specialudvalgsmødet den 24. november 2004. Der var ingen bemærkninger.

Ad punkt 8 Forberedelse af UNEP Governing Council

Nyt notat

1. Status

Formandskabet fremsendte den 26. november 2004 et udkast til oplæg vedrørende EU's indspil til UNEP's bidrag til FN's 2005-topmøde.

FN's miljøprogram, United Nations Environment Programme (UNEP), afholder den 21. – 25. februar 2005 den 23. session i styrelsesrådet/det globale ministerforum, Governing Council/Global Ministerial Environment Forum (GC/GMEF). På forummet skal ministrene bl.a. drøfte UNEP's input til 2005-topmødet - Millenium Review Summit - om opfølgningen på Årtusindetopmødet. Topmødet forventes afholdt i New York i september 2005 i forbindelse med FN's 60. generalforsamling.

Punktet er sat på rådsmødet den 20. december 2004 med henblik på udveksling af synspunkter.

2. Formål og indhold

Oplægget redegør for baggrunden for afholdelsen af 2005-topmødet Millenium Review Summit, 5-års opfølgningen på Årtusindetopmødet, og 2015 Målene Årtusindemålsætningerne (Millenium Development Goals - MDG). Det beskriver beslutningen om at afholde mødet, som blev taget i 2002, og redegør for generalsekretærens højniveaupanel om Trusler, Udfordringer og Forandringer. Her prøver FN at formulere et effektivt svar på udfordringerne i det 21. århundrede ved at se nærmere på det globale trusselsbillede, herunder nye trusler som nedbrydning af miljøet, men også de begrænsede fremskridt i bekæmpelsen af fattigdom og forslag til at styrke FN's effektivitet og legitimitet.

Oplægget henviser til, at EU har bedt UNEP om forelægge et bidrag til 2005-topmødet på GC/GMEF. Bidraget skulle omfatte en gennemgang over fremskridt i opnåelsen af den miljømæssige dimension af alle forpligtelserne i Årtusindeerklæringen og i implementeringen af forpligtelserne fra andre større FN konferencer og topmøder relateret til bæredygtig udvikling, et bud på hvordan en understregning af miljøets betydning for alle MDG'erne kan styrkes og hvordan en bedre forståelse af sammenhængen mellem MDG 7 om miljømæssig bæredygtighed og andre MDG'er kan opnås, samt en analyse af hvilke betydningsfulde miljøtemaer som p.t. ikke er tilstrækkelig dækket af arbejdet og indikatorerne i MDG-processen.

Oplægget påpeger, at

- de målsætninger, der blev vedtaget på Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg, bekræftede og supplerede MDG'målene. MDG mål 7 om miljømæssig bæredygtighed er et essentielt element for de fleste andre mål, på grund af dets betydning for fattigdom, sult, vand, sygdom og konflikt. Panelet om trusler, udfordringer og forandringer har i sin rapport peget på de negative effekter for menneskers livsvilkår af overudnyttelse af naturen og naturressourcer og en deraf følgende "økologisk" sikkerhedstrussel.
- der er ingen sammenhængende indsats for at undgå overudnyttelse eller ødelæggelse af de "fælles goder" som miljø og naturressourcer udgør (f.eks. ferskvand og hav, luft/atmosfære/klima, naturressourcer og biodiversitet). Indsatsen er delt på forskellige internationale aftaler og institutioner, og der er behov for en stærkere koordinering indenfor FN.

Der lægges op til en drøftelse af, hvordan UNEP's input til 2005-topmødet kan bidrage til at afhjælpe de nævnte mangler i den internationale indsats.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

I oplægget bliver der ikke forholdt sig til nærheds- og proportionalitetsprincippet. Bestræbelserne på at nå til et fælles EU-holdning til UNEP-indspil på FN 2005 generalforsamling må imidlertid betragtes som værende i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Da der udelukkende er tale om udveksling af synspunkter, er der ingen lovgivningsmæssige, økonomiske eller administrative konsekvenser for Danmark.

5. Høring

Sagen blev drøftet på mødet den 1. december 2004 i Specialudvalget for miljøspørgsmål. Der var ingen kommentarer fra udvalget

Ad punkt 9 Revisionen af EU's Bæredygtighedsstrategi

Nyt notat

1. Status

Formandskabet har den 24. november 2004 fremsendt udkast til rådskonklusioner vedrørende revisionen af EU's Bæredygtighedsstrategi.

Formandskabet har punktet på dagsordenen med henblik på vedtagelse af konklusioner.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Formål og indhold

Jf. beslutningen fra Det Europæiske Råds møde i Göteborg 2001, skal EU's Bæredygtighedsstrategi revideres i forbindelse med tiltrædelse af hver ny EU-Kommission. Det er således planlagt, at Forårstopmødet 2005, baseret på oplæg fra Kommissionen, skal drøfte og vedtage en revideret strategi for EU's bæredygtige udvikling.

Den eksisterende strategi indeholder øverst en vision for bæredygtig udvikling, om at vi imødekomme nutidens behov uden at kompromittere muligheden for dækning af fremtidige generationers behov. Herunder har den 6 prioriterede indsatsområder: klimaforandringer, miljø og sundhed, fattigdom og social eksklusion, det aldrende samfund, håndtering af naturressourcer, samt mobilitet og transport. Dernæst kommer en række tværgående fokusområder: politiksammenhæng, miljørigtige priser, globalt ansvar, investering i forskning og udvikling, samt forbedret kommunikation. Endeligt blev bæredygtighedsstrategien i 2002 tilføjet en ekstern dimension i form af en række globale politikker og forpligtelser, som indgik i EU's bidrag til Verdenstopmødet for Bæredygtig Udvikling i Johannesburg i sept. 2002.

Kommissionen har i september og oktober gennemført en offentlig konsultationsproces for indhentning af synspunkter om implementeringen af den eksisterende strategi.

Udkast til rådskonklusioner udtrykker følgende holdninger:

Rådet gentager den eksisterende bæredygtighedsstrategis ambition om opnåelse af bedre livskvalitet for alle – nu og for senere generationer – gennem sikring af at økonomisk vækst, miljøkvalitet og social inklusion går hånd i hånd. Rådet understreger at en revideret strategi skal give retningslinier for al EU politik og tilbyde en tiltrækkende vision for det samlede samfund.

Rådet genkalder sig sine konklusioner fra marts 2004 og understreger at en revideret strategi skal møde disse forventninger.

Rådet genkalder sig at hvert Forårstopmøde skal vurdere fremdrift og give evt. nødvendige retningslinier for videre fremme af bæredygtig udvikling i EU.

Rådet anmoder Kommissionen om – til Forårstopmødet 2005 – at fremlægge dels en omfattende status for fremdrift i implementeringen af strategien, og dels at fremlægge en analyse af centrale synspunkter som er fremkommet i den offentlige konsultationsproces.

Rådet inviterer Forårstopmødet 2005 til at give politiske retningslinier for den egentlige revision af strategien med henblik på at vedtage denne uden yderligere forsinkelse på et møde i Det Europæiske Råd i 2005.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Formandskabet har ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet. Regeringen finder at revisionen af EU's bæredygtighedsstrategi er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv konsekvenser for Danmark.

5. Høring

Sagen blev drøftet på mødet den 1. december 2004 i Specialudvalget for miljøspørgsmål.

Danmarks Naturfredningsforening beklagede, at strategien sandsynligvis ikke blev revideret på forårstopmødet i 2005 – dermed blev en chance for at integrere miljøhensyn i de kommende års økonomiske reformer forpasset. DN støttede Rådets anmodning om, at Kommissionen fremlægger en omfattende status for fremdriften i implementeringen og en analyse af resultaterne af internethøringen. Danmark burde endelig arbejde for, at der operationelt skabtes en sammenhæng mellem Lissabonstrategien, bæredygtighedsstrategien og den finansielle ramme for 2007 – 2013.

Dansk Landbrug støttede betragtningerne om miljøteknologi som en drivende kraft, men fandt, at bioenergi burde nævnes her.

Noah (ved eftersendte skriftlige bemærkninger) fandt tilgangen til revisionen af strategien for meget svag og passiv. Noah mener helt fundamentalt ikke at bæredygtighedsstrategien vil lykkes så længe man baserer sig på forudsætningen om ”sikring af økonomisk vækst”. Noah opfordrer regeringen til at få bæredygtighedsstrategien ud af skyggen af Lissabon-strategien, og arbejde aktivt for integreret bæredygtighedsstrategien i hovedpolitikker som transport, energi, landbrug og regionalpolitik. Noah opfordrer regeringen til at efterlyse klare faste og langsigtede mål, så virksomhederne for tillid til at investere i bæredygtige teknologier.

Ad punkt 10 Wim Kok rapporten om midtvejsevaluering af Lissabon strategien
Nyt notat

1. Status

Formandskabet har den 24. november 2004 fremsendt udkast til rådskonklusioner ang. Wim Kok rapporten om midtvejsevalueringen af Lissabon strategien.

Formandskabet har sat på dagsordenen med henblik på vedtagelse af konklusioner.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Formål og indhold

På rådsmøde (miljø) den 4. oktober 2004 havde miljøministrene en drøftelse af synspunkter ift. midtvejsevalueringen af Lissabon strategien. Rådet (miljø) vedtog rådskonklusioner, bla. som input til den såkaldte Wim Kok gruppens arbejde med anbefalinger til midtvejsevalueringen af Lissabon strategien. Kok gruppes rapport blev offentliggjort i starten af november. Udkast til rådskonklusioner giver rådets (miljø) holdninger ift. denne rapport, samt input til Det Europæiske Råds forårstopmøde i 2005, som skal drøfte midtvejsevaluering af Lissabon strategien baseret på oplæg fra EU-Kommissionen.

Udkast til rådskonklusioner udtrykker følgende holdninger:

Rådet byder rapporten velkommen og herunder rapportens anerkendelse af at fremme af miljøeffektive innovationer klart er en win-win mulighed som bidrager til vækst og beskæftigelse og på samme tid bidrager til at afkoble økonomisk vækst fra ressourcebelastning og forurening. Rådet er enig med rapporten i, at de valgte politik instrumenter, herunder Den Europæiske Miljøteknologihandlingsplan (ETAP), er nødvendige for at indfri det fulde potentiale for miljøeffektiv vækst.

Med henvisning til Rådets (miljø) konklusioner fra oktober 2004 understreger Rådet, at EU skal blive en miljøeffektiv økonomi som bruger energi og naturressourcer på en måde som respekterer miljøets bæreevne. Rådet understreger at miljøeffektiv innovation kan bidrage positivt til konkurrenceevne og vækst, og fremhæver at dette forudsætter understøttende rammer, som skal udformes i partnerskab med virksomhederne og andre interessenter.

Rådet understreger Kok rapportens anerkendelse af at udfordringen vedrørende bæredygtighed ift. Lissabon strategien kræver konsistens mellem kortsigtede og langsigtede mål. Rådet vurderer at både midtvejsevalueringen af Lissabon og revisionen af EU's Bæredygtighedstrategi rummer muligheder for at opnå dette. Rådet understreger betydningen af anvendelse og videre udvikling af konsekvensvurderingsværktøjer til vurdering af alle økonomiske, sociale og miljømæssige omkostninger og fordele, både på kort og lang sigt, samt ift. Europas konkurrenceevne. Dette til brug for forberedelse og fastlæggelse af politikker.

Rådet byder det velkomment, at der sker en øjeblikkelig implementering af de instrumenter som er foreslået i Kok rapporten og i Rådets (miljø) konklusioner fra oktober 2004. Rådet opfordrer forårstopmødet 2005 til at støtte det positive bidrag fra miljøeffektiv innovation til indfrielse af Lissabon strategiens mål, og give politisk retningslinier for vedtagelse og implementering af konkret handling, som kan muliggøre EU's fulde nytte af synergien mellem miljøeffektiv teknologi og vækst og beskæftigelse.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Formandskabet har ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet. Regeringen finder at Lissabon strategien er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv konsekvenser for Danmark.

5. Høring

Sagen blev drøftet på mødet den 1. december 2004 i Specialudvalget for miljøspørgsmål.

Danmarks Naturfredningsforening fremførte indledningsvist, at det var godt, at konklusionerne fastholdt forbindelse mellem bæredygtighedsstrategien og Lissabonstrategien, men fandt at konklusionerne som indspil til Det Europæiske Råd var for slappe. DN fandt, at Wim Kok rapportens ”key-recommendations” var alt for ukonkrete og at der var behov for mere konkrete forslag inden forårstopmødet på to områder:

1. Forslag til konkrete virkemidler, der kan fremme efterspørgslen efter miljøteknologi; f.eks. skatteincitamenter og korrekt implementering af EU’s regler.

2. Handlingsplanen for at fremme af offentlige grønne indkøb skal ikke blot fokusere på vedvarende energi m.v. men også på miljøeffektive elektronikprodukter, bygninger, biler m.v.

DN fandt det uhensigtsmæssigt at overlade det til topmødet at give politiske retningslinier for vedtagelse af konkrete handlinger m.h.t. synergien mellem vækst og miljøeffektiv teknologi. Efter DN’s opfattelse måtte det være de enkelte rådsammensætningers ansvar at komme med forslag til konkrete handlinger og henviste i den forbindelse til Konkurrenceevnerådets beslutning om at udarbejde et ”key issue paper” herom til topmødet i foråret 2005. DN efterlyste et lignende initiativ fra miljørådet.

Dansk Industri så gerne en henvisning til ”better regulation” under den danske holdning.

Dansk Maritime fandt beskrivelsen af de økonomiske konsekvenser af konklusionerne – også de afledte – mangelfulde.

NOAH (ved eftersendte skriftlige kommentarer) finder den danske holdning til strategien for svag. Noah deler holdning med regeringen fsva. udvikling af miljøeffektive teknologier, dog kun teknologier som reducerer energi- og materialeforbruget på input siden. Noah opfordrer endvidere regeringen til at kræve en styrkelse af miljødimensionen i Lissabon processen og anspre markedet til at virke for miljøet.

Ad. punkt 11 Forslag til rådskonklusioner vedrørende den tematiske strategi til beskyttelse og bevarelse af det marine miljø – den europæiske havmiljøstrategi. 15314/04 ENV 646 MAR 209 PECHE 392

Nyt notat

Resume

Kommissionen fremlagde i efteråret 2002 en meddelelse til Rådet og Europaparlamentet med titlen "Towards a strategy to protect and conserve the marine environment". På et rådsmøde (miljø) i marts 2003 vedtog Rådet en række konklusioner, der bygger på dels meddelelsen, dels resultaterne fra en interessent-konference om emnet. Kommissionen har i november 2004 oversendt forslag til supplerende rådskonklusioner på baggrund af resultaterne fra den anden interessent-konference om det europæiske havmiljø, som er afholdt i november 2004 i Rotterdam. Forslaget til rådskonklusioner hilser resultaterne af interessentkonferencen velkommen og anmoder Kommissionen om at resultaterne inddrages i arbejdet med færdiggørelse af strategien. Samtidig sættes der i den forbindelse fokus på nogle emner, der er behov for at gøre mere ud af i strategien.

1. Status

Kommissionen fremlagde i efteråret 2002 en meddelelse til Rådet og Europaparlamentet med titlen "Towards a strategy to protect and conserve the marine environment" (Kom (2002) 539 endelig).

Meddelelsen var et led i Kommissionens opfølgning på EU's 6. miljøhandlingsprogram. Meddelelsen blev drøftet med en bred kreds af interessegrupper, organisationer og myndigheder under den første stakeholderkonference i Køge i december 2002 under det danske EU-formandskab.

På rådsmødet (miljø) den 4. marts 2003 vedtog Rådet en række konklusioner (7164/03 ENV 143 MAR 32 PECHE 58), som det videre arbejde bygger på. Heri indgik en anmodning til Kommissionen om at fremlægge et forslag til strategi inden maj 2005.

Kommissionen udarbejder strategien i samspil med kredsen af EU's vanddirektører, som har nedsat en række arbejdsgrupper til formålet. Kommissionen og det hollandske EU-formandskab afholdt endvidere i Rotterdam 10.-12. november 2004 den anden stakeholder konference om strategien.

Formandsskabet har sat punktet på dagsordenen for rådsmødet (Miljø) den 20. december 2004 med henblik på vedtagelse af supplerende rådskonklusioner.

Der er ikke tidligere fremsendt grundnotat om forslaget til Folketingets Europaudvalg.

2. Formål og indhold

Formålet med forslaget til rådskonklusioner er at supplere de tidligere vedtagne rådskonklusioner på baggrund af resultaterne af stakeholder konferencen i Rotterdam. Kommissionen fremlagde til konferencen et samlet forslag til havmiljøstrategi, men fremhævede at forslaget kun var et grundlag for diskussion på konferencen og at det hverken afspejler Kommissionens opfattelse eller foregriber Kommissionens fremtidige holdninger vedr. emnet.

Forslaget til rådskonklusioner hilser resultaterne af stakeholderkonferencen velkommen og anmoder Kommissionen om at resultaterne inddrages i arbejdet med færdiggørelse af strategien. Samtidig sættes der i den forbindelse fokus på nogle emner, der er behov for at gøre mere ud af i

strategien. Herunder nævnes klimaforandringer, forsurening, forurening fra landbaserede kilder (fx eutrofiering), påvirkning fra skibsfart, behovet for anvendelse af en økosystembaseret tilgang i forvaltningen som et værktøj, behovet for at være opmærksom på strategiens økonomiske implikationer og vigtigheden af at der skabes yderligere sammenhæng og integration mellem politikker, der er relevante for havmiljøet.

Endvidere anerkendes det at de regionale havkonventioner og de regionale fiskeriorganisationer har en vigtig rolle at spille i implementeringen af strategien, og at en regional tilgang i implementering er essentiel for at kunne tage hensyn til regionale forskelle.

Vigtigheden af deltagelse fra omkringliggende ikke-EU-lande og andre relevante aktører i implementeringen understreges sammen med behovet for at fortsætte den åbenhed, som har været karakteristisk for processen indtil nu.

Kommissionens forslag til havmiljøstrategi

Strategien indledes med en gennemgang af truslerne mod havets natur, en status for arbejdet med beskyttelse og en opregning af udfordringer og muligheder for den fremtidige strategi. Det konstateres således at der er behov for en samlet overordnet strategi, der kan udmøntes regionalt og som har en holistisk og ikke en sektorvis tilgang til løsningen af problemerne. Et nøglebegreb er økosystemtilgang til forvaltning, som anses for at være en forudsætning for en bæredygtig udvikling på havet.

Selve strategien er bygget op af en vision, en række grundlæggende principper, 4 strategiske mål og i tilknytning hertil 22 delmål. Disse omfatter de vigtigste, allerede eksisterende målsætninger, herunder 2010-målet om at standse tilbagegangen i forringelsen af biodiversiteten, det globale mål om etablering af et netværk af beskyttede områder på havet i 2012, reduktion af påvirkningerne af habitater og arter, fiskeriforvaltningen, invasive arter samt anvendelse af værktøjerne cross-compliance, fysisk planlægning og risikovurdering. Målsætningerne omfatter endvidere reduktion af en række vigtige påvirkninger af havmiljøet, fx eutrofiering, miljøskadelige stoffer og anden forurening, skibssikkerhed mv.

Strategien afsluttes med et afsnit om implementering, herunder institutionelle spørgsmål. Udgangspunktet er at strategien skal implementeres regionalt i øko-regioner. Fastlæggelsen af disse skal analyseres nærmere. Det forudsættes desuden, at der i forbindelse med strategien skal ske en nærmere drøftelse af forholdet til lande eller områder (fx Grønland og Færøerne) uden for EU.

Kommissionen peger desuden på at der er behov for en helt ny forvaltningsstruktur, hvis man skal følge økosystemtilgangen og dermed skabe en bæredygtig udvikling på havet. Man efterlyser således initiativer til opbygning af en ny regional struktur, som i modsætning til dagens organisationer arbejder tværsektorielt, fx således at fiskeri, natur- og miljøbeskyttelse og skibsfartsspørgsmål behandles i samme samarbejdsorgan. Det erkendes imidlertid at initiativet til dette ligger uden for rammerne af havstrategien som en temastrategi under det 6. Miljø-handlingsprogram.

Der tages i det fremlagte forslag til strategi ikke stilling til hvordan en kommende regulering i EU kan komme til at se ud.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Konklusionerne har i sig selv ingen relation til nærheds- og proportionalitetsprincippet. Forslaget vurderes således at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Konklusionerne har ingen umiddelbare lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Økonomiske konsekvenser

Konklusionerne har ingen umiddelbare økonomiske konsekvenser for Danmark.

Miljømæssige konsekvenser

Konklusionerne i sig selv har ikke umiddelbar indvirkning på beskyttelsesniveauet. Men det vurderes at den øgede fokus, som en kommende europæiske havmiljøstrategi vil få på gennemførelsen af internationale aftaler, vil kunne øge beskyttelsesniveauet.

Mere detaljeret vurdering af konsekvenser vil kunne gennemføres i takt med at Kommissionen fremsætter mere specifikke forslag til indholdet i og gennemførelsen af strategien.

5. Høring

Konklusionerne har ikke været i høring. Kommissionens meddelelse fra 2002 har tidligere været fremsendt til en række af Miljøministeriets nærmeste samarbejdspartnere.

Konklusionerne har været drøftet på et møde i EU-Specialudvalget (miljø) den 1. december, hvor Danske Maritime bemærkede, at den regionale tilgang bør ses i en global sammenhæng. Greenpeace understregede at havmiljøstrategien bør munde ud i juridisk bindende regler og strategien bør indebære etableringen af marine reservater. Dansk Landbrug udtrykte støtte at man fra dansk side vil arbejde for at EU's forpligtelser til medfinansiering bliver klart fremhævet.

Ad punkt 12 Kommissionens forslag til Rådets beslutning om ændring direktiv 2002/95/EF (RoHS-direktivet) med henblik på at fastsætte grænseværdier for visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr KOM (2004) 606

1. Status

Medlemslandene modtog den 23. september 2004 Kommissionens forslag til Rådets beslutning.

Forslaget er fremsat i henhold til artikel 5, stk. 1 litra a) i RoHS-direktivet om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr. RoHS-direktivet pålægger Kommissionen at opstille grænseværdier for de pågældende stoffer. Kommissionen fremsatte dette forslag i den tekniske komité d. 10. juni 2004, hvor der ikke kunne samles kvalificeret flertal for at vedtage forslaget.

Folketingets Europaudvalg blev den 14. juni 2004 - i forbindelse med stillingtagen til forslaget i den tekniske komité - orienteret om forslaget ved notat og grundnotat. Det fremgik af notatet at regeringen agtede at stemme imod forslaget med henvisning til, at det er Danmarks erfaring at producenter kan leve op til grænseværdier på 0,01 vægtprocent for bly, kviksølv og cadmium.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 23. november 2004.

Sagen er endnu ikke sat på dagsordenen for et rådsmøde. Rådet har en frist på tre måneder efter at forslaget er blevet forelagt for Rådet til at træffe afgørelse om forslaget med kvalificeret flertal. Fristen udløber den 29. december 2004.

2. Formål og indhold

Det er en forudsætning for at kunne markedsføre elektriske og elektroniske produkter, som overholder RoHS-direktivet, at der i direktivet indsættes grænseværdier for evt. urenheder af de pågældende stoffer. Ellers vil det stort set være umuligt at kunne overholde direktivet ved markedsføringen af elektriske og elektroniske produkter. Der var derfor ved direktivets vedtagelse enighed blandt medlemslandene om, at der skulle vedtages fælles grænseværdier inden forbuddet træder i kraft d. 1. juli 2006.

Forslaget ændrer direktiv 2002/95/EF ved at fastsætte grænseværdier for indhold af bly, kviksølv, cadmium, hexavalent chrom og de bromerede flammehæmmere PBB og PBDE på 0,1 vægtprocent og for indhold af cadmium på 0,01 vægtprocent i homogene materialer i elektrisk og elektronisk udstyr. Forslaget forsøger dermed at tage højde for, at der på trods af RoHS-direktivets forbud mod de pågældende stoffer, bør være tilladelige urenheder af de pågældende stoffer i elektriske og elektroniske produkter.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Der er tale om en teknisk tilpasning af en allerede vedtagen retsakt.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser, men vil kræve udarbejdelse af en ændringsbekendtgørelse til RoHS-bekendtgørelsen, som trådte i kraft d. 30. oktober 2004.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for stat, amter eller kommuner.

Beskyttelsesniveau:

Der findes ikke i dag et dansk forbud mod hexavalent chrom i elektrisk og elektronisk udstyr. Der findes heller ikke i de danske kemikaliereregler et så vidtrækkende forbud mod bromerede flammehæmmere i elektrisk og elektronisk udstyr, som det bliver tilfældet med forbudet mod PBB og PBDE efter RoHS-direktivet, idet også deca-BDE er omfattet af dette. På disse områder vil selve RoHS-direktivet med den foreslåede grænseværdi på 0,1 vægtprocent have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark, idet der hidtil ingen regulering har været.

Den foreslåede grænseværdi for cadmiumindhold på 0,01 vægtprocent vurderes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet mærkbart, om end den danske cadmiumbekendtgørelse, der allerede omfatter RoHS-direktivets cadmiumforbud, fastsætter en lidt lavere grænseværdi på 0,0075 vægtprocent.

Den foreslåede grænseværdi for kviksølv på 0,1 vægtprocent er højere end grænseværdien i kviksølvbekendtgørelsen på 0,01 vægtprocent. Kviksølv som urenhed er dog ikke relevant i elektrisk og elektroniske produkter.

Hvad angår grænseværdien for bly i elektrisk og elektronisk udstyr, vil den foreslåede grænseværdi på 0,1 % afløse blybekendtgørelsens lavere grænseværdi på 0,01 %. Dermed påvirkes det danske beskyttelsesniveau negativt. Derimod er selve RoHS-direktivets blyforbud mere omfattende end de gældende danske regler på visse områder, idet direktivets blyforbud gælder fx. bly i elkabler (der indgår i produkter) og i loddemateriale, som ikke er reguleret i den danske blybekendtgørelse. Her vil RoHS-direktivet (med en grænseværdi på 0,1 %) have en positiv indvirkning på det danske beskyttelsesniveau, idet der indtil nu ikke har været nogen dansk regulering.

RoHS-direktivet (med de af Kommissionens foreslåede grænseværdier) vil samlet set have en væsentlig positiv indvirkning på det danske beskyttelsesniveau.

Tilsvarende vil selve RoHS-direktivet generelt forbedre beskyttelsesniveauet i EU betydeligt.

5. Høring

Forslaget er sendt i høring d. 4. oktober 2004 med høringsfrist d. 1. november 2004. Der er indkommet høringssvar fra: Kræftens Bekæmpelse, Brancheorganisationen ForbrugerElektronik (BFE), Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA), HTS (Handel, Transport og Serviceerhvervene), Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (EOGS), Forbrugerrådet, KL, Renosam, COOP Norden Varesikring, Told og Skattestyrelsen, Sundhedsstyrelsen, Dansk Industri (ITEK), Danmarks Miljøundersøgelser (DMU), Lægemiddelstyrelsen, Energistyrelsen, Indenrigsministeriet og Dansk Komité for Affald (DAKOFA).

HTS har med tilfredshed noteret sig, at forslaget vil fastsætte grænseværdier, således at det vil være muligt at markedsføre de omfattede produkter på trods af et naturligt forekommende baggrunds niveau af de regulerede stoffer. HTS efterlyser endvidere i sit høringssvar en beskrivelse af, hvordan overholdelse af grænseværdierne skal kontrolleres og af hvem.

DAKOFA finder, at forslaget udvander de danske forbudsbekendtgørelser mod bly, cadmium og kviksølv, som ellers generelt vurderes at minimere indholdet af disse toksiske metaller i affaldsstrømmen. DAKOFA finder derfor, at grænseværdierne for disse metaller ikke bør være højere end de nuværende danske.

Kommunernes Landsforening og *Reno-Sam* finder forslaget meget uheldigt og anbefaler, at Danmark ikke stemmer for forslaget. Begrundelsen herfor er, at de foreslåede grænseværdier er højere end de danske. De elektriske og elektroniske produkter som ikke indsamles af producenterne vil typisk blive bortskaffet sammen med dagrenovationen eller som brændbart affald på genbrugspladserne. Derved vil dette affald ende i de fælleskommunale forbrændingsanlæg. De højere grænseværdier vil derfor gøre det sværere for forbrændingsanlæggene at overholde emissionskravene. Hvilket vurderes at ville kunne medføre behov for væsentlige investeringer i yderligere røggasrensning.

Forbrugerrådet kan ikke støtte fastsættelse af grænseværdier for tungmetaller, der forringer de gældende danske grænseværdier.

COOP ser ikke noget behov for, at der vedtages nogen grænseværdi for de bromerede flammehæmmere PBB og PDBE, da disse stoffer nemt kan substitueres med andre stoffer uden hormonforstyrrende effekt. Under alle omstændigheder vurderes en grænseværdi på 0,1% at være for høj. Endvidere vurderer COOP, at cadmium er unødvendig til overfladebehandling.

Sundhedsstyrelsen har fået professor Philippe Grandjean til at se på forslaget og stiller på den baggrund spørgsmålstegn ved, om det er ”nødvendigt at sætte grænseværdierne så højt”. Grænseværdierne vurderes primært at skulle sættes i relation til stoffernes betydning som miljøgift, idet direkte human eksponering må regnes for mindre relevant, og det vurderes derfor som vigtigt at beregne det samlede udslip til omgivelserne.

Kræftens Bekæmpelse finder det positivt, at der fastsættes grænseværdier for de pågældende stoffer. De foreslåede grænseværdier vurderes dog at være for høje i betragtning af, at det er veldokumenteret, at cadmium og hexavalent chrom er kræftfremkaldende og PBB og PDBE er mistænkt herfor. Dertil skal lægges, at samtlige omhandlede kemiske forbindelser vurderes at være svært nedbrydelige i naturen.

Dansk Industri og ITEK støtter Kommissionens forslag til grænseværdier, og finder det afgørende for virksomhedernes mulighed for at leve op til RoHS-direktivet, at der hurtigst muligt skabes klarhed om grænseværdierne. Dansk Industri og ITEK finder det endvidere problematisk, at der endnu ikke er fastlagt testmetoder, som kan specificeres over for leverandørerne. Endelig ønskes definitionen af ”homogene materiale” afklaret.

BFE og *FEHA* kan acceptere forslaget til grænseværdier og anbefaler, at Rådet godkender forslaget uden forsinkelse.

Sagen har været drøftet på et ekstraordinært møde i EU-Specialudvalget (miljø) den 12. november 2004. Baggrunden for mødet var de kritiske høringssvar, som var fremkommet i den generelle høring af Kommissionens forslag.

På mødet spurgte *Forbrugerrådet* hvorfor der i rammenotatet var lagt op til en ændring af den danske holdning i forhold til tidligere indstilling om at Danmark skulle stemme imod, da forslaget blev behandlet i komitéprocedure. Formanden forklarede at baggrunden for den tidligere danske holdning i forbindelse med forslagets behandling i den tekniske komité var at man – i lyset af

ønsket om lavere grænseværdier for bly og kviksølv – ønskede en politisk drøftelse af forslaget i Rådet. I rådsarbejdsgruppen har det imidlertid efterfølgende vist sig at der ikke er støtte til det danske ønske. Idet man samlet set vurderer at RoHS-direktivet - med de af Kommissionens foreslåede grænseværdier - vil have en betydelig positiv indvirkning på det danske beskyttelsesniveau, indstilles det at Danmark støtter forslaget i Rådet.

COOP, DAKOFA, Forbrugerrådet, Kommunernes Landsforening og Renosam oplyste at de var imod en sænkning af grænseværdierne. Imidlertid kunne alle de nævnte organisationer støtte den samlede vurdering af forslaget, og oplyste at der - efter deres opfattelse - ikke var grundlag for at stemme imod forslaget. *Danske Maritime* støttede ligeledes den foreslåede danske holdning til forslaget.

Forbrugerrådet, Reno-Sam og Kommunernes Landsforening har efter mødet i EU-Specialudvalget skriftligt bekræftet deres støtte til forslaget til dansk holdning. *Forbrugerrådet* har samtidig understreget at Danmark bør lægge vægt på at grænseværdierne for bly og kviksølv kan sættes til 0,01 vægtprocent, og såfremt dette ikke kan lade sig gøre, bør Danmark lægge vægt på at grænseværdierne bliver så lave som muligt. Med henblik på fremtidige revisioner bør Danmark fortsat arbejde for at grænseværdierne for urenheder af kviksølv og bly nærmer sig de nuværende 0,01 vægtprocent.

Ad punkt 13 Forslag fra Kommissionen til Rådet vedrørende forordning om etableringen af et frivilligt licenssystem for import af tømmer til Den Europæiske Union. KOM (2004) 515 endelig

Resumé

Forslaget er et element i EU's FLEGT handlingsplan om skovlovshåndhævelse, samfundsforvaltning og handel - KOM 2003 (251). Det skal ses i sammenhæng med en samtidigt fremsat henstilling fra Kommissionen om mandat til at indgå partnerskabsaftaler.

Kommissionen foreslår, at der etableres et frivilligt licenssystem og indgås partnerskabsaftaler med tømmereksporterende lande eller regioner for derved at sikre, at kun lovligt produceret træ fra disse lande eller regioner kommer ind i EU. Myndighederne i et partnerland udsteder dokumentation for at en given sending tømmer er produceret i overensstemmelse med relevante love i partnerlandet. EU-toldmyndighederne skal ved import af tømmer med oprindelse i et partnerland kun tillade import af tømmeret, hvis det har en gyldig licens.

Forslaget omfatter fem produktgrupper af trævarer, yderligere kan indarbejdes ved aftale med de enkelte partnerlande. Formålet er at fremme lovlig skovdrift i tømmereksporterende lande og derved medvirke til bæredygtig skovdrift og til at forhindre skadevirkninger i oprindelseslandet. Effekten vil afhænge af, hvilke lande, der frivilligt vælger at indgå partnerskabsaftale og hvor stor en andel af markedet EU's træimport udgør i de pågældende lande. Forordningen nødvendiggør ny dansk lovgivning for at give hjemmel dels til beslaglæggelse og konfiskation af træ, som forsøges indført i strid med forordningen, dels til at pålægge personer som omgår forordningen en passende straf. Danmark er grundlæggende positiv overfor mandathenstillingen, idet der samtidig er identificeret en række nøgleelementer som Danmark vil arbejde for.

1. Status

Kommissionen sendte den 27. juli 2004 ovennævnte forslag til Rådet, i det følgende kaldet "licensforslaget" eller blot "forslaget".

Licensforslaget skal ses i sammenhæng med Kommissionens samtidigt fremsendte "Henstilling fra Kommissionen til Rådet om at bemyndige Kommissionen til at indlede forhandlinger om partnerskabsaftaler med henblik på iværksættelse af EU's handlingsplan for retshåndhævelse, god forvaltningspraksis og handel på skovbrugsområdet" - SEK (2004) 973 endelig. Denne henstilling kaldes i det følgende "mandathenstillingen".

Forslaget foreslås hjemlet i TEF artikel 133 om den fælles handelspolitik, og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 25. august 2004.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 21.—22. december 2004 med henblik på politisk drøftelse.

2. Formål og indhold

Licensforslaget (og mandathenstillingen) er elementer i udmøntningen af FLEGT-handlingsplanen skovlovshåndhævelse, samfundsforvaltning og handel - KOM 2003 (251).

Baggrunden for FLEGT-planen er:

- 1) at ulovlig tømmerhugst antages at have et stort omfang flere steder i verden, særligt i troperne og i lande på vej til markedsøkonomi;
- 2) at en del af træet fra de ulovlige hugster antages importeret til EU's indre marked;
- 3) og at aktiviteterne har væsentlige skadevirkninger i de pågældende oprindelseslande, herunder sociale, økonomiske og miljømæssige skadevirkninger.

Ved ulovlig tømmerhugst forstås hugst, som sker i strid med oprindelseslandets lovgivning.

Handlingsplanen indeholder syv hovedelementer:

- 1) Bistand til tømmerproducerende lande, bl.a. til kapacitetsopbygning;
- 2) Licensaftaler og overvejelser om yderligere regulering af handel med træ;
- 3) Bidrag til vejledning om offentlige indkøb;
- 4) Initiativer rettet mod den private sektor, herunder fremme af god forretningskik;
- 5) Initiativer rettet mod banker og finansieringsinstitutter;
- 6) Bedre udnyttelse af eksisterende lovgivning;
- 7) Særlig indsats rettet mod "konflikttømmer".

Licensforslaget

Licensforslaget indfører et frivilligt licenssystem, hvorefter import til EU af visse træprodukter med oprindelse i partnerlande bliver betinget af, at der fremvises dokumentation for, at træet er lovligt produceret. Samtidig foreslås det at import af tømmerprodukter fra alle tredjelande (uanset partnerskab) gøres betinget af at der fremlægges et gyldigt oprindelsescertifikat.

Licenssystemet bliver implementeret gennem partnerskabsaftaler mellem EU på den ene side og partnerlande eller regioner på den anden side. Partnerskabsaftalerne vil indebære, at der ydes støtte til kapacitetsopbygning samt teknisk støtte til implementeringen af licenssystemet samt yderligere støtte til fremme af håndhævelse af nationale regler for skovhugsten herunder bekæmpelse af ulovligt tømmer. Partnerskabsaftalerne vil blive tilpasset de konkrete forhold i partnerlandet.

Ifølge forslaget vil Kommissionen forhandle partnerskabsaftaler på vegne af den Europæiske Union i henhold til bestemmelserne i artikel 300 i EU traktaten om procedurer for EU's indgåelse af aftaler med tredjelande eller internationale organisationer.

Ifølge forslaget kan licenssystemet bygge på eksisterende systemer, såfremt disse vurderes at give den nødvendige garanti for lovlighed.

Produktgrupper omfattet af forordningen

Forslaget omfatter følgende produktgrupper:

- Træ, ubearbejdet eller afbarket, afgrenet eller groft tildannet på to eller fire sider.
- Jernbane- og sporvejssveller af træ.
- Træ, savet eller tilhugget i længderetningen, skåret eller skrællet, også høvlet, slebet eller samlet ende-til-ende, af tykkelse over 6 mm.
- Plader til fineringsarbejde herunder sådanne plader fremstillet ved skæring af lamineret træ, til fremstilling af krydsfinér eller andet lignende lamineret træ samt træ, savet i længderetningen, skåret eller skrællet, også høvlet, slebet, splejset eller samlet ende-til-ende, af tykkelse ikke over 6 mm.
- Krydsfinér, finerede plader og lignende laminerede træprodukter.

Der er således alene tale om råtræ og overvejende groft tildannet træ samt finerplader og krydsfiner mv., mens andre træbaserede produkter såsom papirmasse og papirvarer, profileret træ og parketstave, spån- og fiberplader, snedker- og tømrerarbejder af træ til bygningsbrug, præfabrikerede bygninger og træmøbler samt en række andre bearbejdede træprodukter i udgangspunktet ikke vil være omfattet.

Toldmyndighedens opgaver

Ifølge forslaget skal toldmyndigheden ved import af træ med oprindelse i partnerlande opbevare den originale FLEGT licens sammen med told deklarereringen og give Kommissionen adgang til dokumenterne i tilfælde af at der senere opstår problemer. Toldmyndigheden skal desuden give adgang til den originale licens til personer eller firmaer, som er udpeget af partnerlandet til at udføre det uafhængige tilsyn med FLEGT licenssystemet.

Toldmyndigheden skal vurdere, hvorvidt der skal kræves yderligere verifikation baseret på en risikovurdering samt foretage fysisk inspektion af sendinger. Såfremt der er tvivl om licensens gyldighed skal toldmyndigheden foretage yderligere undersøgelse.

Hvis toldmyndigheden finder, at der ikke findes nogen gyldig FLEGT licens skal lasten tilbageholdes og beslaglægges og sagen skal forfølges i henhold til national lovgivning.

Såfremt toldmyndigheden finder, at den manglende FLEGT licens er uforsætlig, kan lasten frigives såfremt en gyldig FLEGT licens kan fremskaffes.

Årlig afrapportering

Ifølge forslaget skal medlemsstaterne hvert år udarbejde en rapport med oplysninger om forrige års:

- import under FLEGT licenssystemet fordelt på produkt typer og partnerlande eller regioner samt antallet af licenser fra hvert land eller region.
- antal beslaglæggelser, herunder oplysninger om mængder og værdi.
- ny lovgivning, som er udarbejdet for at håndhæve forordningen.

Generelle retningslinier

I forslaget åbnes mulighed for, at licenssystemet kan tilpasses kommende erfaringer med systemet samt at listen over partnerlande og regioner kan udvides efter behov efter aftale med Rådet og at listen af træprodukter som licenssystemet omfatter kan ændres efter aftale med Rådet og partnerlande eller regioner.

ter som licenssystemet omfatter kan ændres efter aftale med Rådet og partnerlande eller regioner.

Ifølge forslaget skal der nedsættes en forvaltningskomité, der kan støtte Kommissionens opgavevaretagelse i henhold til forordningen.

FLEGT licenssystemets dokumenter skal som udgangspunkt være offentligt tilgængelige, men dokumenter, som indeholder forretningshemmeligheder eller private oplysninger, kan undtages dette krav eller først frigives efter samtykke fra kilden i overensstemmelse med artikel 4 i forordning 1049/2001/EC om offentlig adgang til Europa Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter og med artikel 287 i traktaten for den Europæiske Union.

National lovgivning og sanktionering

Ifølge forslaget skal hvert medlemsstat beslutte, hvilke sanktioner som skal pålægges i de situationer, hvor forordningen overtrædes. Sanktionerne skal være effektive og passe til overtrædelsen. Medlemsstaterne skal desuden beslutte, hvordan beslaglagt

træ og træprodukter skal håndteres.

Forslaget indeholder ikke forslag til lovgivning, som generelt forbyder import til og markedsføring af illegalt træ i EU. Rådet har i oktober 2003 anmodet kommissionen om at overveje et sådant initiativ.

Mandathenstillingen

Mandathenstillingen er Kommissionens oplæg til Rådet, hvori Kommissionen beder om mandat til at indlede forhandlinger om partnerskabsaftaler med tømmerproducerende lande. Licensforslaget vil kun få retsvirkning for de lande og regioner, som frivilligt tilslutter sig dette gennem indgåelse af partnerskabsaftale med EU. Partnerskabsaftalerne forventes at indeholder flere elementer end den blotte accept af licenssystemet, fx støtte til kapacitetsopbygning mv..

Der er udarbejdet et selvstændigt rammenotat om Mandathenstillingen.

3. Nærheds- og proportionalitets princippet

Kommissionen har ikke særskilt redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet. Det vurderes at licensforslaget opfylder nærheds- og proportionalitetsprincippet. Forslaget vil give kommissionen mulighed for at regulere importen af visse trævarer med henblik på at sikre, at der kun importeres lovligt træ fra partnerlande

til EU. Fællesskabet er væsentlig bedre rustet til at gøre noget ved problemet med import af ulovligt træ til EU end medlemsstaterne hver for sig.

4. Forslagets konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Der findes ikke i dag lovgivning i Danmark, som tillader beslaglæggelse af træ og træprodukter omfattet af forordningen og den skal derfor indføres, hvis forslaget vedtages. Tilsvarende foreslår Kommissionen at medlemsstaterne skal indføre sanktioner,

som kan benyttes i de tilfælde hvor forordningen overtrædes.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Værdien af Danmarks samlede import af træbaserede produkter var i 2003 godt 26 mia kr., heraf 9 mia kr. fra varegruppen "træ og varer deraf", knap 4 mia. kr. fra møbler og præfabrikerede bygninger af træ samt godt 13 mia. kr. for papirmasse, papirvarer,

bøger og aviser mv. Licensordningen omfatter alene en delmængde af varegruppen "træ og varer deraf" og vil kun berøre træ med oprindelse i lande uden for EU. Importværdien for dette udgjorde omkring 800 mio kr. i 2003. Da foreløbige sonderinger indikerer at licenssystemet i starten kun vil omfatte et mindre antal af disse lande, måske 5-6 stykker, anslås det at licenssystemet til en start vil kunne komme til at omfatte en importværdi på omkring 400-500 mio kr. svarende til ca. 2 pct. af Danmarks samlede import af træ og træbaserede produkter.

Danske virksomheder, som importerer trævarer omfattet af ordningen får en ekstra opgave med at sikre at de nødvendige licenser forefindes. Afhængig af konkurrencen på træmarkedet vil prisen på trævarer omfattet af ordningen samtidig kunne stige med de øgede omkostninger, formentlig kun marginalt. Hertil kommer, at der kan forekomme stigende priser, såfremt den hidtidige import har bestået af ulovligt træ, som nu ikke længere bliver tilgængelig. Den prisstigning kan ende hos forbrugeren alt efter priselasticiteten på trævarer.

Det generelle krav om at der ved import af tømmerprodukter fra alle tredielande (uanset partnerskab) skal fremlægges en oprindelels-certifikat må også formodes at være omkostningsfordyrende - og indebære en mérris for disse tømmerprodukter, en mérris som markedet må bære.

Forslaget indbærer nye opgaver for de danske toldmyndigheder (de skal varetage kontrollen med importen af de af licensforslaget omfattede varegrupper for de lande, der tilslutter sig licenssystemet gennem partnerskabsaftaler). Fra de ovenfor nævnte potentielle partnerskabslande var Danmarks direkte import af de fem omhandlede varegrupper i 2003 fordelt på ca. [2400] fortoldninger. Implementering af licensordningen i Danmark vil kræve, at Told og Skat i samarbejde med andre relevante myndigheder etablerer de opfølgings- og kontrolmekanismer, som er nødvendige for at sikre at fortoldningerne er ledsaget med den krævede eksportlicens, at denne er udstedt korrekt, er gyldig og i øvrigt at indholdet svarer til det

angivne. Det er ikke muligt at opgøre det fornødne ressourcebehov hertil præcist. Det anslås, at selve kontrolarbejdet vil kunne andrage ca. et årsværk, muligvis lidt mere, muligvis lidt mindre, alt efter hvor fintmasket kontrollen vil være, herunder om den kan baseres helt eller delvist på stikprøveudtag. Dertil kommer omkostninger forbundet med beslaglæggelse, oplagring og konfiskation mv. af træforsendelser, som måtte blive stoppet under importen fordi de ikke opfylder betingelserne. De hermed forbundne omkostninger beror på, hvilke procedurer der vil blive fastlagt i Danmark for håndtering af sådanne sager, herunder om der vil blive givet adgang til for myndighederne at finansiere ekstraomkostninger med provenuet fra eventuelt gensalg af konfiskerede forsendelser.

Beskyttelsesniveau

Forslaget vurderes at være uden betydning for beskyttelsesniveauet i Danmark. I de partnerskabslande der vil blive berørt af ordningen, forventes en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet. Den største virkning forventes i lande, hvis eksport af træ-

varer til EU udgør en væsentlig del af landets samlede tømmereksport, det gælder især de afrikanske lande og til dels også Rusland.

5. Høring

Forslaget er sendt i høring den 28. juli 2004 til Told og Skat samt Kontaktgruppen for International Skovpolitik (Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Skovforening, Dansk Træforening, Friluftsrådet, Greenpeace, Den kgl. Veterinær og Landbohøjskole, Kommunernes Landsforening, Nepenthes, WWF-Danmark, SID og 92-Gruppen. Høringen har givet anledning til følgende bemærkninger:

Dansk Træforening (DT) og Dansk Skovforening (DS) hilser begge forslaget velkomment, og ser det som et vigtigt skridt mod at stoppe importen af ulovligt hugget tømmer til EU. De slutter op om systemets dynamiske natur som muliggør løbende tilpasning af krav på basis af indhøstede erfaringer. DT finder det essentielt at systemet underbygger eksisterende certificeringsordninger, så mængden af certificeret træ på verdensmarkedet kan øges - uden favorisering af specifikke certificeringsordninger. DS støtter også, at der bygges på eksisterende certificeringsordninger - for at undgå øget bureaukrati og øgede omkostninger. DT finder at systemets gennemslagskraft forudsætter, at der etableres samarbejde med de øvrige ikke EU markeder - fordi eksporten til EU kun udgør en begrænset del af flere potentielle FLEGT-samarbejdslandes træproduktion. DS finder det samtidig vigtigt at tømmerproducenter og -handlere der driver en sund og lovlig forretning, ikke pådrages ekstra byrder, ligesom det bør sikres at små producenter kan deltage i den internationale handel kan på lige vilkår med større producenter.

Nepenthes værdsætter EU-Kommissionens ønske om at indføre foranstaltninger der skal bekæmpe importen af illegalt tømmer til Europa, men finder forslaget mangelfuldt. De påpeger det utilfredsstillende i at det fortsat vil være muligt at indføre illegalt produceret træ til EU fra ikke partnerskabslande, herunder eventuelt illegalt træ som har oprindelse i et partnerland og som kommer til EU via ikke part-

nerskabslande. Nepenthes foreslår derfor at der indskrives en dato for, hvornår det ikke længere vil være muligt at indføre tømmer til EU uden godkendelse for lovlighed (dvs. et generelt forbud mod import af ulovligt produceret træ). Nepenthes har en række konkrete ændringsforslag til de enkelte bestemmelser, herunder forslag om at

- potentielle partnerlandes lovgivning skal gennemgås inden partnerskabsaftale med henblik på sikring af at de tager ordentlig hensyn til oprindelige folks rettigheder samt natur og miljø,
- licensordningen skal dokumentere overholdelse af al national lovgivning, ikke kun ”relevant” national lovgivning,
- det skal være EU som helhed og ikke de enkelte medlemslande der sanktionerer eventuel manglende overholdelse af FLEGT-ordningens bestemmelser, og
- alle træprodukter bør være omfattet af ordningen, ikke kun den foreslåede delmængde af træprodukter.

WWF-Danmark er generelt positiv overfor etablering af en frivillig licensordning, men finder i lighed med Nepenthes at det er utilstrækkeligt hvis den står alene og at den derfor bør ledsages af et generelt forbud mod import af ulovligt produceret træ til EU. WWF har derudover følgende kommentarer:

- at det skal hjemles i TEF artikel 175 (miljø) i stedet for 133 (handel), bla. for at understrege miljø- og naturbeskyttelse som det overordnede formål og for at sikre Europaparlamentet medindflydelse,
- at det bør præciseres i forordningen, hvilke typer love, der generelt vil være omfattet af licensordningen, herunder at de både skal vedrører forhold i selve skoven og økonomisk kriminalitet knyttet til den efterfølgende handel med træ,
- at ordningen bør sikre en forudgående gennemgang af potentielle partnerlandes skovlovgivning, dette for at sikre at systemet ikke kommer til at legitimere ”uacceptabel skovlovgivning”,
- at det er afgørende at licensordningen altid har et stærkt element af tredieparts-verificering, og
- at licensordningen på sigt kommer til at omhandle alle typer træprodukter fra partnerlande, idet der samtidig udtrykkes forståelse for der lægges ud med mere rå forarbejdet tømmer.

WWF-Danmark har tillige fremsendt et fælles positionspapir fra FERN, Greenpeace og WWF med kommentar om at synspunkterne heri fuldt og helt støttes af WWF-Danmark. Dette papir indeholder en række supplerende kommentarer og ændringsforslag, herunder bestemmelser om:

- reference til internationale aftaler på skov- og naturområdet i forslagets præambel samt indskrivelse af, at licensordningen er en midlertidig ordning der på længere sigt stiler mod bæredygtigt skovdrift og et generelt forbud mod import af ulovligt produceret træ til EU,
- at partnerlandes adgang til licensordningen forudsætter dokumenteret fremskridt mod de mål, der bliver udstukket i de enkelte partnerskabsaftaler; der foreslås samtidig indskrevet en række elementer og ”milepæle”, som kan indgå i sådanne aftaler,
- at alle partnerlande skal indføre et obligatorisk sporingssystem, som skal anvendes for al træ-eksport fra de pågældende lande, også til ikke EU lande, og med samtidigt krav om at den bagved liggende træproduktion skal kunne verificeres som lovlig af uafhængig trediepart,

- at partnerlande skal forpligte sig til at indføre lovgivning med minimumsstandards bla. for ansvarlig skovdrift og for beskyttelse af menneskerettigheder,
- at partnerlande skal forpligtes til at bruge licenssystemet ved al eksport af de omhandlede produkter, også til ikke EU lande,
- at der sikres uafhængig godkendelse og overvågning, både af forholdene i skoven og den efterfølgende handel og bearbejdningsvirksomhed,
- at udvælgelsen af love relevante for licenssystemet sker under inddragelse af en bred kreds af interessegrupper, herunder lokale samfund og indfødte folk,
- at licensudstedelse skal være genstand for både uafhængig overvågning og uafhængig godkendelse,
- at toldmyndigheder fra et land hvor der konstateres en ukonditionsmæssig import, omgående underretter andre medlemslandes toldmyndigheder med de fornødne detaljer,
- at toldmyndigheder skal autoriseres til at de fornødne opfølgende skridt i relation til ukonditionsmæssige import,
- at Kommissionen årligt skal offentliggøre lister over de juridiske personer, der er fundet skyldige i overtrædelse af licenssystemet; tilsvarende skal Kommissionen på begæring fra enhver fremlægge oplysning om, hvilke licenser der er udstedt,
- at medlemsstaterne skal stille al relevant information vedr. licenssystemet til rådighed for andre landes toldmyndigheder og for enhver, der begærer ønske derom,
- der sikres en løbende evaluering af licenssystemet og fremskridtene i forhold til de mål der er fastsat i partneraftaler,
- der indføres en forpligtelse for ”firmaer” til årligt at afrapportere om implementeringen og virkningen af licenssystemet (det angives ikke nærmere hvilke firmaer),
- at der skal være et multi-stakeholder-forum, som periodevis drøfter licenssystemets virkemåde og som kan bedes om at give anbefalinger til Kommissionen,
- at der skal etableres en tvistbilæggelsesprocedure, og
- at Kommissionen og medlemsstaterne skal tilvejebringe tilstrækkelige midler fra geografiske og sektorielle budgetposter til at opbygge den fornødne kapacitet mv. til sikring af licenssystemets drift.

Rammenotater om henholdsvis mandathenstillingen og licensforslaget har været i høring i EU-Specialudvalget vedr. miljøspørgsmål den 12. november 2004, hvor der er kommet følgende høringssvar:

Dansk Industri (DI) er positiv overfor forslaget og støtter overvejende oplægget til dansk holdning. Til Kommissionens forslag bemærker *DI* generelt at forordningen ikke bør medføre øgede barrierer for handel med træ eller træbaserede produkter, herunder administrative byrder, der bør skelnes mellem lovlighed og bæredygtighed og alle tiltag bør leve op til WTO's retningslinier. *DI* finder det problematisk at visse varekategorier ikke er omfattet af aftalen, idet de virksomheder i EU, der forarbejder importeret tømmer, pålægges en afgift, som andre virksomheder, der forarbejder deres produkter uden for EU er fritaget for. Endelig finder *DI* at indsatsen indenfor rammerne af FLEGT også bør rettes direkte mod samhandelslandenes koncessionsejere og industri og ikke kun myndighederne. *DI* foreslår at der etableres mulighed for at indgå licensaftaler med virksomhederne, bl.a. for at sikre øget kontrol med de midler, der investeres i sikringen af det lovlige træ.

Dansk Skovforening henviser til tidligere afgivet høringssvar og oplyser at foreningen kan tilslutte sig den foreslåede danske holdning. *Dansk Skovforening* tilslutter sig også at der stilles visse minimumskrav af principiel karakter til den lovgivning, der skal være omfattet, men foreningen mener ikke at EU skal stille krav til andre landes skovlovgivning om fx bæredygtighed.

Dansk Træforening støtter oplægget til dansk holdning og tilslutter sig forslaget om at der lægges pres på Kommissionen for at få gennemført en tilbundsgående analyse af muligheder og konsekvenser af supplerende lovgivning. Foreningen understreger at supplerende lovgivning skal være helt entydig og den skal understøttes af sanktionsmuligheder. Foreningen bemærker desuden at man bør sikre at forslaget om indførelse af et generelt oprindelsescertifikat ikke udløser en urimelig dokumentationsbyrde alle led i handelskæden, med det resultat at træ svækkes overfor konkurrerende materialer såsom plastik, stål og beton. *Dansk Træforening* har endvidere fremsendt supplerende bemærkninger, hvor foreningen påpeger at det er uklart hvilke forpligtelser forslagets artikel 18 (b) indebærer, hvorfor foreningen tager forbehold for punktet.

Forsikring og Pension har ingen bemærkninger til rammenotatet.

Nepenthes er positiv overfor oplægget til dansk holdning og fremhæver dels indsatsen for udarbejdelse af en analyse af mulighederne for helt stoppe importen af ulovligt træ til EU, dels at der arbejdes for at bæredygtig skovdrift indskrives som et langsigtet mål for partnerskabsaftalerne. *Nepenthes* gentager en række af sine tidligere høringsbemærkninger, og præciserer sit forslag om en fast dato for hvornår ulovligt træ ikke længere skal kunne importeres til EU. Målet bør være at standse importen af ulovligt træ før 2010, idet biodiversitetskonventionens parter er blevet enige om at tabet af biodiversitet skal mindskes signifikant inden 2010. *Nepenthes* finder desuden, at træmøbler bør føjes til de produktgrupper, der er omfattet af forslaget. *Nepenthes* mener, at forslaget bør indebære et kontrolsystem med tredjeparts verificering, der dokumenterer oprindelsen af alt importeret tømmer krav, for at undgå at ulovligt træ eksporteres til EU via ikke-partnerlande. Endelig understreger *Nepenthes*, at repræsentanter for oprindelige folk og lokale folk bør inddrages i udarbejdelsen af partnerskabsaftaler.

WWF henviser til tidligere afgivet høringssvar og understreger betydningen af, at Danmark fortsat arbejder på at Kommissionen udarbejder en analyse af mulighederne for et generelt forbud mod import af illegalt træ til EU.